

Program Rewitalizacji

Gminy Ełk

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

Tytuł:	Program Rewitalizacji Gminy Elk	
Zamawiający:	Gmina Elk Armii Krajowej 3 19-300 Elk	
Wykonawca:	 EkoExpert Doradztwo Ekologiczne i Gospodarcze EkoExpert Doradztwo Ekologiczne i Gospodarcze Sp. z o.o. biuro: ul. Młynowa 17/1 15-404 Białystok tel./fax. 85 744 44 60 www.ekoexpert.com.pl	
Zespół autorski:	Konrad Czemko Małgorzata Michalewicz Ewelina Radziwoniuk Norbert Brzostowski	
Zatwierdził:	Stanisław Paniczko	

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	8
2. Opis powiązań programu z dokumentacją strategiczną i planistyczną gminy.....	12
2.1. Powiązania z dokumentami na szczeblu krajowym.....	13
2.2. Powiązania z dokumentami na szczeblu regionalnym.....	16
2.3. Powiązania z dokumentami na szczeblu lokalnym.....	23
3. Diagnoza obszaru – czynniki i zjawiska kryzysowe.....	28
3.1. Podział administracyjny gminy.....	28
3.2. Społeczne obszary problemowe.....	31
3.2.1. Struktura społeczna.....	31
3.2.2. Bezrobocie.....	34
3.2.3. Świadczenia społeczne.....	35
3.3. Gospodarcze obszary problemowe.....	41
3.4. Gospodarka mieszkaniowa.....	47
3.5. Infrastruktura techniczna.....	50
3.6. Zagospodarowanie przestrzenne.....	56
3.7. Stan środowiska naturalnego.....	56
3.8. Kultura i oświata.....	60
3.9. Obszary ochrony konserwatorskiej, zabytki.....	62
3.10. Obszary popegeerowskie.....	63
3.11. Obszary atrakcyjne turystycznie.....	65
3.12. Obszary rolnicze.....	70
3.13. Centra miejscowości.....	73
3.14. Obszary zdegradowane przyrodniczo.....	74
4. Zasięgi przestrzenne obszarów zdegradowanych.....	75
4.1. Działalność gospodarcza.....	76
4.2. Bezrobocie.....	79
4.3. Ubóstwo.....	83
4.4. Pomoc społeczna.....	86
4.5. Szczególne obszary zdegradowane.....	89
4.6. Frekwencja.....	92
4.7. Organizacje pozarządowe.....	95
4.8. Przestępczość.....	98

4.9. Wyznaczenie obszarów rewitalizacji	103
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	107
6. Cele rewitalizacji.....	108
7. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami	109
7.1 Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami	109
7.2 Lista planowanych, dodatkowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami	117
8. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	122
9. Sposoby monitorowania i oceny (ewaluacji) skuteczności działania	124
10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	128
10.1. Przebieg i wyniki konsultacji społecznych	128

Spis tabel:

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych zgodnych z celami i założeniami Programu Rewitalizacji	12
Tabela 2. Podział obszaru Gminy Ełk na obręby ewidencyjne.....	30
Tabela 3. Ludność gminy Ełk w przeciągu 4 ostatnich lat.....	31
Tabela 4. Ilość osób bezrobotnych zarejestrowanych według płci.	34
Tabela 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.	35
Tabela 6. Liczba osób objętych pomocą GOPS w Ełku w 2014 r	36
Tabela 7. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w gminie Ełk.....	38
Tabela 8. Powód przyznania pomocy.....	39
Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną	39
Tabela 10. Zestawienie powodów przyznawania świadczeń przez pomoc społeczną w poszczególnych miejscowościach na obszarze gminy Ełk.	40
Tabela 11. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON w latach 2010-2014 w gminie Ełk.	41
Tabela 12. Liczba przedsiębiorstw w poszczególnych miejscowościach gminy Ełk w roku 2015.....	42
Tabela 13. Liczba przedsiębiorstw w poszczególnych miejscowościach gminy Ełk w roku 2015 na podstawie danych uzyskanych z KRS.....	44
Tabela 14. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD wpisane do rejestru REGON.	45
Tabela 15. Wykaz podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Ełk wg sekcji PKD 2007 ...	45
Tabela 16. Zasoby mieszkaniowe na obszarze gminy Ełk.....	47

Tabela 17. Stan wyposażenia mieszkań w gminie Ełk w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2010-2014	48
Tabela 18. Główne szlaki komunikacyjne na obszarze gminy Ełk	50
Tabela 19. Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej na obszarze gminy Ełk w latach 2004 -2014	52
Tabela 20. Oczyszczalnie ścieków na obszarze gminy Ełk	53
Tabela 21. Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy Ełk w latach 2004 -2014	53
Tabela 22. Stopień pokrycia obszaru gminy Ełk siecią wodno-kanalizacyjną w latach 2010 - 2014	54
Tabela 23. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie ełckim.	57
Tabela 24. Kotłownie i największe zakłady zużywające energię w gminie Ełk.	58
Tabela 25. Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych	60
Tabela 26. Szkolnictwo na obszarze gminy Ełk	60
Tabela 27. Charakterystyka placówek bibliotecznych w gminie Ełk	61
Tabela 28. Wykaz zabytków znajdujących się na obszarze gminy Ełk (stan 31 lipiec 2015r)	62
Tabela 29. Obszary popegeerowskie na terenie gminy Ełk.	64
Tabela 30. Liczba noclegów na terenie gminy Ełk	66
Tabela 31. Liczba miejsc noclegowych na terenie Gminy Ełk	66
Tabela 32. Popularne trasy rowerowe przecinające teren gminy Ełk.	68
Tabela 33. Szlaki piesze i kajakowe przebiegające przez obszar gminy Ełk.	69
Tabela 34. Struktura użytkowania gruntów w gminie Ełk.	72
Tabela 35. Miejscowości, na których znajdują się obszary powyrobiskowe w gminie Ełk. ...	74
Tabela 36. Skala punktacji dla gospodarczych obszarów problemowych	76
Tabela 37. Punktacja oraz wskaźnik przedsiębiorczości.....	77
Tabela 38. Skala punktacji dla problemu bezrobocia	80
Tabela 39. Punktacja i wskaźnik bezrobocia.....	80
Tabela 40. Skala punktacji – wskaźnik ubóstwa.....	83
Tabela 41. Punktacja i wskaźnik ubóstwa.....	83
Tabela 42. Skala punktacji – pomoc społeczna.....	86
Tabela 43. Punktacja i wskaźnik pomocy publicznej dla poszczególnych obszarów.....	86
Tabela 44. Skala punktacji – obszary zdegradowane.....	89
Tabela 45. Punktacja dla obszarów zdegradowanych	89
Tabela 46. Skala punktacji – frekwencja wyborcza	92
Tabela 47. Punktacja i frekwencja wyborcza	92
Tabela 48. Skala punktacji – organizacja pozarządowe.....	96
Tabela 49. Punktacja oraz liczba organizacji pozarządowych	96
Tabela 50. Skala punktacji – przestępczość	99
Tabela 51. Punktacja oraz wskaźnik przestępczości.	100
Tabela 52. Sołectwa - obszar rewitalizacji	105
Tabela 53. Miejscowości poza obszarem rewitalizacyjnym, w których stwierdzono sytuację kryzysową.....	106
Tabela 54. Liczba mieszkańców na obszarze objętym rewitalizacją	105

Tabela 55. Zestawienie etapów realizacji monitoringu Programu Rewitalizacji dla gminy Ełk.	125
Tabela 56. Kryteria oceny.	126
Tabela 57. Propozycje obszarów wdrożenia działań rewitalizacyjnych	130
Tabela 58. Udzielone odpowiedzi w badaniu ankietowym (pytanie nr 3) Główne problemy obszaru gminy Ełk.....	132

Spis wykresów:

Wykres 1. Struktura ludności w Gminie Ełk według płci.....	32
Wykres 2. Struktura wiekowa społeczeństwa gminy Ełk w latach 2002-2013	32
Wykres 3. Prognoza liczby mieszkańców gminy Ełk	33
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON w latach 2010-2014 w gminie Ełk.	42
Wykres 5. Miejscowości o największym udziale przedsiębiorstw w gminie Ełk.....	43
Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe na obszarze gminy Ełk w latach 2010-2014	48
Wykres 7. Liczba ludności gminy Ełk korzystająca z sieci wodociągowej w latach 2004 – 2014.....	52
Wykres 8. Liczba ludności gminy Ełk korzystająca z sieci kanalizacyjnej w latach 2004 – 2014.....	54
Wykres 9. Procentowy udział poszczególnych substancji (bez CO ₂) w ogólnej zawartości zanieczyszczeń.	58
Wykres 10. Zestawienie ilości turystów odwiedzających gminę i miasto Ełk.	66
Wykres 11. Udział procentowy obiektów turystycznych na obszarze gminy Ełk.	67
Wykres 12. Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w latach 2009-2012.....	71
Wykres 13. Powierzchnia ekologiczna użytków rolnych oraz łąk i pastwisk [ha] w latach 2009-2012.....	72
Wykres 14. Udział procentowy poszczególnych struktur użytkowania gruntu w gminie Ełk. 73	
Wykres 15. Udzielone odpowiedzi w badaniu ankietowym, pytanie nr 1	129
Wykres 16. Główne problemy obszaru gminy Ełk	131
Wykres 17. Udzielone odpowiedzi w badaniu ankietowym, pytanie nr 4.....	134

Spis rysunków:

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Ełk na tle powiatu i województwa.....	28
Rysunek 2. Podział Gminy Ełk na obręby ewidencyjne	29
Rysunek 3. Obszary zdegradowane Gminy Ełk.....	63
Rysunek 4. Rozmieszczenie gospodarczych obszarów problemowych.....	79
Rysunek 5. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem bezrobocia.....	82
Rysunek 6. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem ubóstwa.....	85
Rysunek 7. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem pozostałej pomocy społecznej	88
Rysunek 8. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem występowania szczególnych obszarów zdegradowanych	91

Rysunek 9. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem aktywności społecznej – frekwencja wyborcza.....	95
Rysunek 10. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem kapitału społecznego – liczba organizacji pozarządowych.....	97
Rysunek 11. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem percepcji przestępczości.....	101
Rysunek 12. Rozmieszczenie obszarów problemowych - podsumowanie	103
Rysunek 13. Obszar rewitalizacji.....	104
Rysunek 14. Schemat zarządzania Programem Rewitalizacji.....	122

1. Wprowadzenie

Program Rewitalizacji Gminy Ełk na lata 2014 – 2020 (dalej: Program) został opracowany w oparciu o zapisy Narodowego Planu Rewitalizacji 2022 (NPR), obowiązujące i najbardziej aktualne (wersja z 3 lipca 2015 r.) Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 (dalej: wytyczne w zakresie rewitalizacji) oraz projektu ustawy o rewitalizacji z dnia 22 kwietnia 2015 r. (dalej: projekt ustawy o rewitalizacji).

Program Rewitalizacji stanowi wieloletni program działań o charakterze naprawczym obejmujący swym zasięgiem interdyscyplinarne zagadnienia w zakresie społeczeństwa, gospodarki, planowania przestrzennego, infrastruktury, kultury i sztuki w wyznaczonych obszarach kryzysowych.

Założenia oraz cele Programu Rewitalizacji Gminy Ełk wpisują się w zapisy Narodowego Planu Rewitalizacji 2022, wytycznych w zakresie rewitalizacji oraz projektu ustawy o rewitalizacji. NPR oraz dokumenty pokrewne w zakresie rewitalizacji określają wszelkie zasady i ramy prawne tworzenia programów rewitalizacji w nowej perspektywie 2014 – 2020, począwszy od określenia formuł prawnych po określenie zagadnień dotyczących powiązania rewitalizacji, planowania przestrzennego oraz zachęt do działań rewitalizacyjnych.

Celem stworzenia podstaw do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych jest ustawowe określenie pojęcia rewitalizacji. Stanowi to podstawę dalszych regulacji dotyczących działań rewitalizacyjnych. Wprowadzenie ustawowego pojęcia rewitalizacji zapewni, że rewitalizacja zostanie tak samo rozumiana przez wszystkie podmioty w niej uczestniczące zarówno beneficjentów jak i instytucje finansujące i oceniające proponowane działania rewitalizacyjne.

Rewitalizacja to kompleksowy proces przemian społecznych, ekonomicznych, przestrzennych i technicznych służących wyprowadzeniu ze stanu kryzysowego najbardziej zdegradowanych obszarów.

Na przestrzeni lat zmieniło się postrzeganie procesu rewitalizacji już jako nie tylko działania stricte modernizacyjnego w wymiarze infrastrukturalnym (działania punktowe oparte na przedsięwzięciach budowlanych), lecz jako zespołu działań prowadzonych

kompleksowo, wielowymiarowo, skoordynowanych i skoncentrowanych tematycznie i obszarowo w określonych obszarach kryzysowych. Rewitalizacja obecnie postrzegana jest jako zespół działań interdyscyplinarnych począwszy od prawa w zakresie gospodarki nieruchomościami, planowania przestrzennego, ustawy o samorządzie gminnym do stworzonej specjalnie w tym celu ustawy o rewitalizacji.

Głównym celem Programu Rewitalizacji Gminy Ełk na lata 2014 – 2020 jest wyprowadzenie określonych obszarów gminy ze stanu kryzysowego poprzez podjęcie działań zmierzających do usunięcia zjawisk oraz problemów powodujących degradację analizowanych obszarów.

Program swym zakresem stanowić ma podstawę do prowadzenia szeroko pojętych działań rewitalizacyjnych. Program stanowi ramy operacyjne i terytorialne przedsięwziętych działań wraz z późniejszą ich koordynacją i kontrolą. Działania zawarte w Programie określają podjęte działania i projekty w sposób kompleksowy, ze szczególnym uwzględnieniem kontekstu społecznego, ekonomicznego, środowiskowego a także uwarunkowań przestrzennych i infrastrukturalnych obszaru określonego jako kryzysowy oraz jego najbliższego otoczenia.

Głównym założeniem Programu Rewitalizacji jest objęcie obszarów kryzysowych szeregiem zintegrowanych, wieloaspektowych działań naprawczych zarówno pod względem społecznym jak i infrastrukturalnym. Wyznaczenie obszarów kryzysowych polegało na przeprowadzeniu pogłębionej diagnozy społecznej wraz z określeniem potrzeb społecznych, kulturowych i infrastrukturalnych mających na celu pobudzenie aktywności lokalnej społeczności.

Aktywny udział społeczeństwa przy opiniowaniu, opracowaniu, wyznaczeniu obszarów kryzysowych oraz późniejszej realizacji projektów rewitalizacyjnych jest czynnikiem niezbędnym przy tworzeniu Programu. Partycypacja społeczna stanowi fundamentalną część procesu rewitalizacji.

Procesy rewitalizacji swym zasięgiem i oddziaływaniem skupiają się na obszarach kryzysowych uznanych za najbardziej zdegradowane (problemowe). Określenie obszarów kryzysowych zostało poprzedzone wieloaspektową analizą panujących na danym terenie uwarunkowań społeczno-kulturowych oraz przestrzennych.

Działania rewitalizacyjne swym zasięgiem obejmują głównie obszary zidentyfikowane jako podlegające rewitalizacji, aczkolwiek dopuszczono przeprowadzenie działań poza wyznaczonymi obszarami, wówczas gdy podjęte projekty oddziaływać będą na te obszary kryzysowe i będą rozwiązywać problemy tych obszarów.

Program Rewitalizacji zawiera:

- opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- wskazanie obszarów zdegradowanych;
- zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji;
- wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do projektów rewitalizacyjnych z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł;
- mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;

- system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

2. Opis powiązań programu z dokumentacją strategiczną i planistyczną gminy

Program Rewitalizacji Gminy Ełk jest zgodny z dokumentami strategicznymi na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla (tabela 1) uwzględniono przy wyznaczaniu celów i kierunków działań Programu Rewitalizacji.

Tabela 1. Zestawienie dokumentów strategicznych zgodnych z celami i założeniami Programu Rewitalizacji

Szczebel opracowania	Dokument strategiczny
Krajowy	Narodowy Plan Rewitalizacji
	Program krajowej strategii rozwoju regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie
	Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo
Regionalny	Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018
	Strategia rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego
	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025
	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014 – 2020
	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu ełckiego do roku 2016
	Powiatowy Program Ochrony Środowiska na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019
	Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Ełckiego do roku 2016
Lokalny	Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Ełk na lata 2014 – 2020
	Zintegrowana strategia rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2025
	Strategia Rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do 2025 roku

Źródło: opracowanie własne

2.1. Powiązania z dokumentami na szczeblu krajowym

Narodowy Plan Rewitalizacji

Narodowy Plan Rewitalizacji (NPR) został zaprojektowany jako zestaw rozwiązań na rzecz tworzenia korzystnych warunków do prowadzenia skutecznej rewitalizacji. NPR zakłada działania w wielu płaszczyznach, obejmujących m.in. zmiany legislacyjne, narzędzia, informację i edukację oraz instrumenty finansowe. Wskazuje na kierunki zmian, które tworzą przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce oraz upowszechniają i systematyzują jej prowadzenie.

NPR wskazuje konieczność powiązania procesu rewitalizacji ze wszystkimi politykami gminy, m.in. poprzez uwzględnianie interwencji w zakresie przekształceń terenu oraz koordynację programów rewitalizacji z gminnymi dokumentami planowania przestrzennego, polityką społeczną, mieszkaniową czy lokalnymi dokumentami strategicznymi.

Głównym celem Narodowego Planu Rewitalizacji **jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym**. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań.

Program krajowej strategii rozwoju regionalnego 2010 - 2020: Regiony, Miasta,

Obszary wiejskie (KSRR)

Dokument ten wyznacza cele polityki regionalnej wobec poszczególnych terytoriów kraju, w tym obszarów miejskich i wiejskich. Ponadto w dokumencie tym określono sposób działania podmiotów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem rządu i samorządów województw dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju.

W 2020 roku polskie regiony będą charakteryzować się następującymi cechami:

- konkurencyjność i innowacyjność,
- spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna,
- skuteczność, efektywność i partnerstwo w realizacji celów rozwojowych,

- bezpieczeństwo ekologiczne, wysoki poziom i skuteczność ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych.

Zadania przedstawione w KSRR zmierzają do osiągnięcia: spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, zmniejszenia dystansu rozwojowego do pozostałych regionów UE, silnej konkurencyjności i innowacyjności, skuteczności, efektywności i partnerstwa w realizacji celów rozwojowych, bezpieczeństwa ekologicznego, wysokiego poziomu i skuteczności ochrony środowiska oraz zasobów przyrodniczych.

Głównym celem strategicznym polityki regionalnej jest: **efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.**

Cel ten ma być realizowany poprzez cele pośrednie:

- Cel nr 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów (konkurencyjność),
- Cel nr 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych (spójność),
- Cel nr 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie (sprawność).

W obrębie działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, a takim jest niewątpliwie obszar Gminy Ełk, KSRR wyróżnia rodzaje wsparcia w ramach osiągnięcia **celu nr 1**, które będą się koncentrować w następujących obszarach:

- zwiększenie możliwości zatrudnienia poprzez zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej,
- zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego,
- wspomaganie rozwoju miast powiatowych i innych miast,
- tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych,
- stymulowanie rozwoju lokalnego, poprzez działania wpływające na poprawę jakości życia, atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej, wspieranie inicjatyw lokalnych,
- wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego,

- tworzenie warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych,
- tworzenie warunków dla integracji funkcjonalnej z miastami poprzez włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwojowe miasta,
- rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich.

Rodzaje wsparcia w ramach osiągnięcia **celu nr 2** na obszarach wiejskich:

- rozwijanie oraz poprawa dostępu i jakości usług edukacyjnych i szkoleniowych,
- poprawa jakości i dostępności usług medycznych na obszarach problemowych,
- zwiększenie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,
- promocja i kultywowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego, zwiększenie dostępu mieszkańców do dóbr kultury, wspomaganie aktywnych inicjatyw i nowych form uczestnictwa w przedsięwzięciach kulturalnych, dostęp do cyfrowych zasobów bibliotecznych oraz rozszerzanie księgozbiorów lokalnych bibliotek.

Rodzaje wsparcia w ramach osiągnięcia **celu nr 3** na obszarach wiejskich:

- wzmocnianie podejścia strategicznego na wszystkich szczeblach,
- lepsze ukierunkowanie terytorialne środków publicznych,
- budowanie kapitału społecznego przez sieci współpracy między aktorami polityki regionalnej.

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo

Strategia Rozwoju Kraju określa cel główny strategiczny oraz poszczególne obszary wymagające interwencji w określonym zakresie.

Celem głównym strategii średniookresowej jest: **wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności**. Główny cel Strategii koresponduje z celami Programu Rewitalizacji w zakresie wykorzystania endogenicznych potencjałów rozwojowych, zrównoważonego rozwoju i poprawy jakości życia mieszkańców.

2.2. Powiązania z dokumentami na szczeblu regionalnym

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem wyznaczającym kierunki realizacji polityki ekologicznej województwa. Określone działania wspierające rozwój społeczno-gospodarczy regionu oraz zadania służące poprawie stanu środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego powinny szanować i wdrażać główną zasadę tj, zasadę zrównoważonego rozwoju.

Głównym celem Programu Ochrony Środowiska województwa warmińsko-mazurskiego jest: **ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.**

Realizacja celu głównego odbywać się będzie za pomocą określonych priorytetów i kierunków działań. Cele Programu Rewitalizacji nawiązują do szeregu z nich, m.in. do następujących:

- uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategicznych programach rozwoju,
- wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- promocję proekologicznych form gospodarowania, eko- i agroturystyki, zdrowej żywności i zdrowego trybu życia,
- wspieranie istniejących oraz tworzenie nowych ośrodków edukacji i informacji ekologicznej o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym,
- rozwój infrastruktury terenowej służącej poznawaniu przyrody: ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych, muzeów przyrodniczych i izb edukacyjnych.
- promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu zapewnienia wzrostu udziału OZE w bilansie energii pierwotnej,
- budowa tras rowerowych na terenach zurbanizowanych.

Strategia rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego

Autorzy strategii twierdzą, że „Warmia i Mazury ma jeden z najbardziej wyrazistych wizerunków w kraju. Bardzo silnie jest kojarzona z trzema atrybutami: czyste, nieskażone środowisko, piękna przyroda i azyl – miejsce do wypoczynku, a nazwa województwa jest niemal synonimem krainy jezior i lasów”.

Głównym celem strategicznym wizji rozwoju jest: **turystyka wiodącą dziedziną gospodarki Warmii i Mazur**

Strategia zakłada, że poprzez ochronę i kontrolowany rozwój posiadanych zasobów naturalnych i kulturowych Warmia i Mazury staną się synonimem miejsca generującego produkty turystyczne wysokiej jakości. Wdrażanie produktów turystycznych powinno uwzględniać, jako jeden z priorytetów, ochronę środowiska i zasobów naturalnych, walorów kulturowych oraz ochronę zdrowia mieszkańców i turystów, a także uwzględniać działania ograniczające i eliminujące negatywne zjawiska związane z funkcjonowaniem produktów turystycznych, głównie nadmierną presję ruchu turystycznego na cennych przyrodniczo obszarach, przekraczanie wielkości chłonności turystycznej i zanieczyszczanie środowiska.

Program rewitalizacji zawiera projekty, których istotą jest wspieranie rozwoju obszarów problemowych poprzez promocję przedsiębiorczości, w tym w sektorze turystycznym, budowę infrastruktury turystycznej i paraturystycznej wspierającej rozwój turystyki.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025

Dokument stanowi podstawę programową regionalnych programów operacyjnych dla Warmii i Mazur oraz narzędzie umożliwiające zarządzanie i wskazanie kierunków działań rozwojowych regionu. Wskazany w Strategii horyzont czasowy tj. do 2025 roku jest wynikiem długofalowego myślenia i planowania w perspektywie okresu programowania funduszy europejskich na lata 2014 – 2020. Wskazane w dokumencie strategiczne obszary priorytetowe skupiają się na trzech płaszczyznach: ludziach, gospodarce oraz środowisku przyrodniczym.

Cel główny Strategii województwa brzmi: **spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy**, w którym spójność ekonomiczna rozumiana jest jako wzrost gospodarczy, spójność przestrzenna rozumiana jako włączenie

województwa do głównej sieci infrastruktury transportowej oraz spójność społeczna oznaczająca tworzenie miejsc pracy i wzrost przedsiębiorczości, a także poprawę warunków życia ludności, w szczególności dostępu do usług publicznych.

Określone w dokumencie cele strategiczne realizujące zadania w obszarach priorytetowych mają na celu podjęcie działań umożliwiających:

- wzrost konkurencyjności gospodarki, w tym:
 - wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji,
 - wzrost innowacyjności firm,
 - wzrost liczby miejsc pracy,
- wzrost aktywności społecznej, w tym:
 - rozwój kapitału społecznego,
 - wzrost dostępności i jakości usług publicznych,
- wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych, w tym:
 - doskonalenie administracji,
 - intensyfikacja współpracy międzyregionalnej,
- stworzenie nowoczesnej infrastruktury rozwoju, w tym:
 - zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności,
 - dostosowana do potrzeb sieci nośników energii,
 - poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

Cele Programu Rewitalizacji wpisują się głównie w działania Strategii związane z rozwojem kapitału społecznego, wzrostem dostępności do usług społecznych, wzrostem miejsc pracy oraz rozwoju przedsiębiorczości.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego
na lata 2014 – 2020

Program Rewitalizacji Gminy Ełk wpisuje się w określone w RPO WWM zasady horyzontalne.

Zasada zrównoważonego rozwoju, tj. wszelkie podjęte działania (na każdym etapie trwania programu) będą przeprowadzane w sposób umożliwiający uniknięcie skutków działań

szkodliwych dla środowiska lub będą je zmniejszać co zagwarantować ma wyniki w postaci korzyści netto dla społeczeństwa, środowiska i klimatu. Zasada realizowana będzie poprzez:

- pogodzenie poprawy wyniku ekonomicznego z jednoczesnym ograniczeniem wykorzystania zasobów oraz zmniejszeniem negatywnych oddziaływań na środowisko,
- postrzeganie odpadów jako źródła zasobów,
- dążenia do zamykania obiegów surowcowych, a w tym maksymalizacji oszczędności wody i energii,
- ograniczanie zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w tym zwłaszcza powietrza oraz wody już na etapie projektowania rozwiązań technologicznych,
- wspieranie zwiększenia efektywności energetycznej i pozyskiwanie energii z niskoemisyjnych źródeł z maksymalnym wykorzystaniem lokalnej bazy surowcowej,
- niskoemisyjnego i zrównoważonego transportu, promowania transportu zbiorowego i publicznego, a także intermodalnego, energooszczędnego budownictwa,
- inwestycji infrastrukturalnych z uwzględnieniem konieczności adaptacji do zmian klimatu,
- planowania przestrzennego według zasad m.in.:
 - kształtowania w maksymalnym możliwym zakresie przestrzeni publicznych przyjaznych dla mieszkańców i sprzyjających zachowaniom niskoemisyjnym,
 - troski o estetykę poszczególnych przedsięwzięć i ich dopasowania do otoczenia z poszanowaniem kontekstu przyrodniczego, kulturowego i społecznego,
 - zapewnienia szerokiej partycypacji społecznej w procesach planowania przestrzennego i przygotowania inwestycji.

Zasada równości szans i niedyskryminacji, tj. podjęcie działań mających na celu wyrównywanie szans i zapobieganie dyskryminacji w stosunku do zagrożonych wykluczeniem grup, takich jak: osoby starsze (rosnący udział osób starszych w strukturze demograficznej regionu), osoby bezrobotne, dzieci i młodzież ze środowisk najuboższych, osoby zamieszkujące obszary wiejskie narażone na wykluczenie, osoby uzależnione.

Działania mające na celu promowanie powyższej zasady są spójne z założeniami i planowanymi przedsięwzięciami w ramach Programu Rewitalizacji Gminy Ełk. Są to m.in.:

- tworzenie nowoczesnej opieki zdrowotnej uwzględniającej zmiany w strukturze demograficznej społeczeństwa,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia,
- zapewnienie optymalnej dostępności do świadczeń zdrowotnych, bez względu na miejsce zamieszkania,
- zintegrowane programy aktywizacji (bezrobotnych i niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środowisk najuboższych zagrożonych dziedziczeniem ubóstwa, osób starszych),
- organizowanie i finansowanie działań z zakresu edukacji, zdrowia, zatrudnienia, pomocy i integracji społecznej prowadzących do aktywizacji społecznej i zawodowej społeczności marginalizowanych,
- rozszerzenia kierunków kształcenia i oferty nauczania (w tym kierunki kształcenia związane ze starzeniem się społeczeństwa),
- infrastruktura sprzyjająca aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- infrastruktura przyjazna i uwzględniająca potrzeby ludzi starszych, niepełnosprawnych

Zasada równouprawnienia płci, tj. wspieranie równości szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz zapobieganie powstawaniu problemów w sferze społecznej. Działania skupiać się będą przede wszystkim na:

- zapewnianiu dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników,
- równouprawnieniu płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego,
- adaptacji pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian,
- aktywnej integracji, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności,
- integracji społeczności marginalizowanych takich jak Romowie,
- zapewnienia równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego,
- poprawa dostępności i wspieranie uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy m.in. przez poprawę jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz

utworzenia i rozwijanie systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu ełckiego do roku 2016

Dokument Strategii jest zbiorem konkretnych, spójnych i celowych decyzji oraz działań realizowanych w określonym czasie na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek samorządowych powiatu ełckiego. Strategia nie wyznacza trwałych ram i nieprzekraczalnych terminów realizacji działań. Jest jedynie swego rodzaju planem działania ukazującym obszary priorytetowe, które wymagają wsparcia wraz z określeniem przewidywanych terminów ich realizacji. Toteż działania zawarte w Programie Rewitalizacji Gminy Ełk są spójne z założeniami dokumentu nadrzędnego jakim jest Strategia Rozwoju powiatu ełckiego.

Strategia określa cele główne zrównoważonego rozwoju jako:

Ład ekologiczny – Zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego.

Ład gospodarczy – Rozwój gospodarczy zapewniający miejsca pracy.

Ład społeczny – Podniesienie jakości życia mieszkańców.

Ład przestrzenny – Uzyskanie nowoczesnej infrastruktury przestrzennej i pełnej infrastruktury technicznej.

Cele główne są realizowane poprzez szereg celów strategicznych przyporządkowanych do każdego z nich.

W zakresie **Ładu ekologicznego** celami strategicznymi są:

- zachowanie wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych,
- racjonalne gospodarcze wykorzystanie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

W zakresie **Ładu gospodarczego** celami strategicznymi są:

- wykorzystanie potencjału gospodarki powiatu,
- wspieranie i inicjowanie rozwoju powiatu.

W zakresie **Ładu społecznego** celami strategicznymi są:

- podniesienie poziomu wykształcenia i świadomości społeczeństwa,
- sprawny system zabezpieczenia ochrony zdrowia, bezpieczeństwa socjalnego i publicznego.

W zakresie **Ładu przestrzennego** celami strategicznymi są:

- poprawa dostępności komunikacyjnej powiatu,
- poprawa estetyki powiatu,
- uzyskanie pełnej infrastruktury technicznej powiatu.

Cele Programu Rewitalizacji korespondują przede wszystkim z celami ładu społecznego, ale także częściowo i pośrednio z celami strategicznymi wszystkich ładów wskazanych w dokumencie.

**Powiatowy Program Ochrony Środowiska na lata 2012-2015 z uwzględnieniem
perspektywy na lata 2016-2019**

Zasada zrównoważonego rozwoju jest realizowana w zapisach dokumentów strategicznych i planistycznych na wszystkich szczeblach administracyjnych państwa. Podobnie jest w przypadku Programu Ochrony Środowiska Powiatu Ełckiego, gdzie zasada zrównoważonego rozwoju jest kluczowa w określeniu i podejmowaniu działań rozwojowych.

Najważniejszymi celami Powiatowego Programu Ochrony Środowiska są:

- rozwiązywanie ważnych problemów i eliminowanie zagrożeń środowiska w powiecie,
- podejmowanie decyzji w zakresie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska i finansowanie inwestycji ekologicznych,
- kreowanie regionalnej polityki ochrony i racjonalnego wykorzystania walorów przyrodniczo-krajobrazowych,
- koordynowanie i intensyfikowanie działań na rzecz ochrony środowiska, realizowanych przez jednostki samorządu, administrację publiczną, jak również jednostki gospodarcze, instytucje oraz organizacje społeczne.

Program Rewitalizacji jest zgodny z w/w celami poprzez planowane projekty dotyczące rewitalizacji przyrodniczej, budowy sieci kanalizacyjnych i inwestycji w odnawialne źródła energii.

2.3. Powiązania z dokumentami na szczeblu lokalnym

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Elckiego do roku 2016

Dokument PRL zawiera opis działań i inwestycji zmierzających do zrównoważonego rozwoju powiatu we wszystkich obszarach funkcjonalnych. W treści wyróżniono cztery cele główne oraz uzupełniające je cele szczegółowe.

Cel nr 1 Zachowanie i odnowienie zasobów środowiska naturalnego. W ramach pierwszego celu głównego PRL realizowane są cele szczegółowe, m.in.:

- zachowanie wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa,
- racjonalne gospodarze wykorzystanie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

Cel nr 2 Rozwój gospodarczy zapewniający miejsca pracy, który ma być osiągnięty poprzez:

- wykorzystanie potencjału gospodarki powiatu,
- wspieranie i inicjowanie rozwoju powiatu.

Cel nr 3 Podniesienie jakości życia mieszkańców, który ma być osiągnięty poprzez:

- podniesienie poziomu wykształcenia i świadomości społeczeństwa,
- sprawny system zabezpieczenia ochrony zdrowia, bezpieczeństwa socjalnego i publicznego.

Cel nr 4 Uzyskanie nowoczesnej infrastruktury przestrzennej i pełnej infrastruktury technicznej, który ma być osiągnięty poprzez:

- poprawę dostępności komunikacyjnej powiatu,
- poprawę estetyki powiatu,
- uzyskanie pełnej infrastruktury technicznej powiatu.

Program Rewitalizacji jest zgodny z w/w celami poprzez planowane projekty dotyczące rewitalizacji przyrodniczej, budowy sieci kanalizacyjnych i inwestycji w odnawialne źródła energii, wspierania rozwoju przedsiębiorczości oraz przede wszystkim dotyczące wzrostu aktywności społecznej i podniesienia jakości życia mieszkańców poprzez dostęp do usług społecznych.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Ełk na lata 2014 – 2020

Strategia jest dokumentem, który ma umożliwić i ułatwić uporządkowanie działań podejmowanych w celu rozwoju obszaru Gminy. Poprzez diagnozę stanu aktualnego ustalono konkretne cele rozwoju możliwe do osiągnięcia oraz metody, jakie należałoby zastosować w procesie ich osiągnięcia. Wszystkie cele operacyjne i strategiczne, jakie zaplanowano do realizacji w poszczególnych sferach życia i działalności lokalnej społeczności są elementami częściowymi stanowiącymi podłoże do realizacji celu nadrzędnego określonego jako wizja i misja Gminy Ełk.

Celem opracowania dokumentu Strategii jest określenie szans, zagrożeń oraz wszelkich działań zarówno inwestycyjnych jak i nie inwestycyjnych dążących do rozwoju obszaru Gminy Ełk.

Wizja rozwoju Gminy Ełk brzmi:

Gmina Ełk w 2020 roku to gmina przyjazna dla mieszkańców, otwarta na rozwój i współpracę oraz zapewniająca atrakcyjne warunki życia.

Przewidziane do zrealizowania zadania w ramach wizji rozwoju gminy mają na celu wykreowanie obszaru Gminy, tak aby po 2020 roku była:

- zintegrowanym wewnątrznie obszarem z unikalną w skali kraju całoroczną ofertą turystyczną,
- miejscem atrakcyjnym dla inwestorów,
- subregionalnym ośrodkiem edukacyjnym z ofertą dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy,
- obszarem kreatywnych i przedsiębiorczych mieszkańców, zaangażowanych w życie społeczno – gospodarcze powiązanych funkcjonalnie samorządów terytorialnych,
- obszarem o bogatej ofercie kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej,
- rozwiniętym komunikacyjnie i technologicznie obszarem o czystym środowisku.

Misją rozwoju Gminy Ełk jest podnoszenie poziomu życia mieszkańców oraz wspieranie zrównoważonego rozwoju w oparciu o posiadane zasoby przyrodniczo-krajobrazowe, społeczne i kulturowe.

Dokument wyróżnia trzy strategiczne obszary działania oraz zawarte w nich cele strategiczne oraz cele operacyjne:

Obszar I. Kapitał ludzki i społeczny

Cel strategiczny:

Doskonalenie jakości usług publicznych i aktywizacja lokalnej społeczności.

Cele operacyjne:

I.1 Rozwój bazy instytucjonalnej i usług zdrowotnych oraz wzrost efektywności działań pomocy społecznej

I.2 Zapewnienie atrakcyjnej oferty czasu wolnego

I.3 Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Obszar II. Gospodarka lokalna

Cel strategiczny:

Rozwój innowacyjnej i efektywnej gospodarki wielosektorowej.

Cele operacyjne:

II.1 Wzrost konkurencyjności i rozwój potencjału gospodarczego gminy

II.2 Wsparcie rozwoju zrównoważonego rolnictwa- ekologia i przetwórstwo

II.3 Opracowanie i wdrożenie spójnego systemu promocji gospodarczej, inwestycyjnej i turystycznej gminy

Obszar III. Infrastruktura i środowisko

Cel strategiczny:

Utrzymanie wysokiego standardu infrastruktury technicznej i ochrona środowiska naturalnego.

Cele operacyjne:

III.1 Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

III.2 Dalsza rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych i infrastruktury drogowej

III.3 Rozwój edukacji ekologicznej obywateli.

Cele Program Rewitalizacji są spójne ze Strategią, w szczególności zaś dotyczy to celów operacyjnych związanych z konkurencyjnością gospodarki, promocją obszaru oraz wszystkimi celami w ramach celu strategicznego: Doskonalenie jakości usług publicznych i aktywizacja lokalnej społeczności.

Zintegrowana strategia rozwoju Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2025

(Strategia EOF)

Strategia Rozwoju Ośrodka Subregionalnego Ełk do 2025 roku (Strategia ZIT MOF)

Ełcki Obszar Funkcjonalny (EOF) obejmuje swym zakresem cały powiat ełcki, przy czym obszar Miasta Ełk oraz Gminy Ełk stanowią rdzeń obszaru i stanowią tzw. ośrodek subregionalny Ełk (Miejski Obszar Funkcjonalny w skrócie MOF). Na potrzeby planowania rozwoju całego obszaru opracowano zarówno Strategię ZIT MOF, jak i Strategię EOF. Obydwa dokumenty są spójne w zakresie odnoszącym się do gminy Ełk. Cele i projekty ujęte w Strategii ZIT MOF są także ujęte w Strategii EOF.

Strategia EOF jest dokumentem określającym podstawowe kierunki rozwoju dla całego obszaru EOF. Dokument zawiera zakres działań rozwojowych realizowanych w wyznaczonych obszarach interwencyjnych, oraz plan operacyjny w postaci celów operacyjnych i przypisanych do nich planowanych przedsięwzięć wraz z planem ich finansowania.

Dokument określa wizję rozwoju EOF do 2025 roku:

Ełcki Obszar Funkcjonalny 2025 jest miejscem wysokiej jakości życia i dynamicznego rozwoju konkurencyjnej przyjaznej środowisku gospodarki lokalnej opartej na synergii lokalnych potencjałów, strategicznym obszarem wzrostu Polski Północno-Wschodniej, rozpoznawalną w kraju i za granicą marką terytorialną.

Strategia rozwoju EOF określa również cele strategiczne działań rozwojowych tj.:

- poprawa jakości życia i integracja społeczna,
- wzrost konkurencyjności gospodarki bazującej na lokalnych potencjałach,
- zrównoważone wykorzystanie zasobów,
- poprawa spójności terytorialnej,
- wzrost rozpoznawalności EOF jako marki terytorialnej.

Celem głównym Strategii ZIT MOF jest wzrost funkcji subregionalnej Ełku i jego obszaru funkcjonalnego. Cel główny będzie realizowany poprzez pięć celów strategicznych:

- wzrost konkurencyjności Ełku i jego obszaru funkcjonalnego,
- poprawa stanu środowiska MOF Ełk oraz wykorzystanie zasobów przyrodniczych i kulturowych dla zrównoważonego rozwoju,
- poprawa spójności społecznej i terytorialnej MOF Ełk,

- przywrócenie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów MOF Ełk poprzez nadanie im nowych funkcji i ich jakościową zmianę,
- wzrost aktywności społecznej.

Cele w Programie Rewitalizacji są spójne z celami ZIT MOF oraz EOF dotyczącymi spójności społecznej, poprawy jakości życia, przywrócenie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów oraz dodatkowo z celami dotyczącymi rozwoju gospodarczego i promocji obszaru.

Program Rewitalizacji jest powiązany zarówno z dokumentem strategicznym MOF Ełk, jak i EOF Ełk także bezpośrednio i wprost – projekty o charakterze rewitalizacyjnym zapisane w w/w dokumentach są także uwzględnione w Programie.

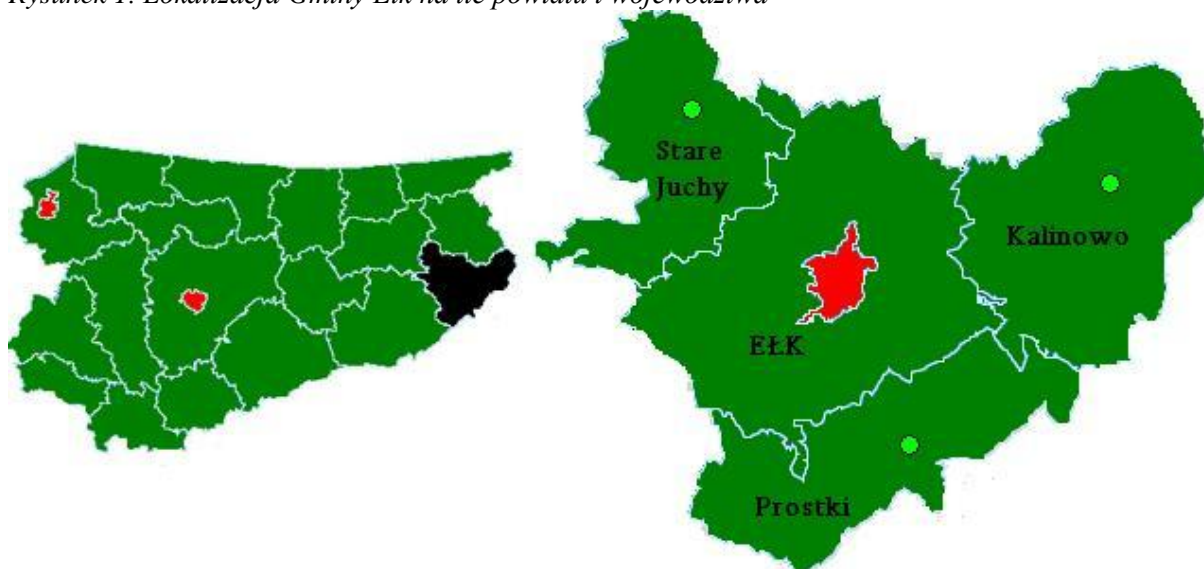
3. Diagnoza obszaru – czynniki i zjawiska kryzysowe

Przeprowadzono diagnozę obszaru gminy Ełk, zarysowano czynniki i zjawiska kryzysowe oraz potrzeby zmian. Wyniki diagnozy posłużyły do określenia czynników delimitacji obszaru i wyznaczenia obszarów zdegradowanych oraz obszaru rewitalizacji zgodnie z definicjami wytycznych w zakresie rewitalizacji.

3.1. Podział administracyjny gminy

Gmina Ełk położona jest w północno-wschodniej Polsce w województwie warmińsko-mazurskim. Gmina graniczy z gminami: Stare Juchy, Kalinowo, Prostki, Biała Piska (powiat piski), Orzysz (powiat piski), Świętajno (powiat szczycieński), Olecko (powiat olecki).

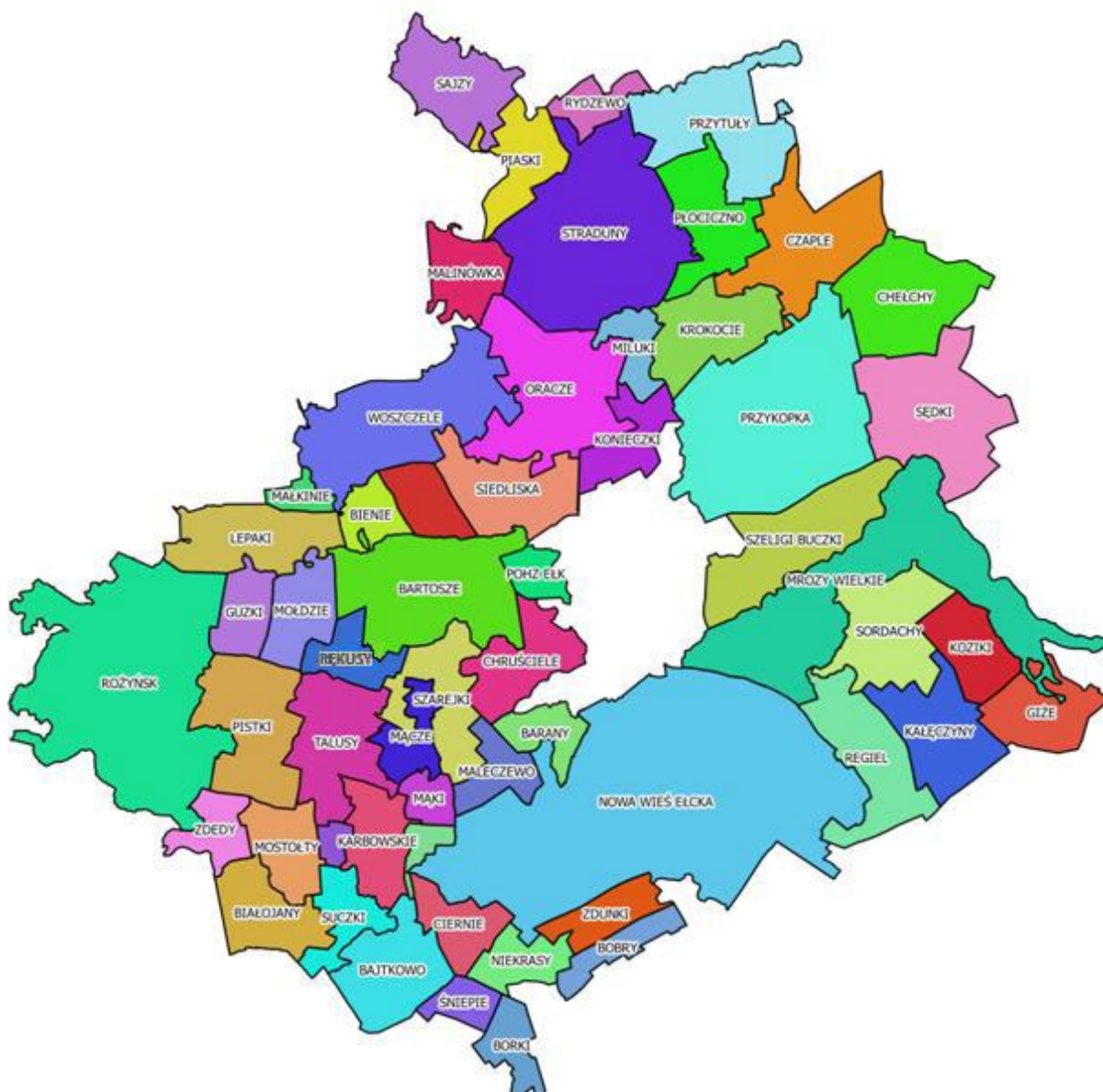
Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Ełk na tle powiatu i województwa

Źródło: http://bip.warmia.mazury.pl/powiat_elcki/77/POWIAT_ELCKI/

Powierzchnia gminy Ełk zajmuje ok 380 km², w związku z czym gmina ta jest największą w powiecie elckim i stanowi ok. 34% powierzchni powiatu. Gmina Ełk z racji położenia geograficznego jest powiązana funkcjonalnie z miastem Ełk – największym miastem powiatu i subregionu, położonym centralnie wobec gminy wiejskiej Ełk.

Rysunek 2. Podział Gminy Elk na obręby ewidencyjne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bazy danych QGIS

Obszar Gminy Ełk podzielony jest na 58 sołectw, w skład, których wchodzi 79 miejscowości. Z uwagi na pokrycie terenu gminy obrębami ewidencyjnymi oraz z uwagi na dokładność wytyczenia granic i wielkości powierzchni do celów opracowania Programu używaną jednostką podziału terytorium gminy będzie „obręb ewidencyjny”.

Obręb ewidencyjny jest jednostką powierzchniową kraju, wyodrębnioną dla celów ewidencji gruntów i budynków (katastru nieruchomości w Polsce). Przy ustaleniu przebiegu granic obszarów ewidencyjnych uwzględnia się przebieg innych jednostek podziału

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

terytorialnego państwa, w szczególności rejonów statystycznych, sołectw, dzielnic lub osiedli, zaś na obszarach wiejskich – granic wsi oraz przyległych jej i z nią związanych obiektów fizjograficznych.¹

Tabela 2. Podział obszaru Gminy Elk na obręby ewidencyjne

Lp.	Nazwa obrębu	Numer obrębu	Powierzchnia [ha]
1	BAJTKOWO	280502_2.0001	622,14
2	BARANY	280502_2.0002	246,61
3	BARTOSZE	280502_2.0003	1195,97
4	BIAŁOJANY	280502_2.0004	481,70
5	BIENIE	280502_2.0005	222,09
6	BOBRY	280502_2.0006	236,55
7	BORKI	280502_2.0007	243,09
8	CHEŁCHY	280502_2.0008	807,48
9	CHRUŚCIELE	280502_2.0010	502,29
10	CHRZANOWO	280502_2.0009	290,51
11	CIERNIE	280502_2.0011	328,20
12	CZAPLE	280502_2.0012	865,28
13	GIŻE	280502_2.0013	467,60
14	GUZKI	280502_2.0014	296,40
15	KALECZYNY	280502_2.0015	647,04
16	KARBOWSKIE	280502_2.0016	424,22
17	KONIECZKI	280502_2.0017	355,15
18	KOZIKI	280502_2.0018	402,56
19	KROKOCIE	280502_2.0019	618,65
20	LEPAKI	280502_2.0020	640,06
21	MALECZEWO	280502_2.0021	279,81
22	MALINÓWKA	280502_2.0022	378,43
23	MAŁKINIE	280502_2.0023	113,89
24	MĄCZE	280502_2.0024	269,00
25	MĄKI	280502_2.0025	161,85
26	MILUKI	280502_2.0026	221,77
27	MOŁDZIE	280502_2.0027	401,71
28	MOSTOŁTY	280502_2.0028	387,70
29	MROZY WIELKIE	280502_2.0029	1923,70
30	NIEKRASY	280502_2.0030	281,89
31	NOWA WIEŚ ELCKA	280502_2.0031	4414,08
32	ORACZE	280502_2.0032	1118,30
33	PIASKI	280502_2.0033	422,19
34	PISTKI	280502_2.0034	797,31
35	PŁOCICZNO	280502_2.0035	598,33
36	POHZ ELK	280502_2.0036	169,64
37	PRZYKOPKA	280502_2.0037	2011,13
38	PRZYTUŁY	280502_2.0038	932,15
39	REGIEL	280502_2.0039	721,05
40	REKUSY	280502_2.0040	276,86
41	ROSTKI BAJTKOWSKIE	280502_2.0041	104,92
42	ROŻYŃSK	280502_2.0042	2569,98
43	RYDZEWO	280502_2.0043	207,55

¹ Rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków. (Dz. U. z 2015 r. Nr 0, poz. 542)

44	SAJZY	280502_2.0044	599,76
45	SĘDKI	280502_2.0045	1035,79
46	SIEDLIŚKA	280502_2.0046	623,21
47	SORDACHY	280502_2.0047	682,84
48	STRADUNY	280502_2.0048	1820,48
49	SUCZKI	280502_2.0049	308,62
50	SZAREJKI	280502_2.0051	532,48
51	SZELIGI BUCZKI	280502_2.0052	888,30
52	ŚNIEPIE	280502_2.0050	177,36
53	TALUSY	280502_2.0053	711,47
54	TRACZE	280502_2.0054	82,96
55	WOSZCZELE	280502_2.0055	1225,25
56	ZDEDY	280502_2.0056	270,57
57	ZDUNKI	280502_2.0057	295,18
SUMA			37 911,10

Źródło: opracowanie na podstawie danych katastralnych

3.2. Społeczne obszary problemowe

3.2.1. Struktura społeczna

Według stanu na 30 czerwca 2014 roku gminę Ełk zamieszkiwało 11 173 mieszkańców, w tym 5 444 kobiet i 5 729 mężczyzn. Mieszkańcy gminy stanowią 12,47% ludności powiatu ełckiego.

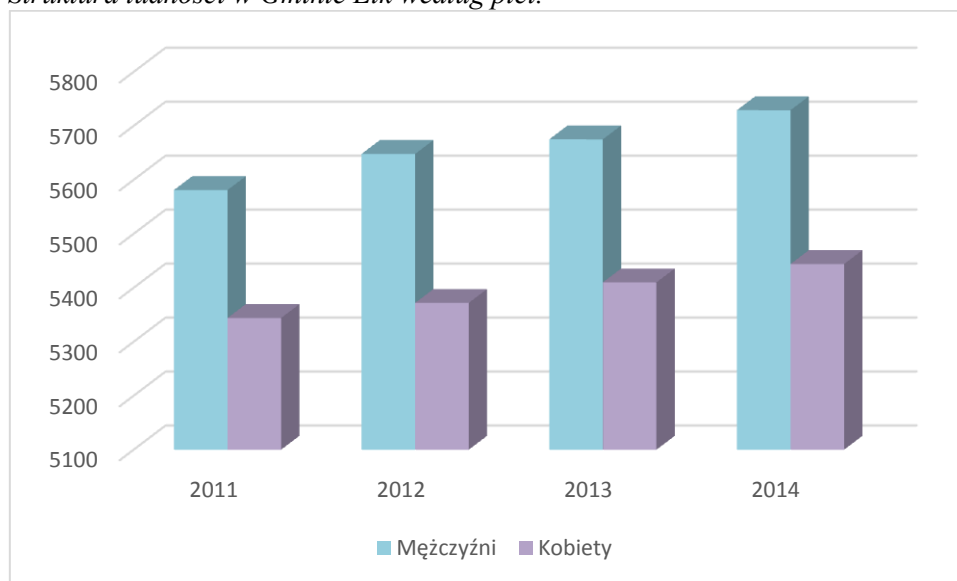
Tabela 3. Ludność gminy Ełk w przeciągu 4 ostatnich lat.

Lata	Ludność ogółem
2011	10925
2012	11020
2013	11085
2014	11173

Źródło: Bank Danych Lokalnych, stan na 30.VI.

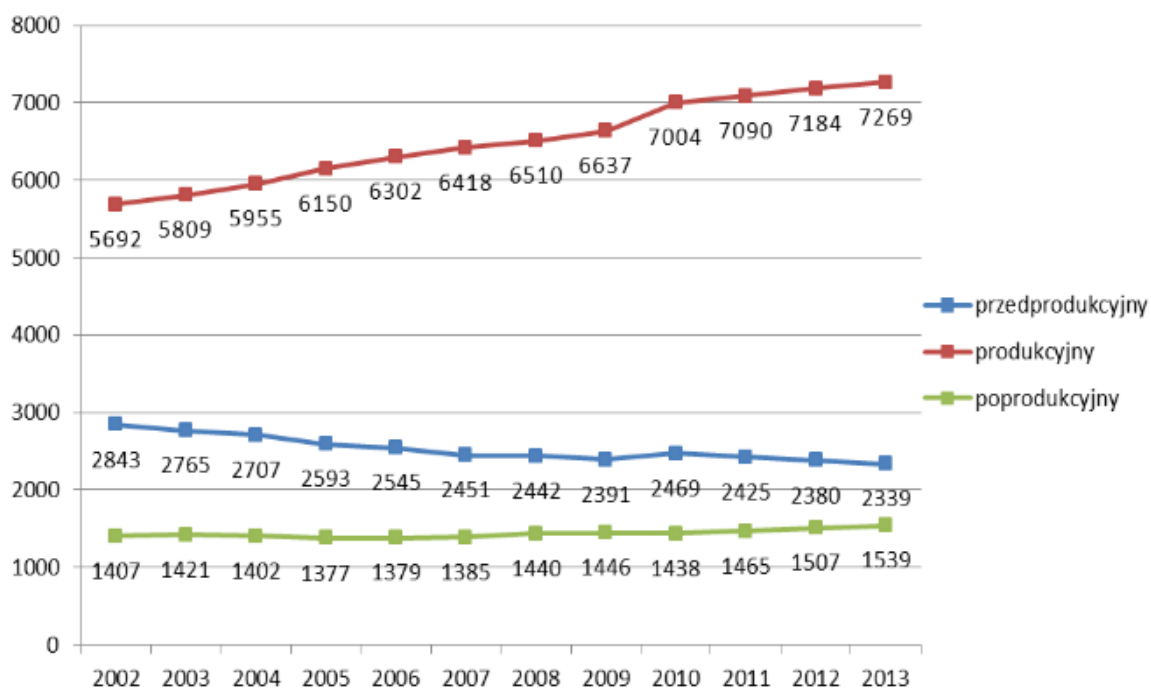
W strukturze ludności gminy według płci znacząco dominują mężczyźni. Różnica ilościowa między kobietami i mężczyznami w okresie objętym badaniem utrzymuje się na względnie stabilnym poziomie. Obszar gminy Ełk jest stosunkowo słabo zaludniony - 29 osób/km² (dane GUS) w porównaniu do powiatu ełckiego, gdzie gęstość zaludnienia wynosi 80 osób/km². Liczba ludności zamieszkałej na obszarze gminy Ełk systematycznie rośnie. W stosunku do 2010 roku liczba mieszkańców zwiększyła się o 234 osoby (tj. o 2,1%). W trakcie ostatnich kilku lat obserwuje się tendencję wzrostową liczby ludności gminy Ełk. Ponadto struktura wiekowa ludności gminy Ełk kształtuje się stosunkowo korzystnie, gdyż blisko 53,3% ludności stanowią osoby w wieku produkcyjnym.

Wykres 1. Struktura ludności w Gminie Ełk według płci.

Źródło: Bank Danych Lokalnych (stan na 30.VI.)

Wykres 2. Struktura wiekowa społeczeństwa gminy Ełk w latach 2002-2013

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Ełk na lata 2014-2020

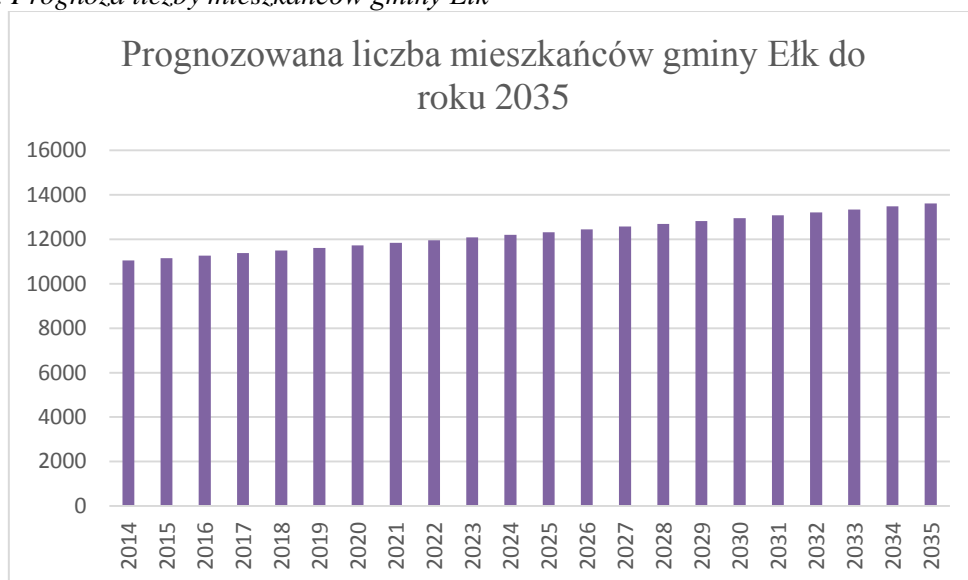
W strukturze demograficznej gminy w 2014 roku dominowały osoby w wieku 20-24 lata oraz 45-54 lata. Najmniej liczną grupę stanowią osoby starsze tj. osoby powyżej 70 roku życia. Liczba dzieci i młodzieży znajduje się na stosunkowo zadowalającym poziomie.

Przez cały analizowany okres tj. lata 2010 – 2014 odnotowuje się dodatnie saldo wzrostu liczby ludności gminy. Na wskazaną sytuację demograficzną bezpośrednio wpływa dodatni przyrost naturalny jaki miał miejsce w latach 2002-2012, dodatkowo przyczyną wzrostu liczby ludności jest napływ ludności spoza granic gminy. Dodatnia wartość liczby ludności związana jest z migracją w tzw. ruchu wewnętrznym ludności z obszarów miejskich na obszary podmiejskie i wiejskie.

Na podstawie uzyskanych z Urzędu Gminy Ełk danych wynika, iż liczba mieszkańców gminy sukcesywnie ulega zwiększeniu. Analizując zachodzący trend demograficzny z założeniem, iż nie ulegnie zmianie określono przyszły wzrost liczby ludności na obszarze gminy. Przedstawiona poniżej prognoza obliczona jest na podstawie wyliczonego przez Urząd Statystyczny trendu zmian liczby ludności na obszarach wiejskich i miejskich powiatu ełckiego. Jak wynika z obliczeń i prognoz liczba ludności w dalszym ciągu będzie stopniowo wzrastać. Na podstawie przyjętych założeń oraz danych prognozy liczby mieszkańców dla powiatu ełckiego ustalono dodatni trend liczby mieszkańców gminy Ełk.

Według szacunków w 2030 roku liczba mieszkańców gminy wynosić będzie 13 609 osób.

Wykres 3. Prognoza liczby mieszkańców gminy Ełk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Ełk oraz GUS

3.2.2. Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko polegające na tym, że pewna część ludzi zdolnych do pracy, poszukujących pracy i akceptujących istniejący poziom wynagrodzenia nie znajduje zatrudnienia. Wydłużenie się okresu pozostawania bez pracy powoduje nasilanie się zjawisk izolacji, napięć i konfliktów społecznych. Bezrobocie jest czynnikiem wpływającym na wzrost patologii społecznych oraz prowadzi do istotnego pogorszenia warunków życia całych społeczności lokalnych. Przy dłuższym okresie pozostawania bez pracy rozpoczyna się proces destrukcji. Wyraża się on izolacją społeczną, brakiem zaufania do samego siebie, niskimi dochodami, stresem w rodzinie, pogorszeniem zdrowia psychicznego i fizycznego, zwiększonymi trudnościami znalezienia nowej pracy. Społeczne koszty bezrobocia wynikają z niepełnego wykorzystania zasobów pracy w gospodarce oraz konieczności wspierania osób pozostających bez pracy ze środków publicznych, zwłaszcza w sytuacji bezrobocia przymusowego, gdy gospodarka produkuje mniej dóbr niż wynoszą jej potencjalne zdolności. Koszty bezrobocia najczęściej rozpatrywane są w rozbiciu na koszty prywatne i społeczne. Koszty prywatne zależą od charakteru bezrobocia. w przypadku bezrobocia dobrowolnego prywatny koszt jest mniejszy niż prywatne korzyści z bycia bezrobotnym tzn. zasiłki są stosunkowo wysokie do zarobków w proponowanej pracy².

Zgodnie z informacjami podawanymi przez Bank Danych Lokalnych GUS, wielkość bezrobocia w gminie Ełk na przestrzeni lat 2011 - 2014 przedstawiała się następująco:

Tabela 4. Ilość osób bezrobotnych zarejestrowanych według płci.

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2014	1223	651	572
2013	1327	673	654
2012	1366	715	651
2011	1201	593	608

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Przedstawione zestawienie pokazuje, iż najlepszym rokiem na rynku pracy w gminie Ełk był rok 2011 (najmniej osób bezrobotnych). Na przełomie lat 2010 - 2013 średnia wielkość bezrobocia oscyluje w okolicach 1279 osób.

² „Wybrane zagadnienia rynku pracy”, dr M. Barańska.

Tabela 5. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym.

	2011	2012	2013	2014
Ogółem	16,9	19	18,3	16,7
Mężczyźni	15,2	18	16,7	16
Kobiety	19,1	20,2	20,2	17,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Na podstawie wyżej przedstawionej tabeli widać iż na przełomie lat 2012-2014 poziom bezrobocia w gminie Ełk zmniejsza się. Najmniejszy poziom osiągnięto w roku 2014, gdzie udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 16,7, to aż o 2,3% mniej niż w roku 2012.

3.2.3 Świadczenia społeczne

W 2014 roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku wpłynęło 1128 wniosków z prośbą o udzielenie pomocy. Ogółem wydano 1759 decyzji administracyjnych przyznających świadczenia w ramach zadań zleconych i zadań własnych, w tym 59 decyzji dotyczących uchyleń, wygaszeń i składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób objętych Indywidualnym Programem Zatrudnienia Socjalnego (IPZS) i realizujących kontrakt socjalny (13 osób) i składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Pomocą społeczną w formie pieniężnej i niepieniężnej objęto łącznie 506 rodzin, w których żyje 1447 osób, z czego 460 rodzinom udzielono pomocy pieniężnej. Stanowi to 13% ogółu mieszkańców gminy Ełk.

Na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Ełku sporządzono wykres ukazujący odsetek osób korzystających z pomocy GOPS na obszarze gminy Ełk w poszczególnych miejscowościach (tabele 6-7). Widać wyraźnie, że w przypadku niektórych miejscowości odsetek osób korzystających z pomocy jest znaczny i stanowi to podstawę do identyfikacji danej miejscowości jako obszaru kryzysowego

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

Tabela 6. Liczba osób objętych pomocą GOPS w Elku w 2014 r

L.p.	Nazwa miejscowości	Liczba osób korzystających z pomocy GOPS w Elku	Liczba mieszkańców miejscowości	Odsetek osób korzystających z pomocy GOPS
1.	Bajtkowo	25	123	20,3
2.	Barany	13	163	8
3.	Bartosze	12	205	5,9
4.	Białojany	7	29	24,1
5.	Bienie	0	20	0
6.	Bobry	0	56	0
7.	Borecki dwór	1	3	33,3
8.	Borki	32	76	40,5
9.	Brodowo	1	13	7,7
10.	Buczki	1	65	1,5
11.	Buniaki	37	109	33,9
12.	Chelchy	95	429	22,1
13.	Chojniak	17	289	5,9
14.	Chruściele	22	346	6,4
15.	Chrzanowo	13	139	9,4
16.	Ciernie	0	33	0
17.	Czapple	9	25	36
18.	Ełk osada	0	30	0
19.	Giże	6	17	35,3
20.	Guzki	8	26	30,8
21.	Janisze	10	31	32,3
22.	Judziki	10	31	32,3
23.	Kałęczyny	43	151	28,5
24.	Karbowskie	3	73	4,1
25.	Konieczki	0	96	0
26.	Koziki	4	34	11,8
27.	Krokocie	26	97	26,8
28.	Lega	46	317	14,2
29.	Lepaki małe	0	25	0
30.	Lepaki Wielkie	4	26	15,4
31.	Lipinka	0	5	0
32.	Małeczewo	30	80	37,5
33.	Malinówka Mała	0	1	0
34.	Malinówka Wielka	3	70	4,3
35.	Małkinie	0	22	0
36.	Mącze	5	44	11,4
37.	Mąki	5	33	15,2
38.	Miluki	7	59	11,9

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

39.	Mołdzie	6	66	9,1
40.	Mostoły	54	117	46,2
41.	Mrozy Małe	0	1	0
42.	Mrozy Wielkie	25	342	7,3
43.	Niekrasy	0	16	0
44.	Nowa Wieś Ełcka	171	1705	10
45.	Oracze	6	310	1,9
46.	Piaski	2	110	1,8
47.	Pistki	13	78	16,7
48.	Płociczno	14	99	14,1
49.	Przykopka	36	162	22,2
50.	Przytuły	17	66	25,8
51.	Regiel	28	313	8,9
52.	Regielnica	54	255	21,1
53.	Rękusy	9	56	16,1
54.	Rostki Bajtkowskie	0	38	0
55.	Rożyńsk	55	411	13,4
56.	Ruska Wieś	26	237	11
57.	Rydzewo	0	3	0
58.	Rymki	48	126	38,1
59.	Sajzy	22	112	19,6
60.	Sędki	17	112	15,2
61.	Siedliska	13	591	2,2
62.	Sikory Ostrokolskie	0	1	0
63.	Sordachy	7	42	16,7
64.	Straduny	133	1016	13,1
65.	Suczki	20	102	19,6
66.	Szarejki	6	82	7,3
67.	Szarek	11	90	12,2
68.	Szeligi	0	36	0
69.	Śniepie	0	22	0
70.	Talusy	29	157	18,5
71.	Tracze	2	24	8,3
72.	Wityny	10	141	7,1
73.	Woszczele	38	430	8,8
74.	Zdedy	0	29	0
75.	Zdunki	20	64	31,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z Urzędu Gminy Ełk

Tabela 7. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w gminie Ełk.

Wyszczególnienie		Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
			Ogółem	w tym na wsi	
0		1	2	3	4
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowanie)	1	848	506	506	1447
w tym: świadczenia pieniężne	2	471	460	460	1281
świadczenia niepieniężne	3	385	208	208	884
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	4	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	5	848	506	506	1447
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej OGÓŁEM	6	x	491	491	1408
w tym: wyłączenie w postaci pracy socjalnej	7	x	20	20	57
Praca socjalna prowadzona w oparciu o KONTRAKT SOCJALNY	8	LICZBA KONTRAKTÓW SOCJALNYCH		LICZBA OSÓB OBJĘTYCH KONTRAKTAMI SOCJALNYMI	
		13		13	

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Ełk.

Na podstawie powyższego zestawienia widać, iż 55,5% z przyznanych świadczeń stanowią świadczenia pieniężne. Otrzymało je 460 rodzin mieszkających na obszarze gminy Ełk. Świadczenia niepieniężne otrzymało 385 osób, tj. 208 rodzin.

Najczęściej występującymi powodami przyznawania świadczeń przez Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: bezrobocie (402 rodziny), ubóstwo (269 rodzin), niepełnosprawność (128 rodzin). Łącznie stanowią one 74 % wszystkich powodów dla których były przyznawane świadczenia pomocy społecznej.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

Tabela 8. Powód przyznania pomocy.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
		Ogółem	w tym: na wsi	
	0	1	2	3
1	Ubóstwo	269	169	861
2	Sieroctwo	1	1	2
3	Bezdomność	10	10	10
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	22	22	125
5	w tym: wielodzietność	16	16	97
6	bezrobocie	402	402	1245
7	niepełnosprawność	128	128	251
8	długotrwała lub ciężka choroba	64	64	177
9	bezzadność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - OGÓLEM	70	70	306
10	w tym: rodziny niepełne	43	43	139
11	rodziny wielodzietne	28	28	176
12	przemoc w rodzinie	1	1	4
13	potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
14	alkoholizm	7	7	12
15	narkomania	0	0	0
16	trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	11	11	15
17	trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
18	zdarzenie losowe	4	4	20
19	sytuacja kryzysowa	0	0	0
20	klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Elk.

Tabela 9. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach
	Ogółem	w tym: na wsi	
Rodziny ogółem	526	526	1504
Rodziny niepełne ogółem	56	56	195
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	54	54	162
suma:	636	636	1861

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Elk.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

Według wyżej przedstawionego zestawienia łącznie pomocy udzielono 636 rodzinom, co daje razem 1861 osób. Osoby te stanowią 16,7 % całej ludności zamieszkującej gminę Ełk.

Tabela 10. Zestawienie powodów przyznawania świadczeń przez pomoc społeczną w poszczególnych miejscowościach na obszarze gminy Ełk.

Lp.	Miejscowość	Liczba rodzin											Liczba rodzin razem	Liczba osób objęta pomocą razem			
		Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych - rodzina wielodzietna	Bezrobocie	Ubóstwo	Bezdomność	Niepełnosprawność	Zdarzenia losowe lub sytuacja kryzysowa	Wielodzietność	Alkoholizm	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych - rodzina niepełna	Długotrwała i ciężka choroba	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego			Potrzeba ochrony macierzyństwa	Przemoc w rodzinie	Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeni agospodarstwa domowego
1	Borki	1	4	4												5	18
2	Bajtkowo		8		1	2	2									8	25
3	Barany	1	7	2		1					2					7	13
4	Bartosze	1	3	3					2					1		3	12
5	Borki		4	2		1				1						5	14
6	Buczki		1								1					1	1
7	Buniaki	2		7	7	2		1	1							8	37
8	Chelchy		23	17		5			2	8	1					31	95
9	Chojniak		5	3		1										5	17
10	Chruściele		6	4				2	2	1			1	1		7	22
11	Chrzanowo		4	3						1						5	13
12	Czaple		1	1			1									2	9
13	Gize		5	3					1	1						5	6
14	Guzki		4	3												4	8
15	Karbowskie		1													1	3
16	Kałęczyny	1	13	9		3				3	1	1				13	43
17	Koziki		2													2	4
18	Krokocie	1	6	6		2			1	1						8	26
19	Lega		19	12		1			1		1					21	46
20	Lepaki Wielkie		1	1												1	4

21	Maleczewo	2	6	5		2					1				8	30
22	Malinówka Wielka		1	1		1									2	3
23	Miluki		2												2	7
24	Moldzie		2	2											2	6
25	Mostoły	2	16	11		7	2	1		1	1				18	54
26	Mrozy Wielkie		7	4						2	1				8	25
27	Mącze		1										1		1	5

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w gminie Elk.

Miejscowości, w których udzielono pomocy największej ilości rodzin to m. in. Nowa Wieś Elcka – 81, Straduny – 47 oraz Chełchy – 31. Według powyższej tabeli najczęściej udzielano świadczeń z przyczyn bezrobocia, ubóstwa oraz długotrwałej i ciężkiej choroby. Dodatkowo według danych zebranych z GOPS najmniejszy udział stanowią takie powody udzielania pomocy jak: sieroctwo, alkoholizm, bezdomność, przemoc w rodzinie, zgon podopiecznego oraz klęski żywiołowe lub ekologiczne. Najmniej udzielonych świadczeń zaobserwowano w pięciu miejscowościach tj. Buczki, Lepaki, Mącze, Mąki, Tracze. Świadczenia w tych miejscowościach udzielono jedynie pojedynczym rodzinom.

3.3. Gospodarcze obszary problemowe

Liczba podmiotów gospodarki narodowej obejmuje podmioty zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON), tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, z wyłączeniem osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne³.

Tabela 11. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON w latach 2010-2014 w gminie Elk.

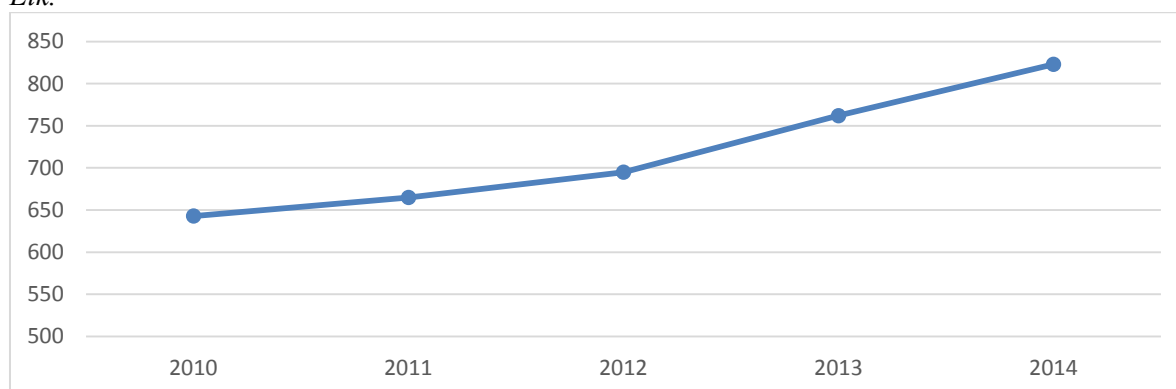
Lata	Podmioty gospodarki narodowej OGÓLEM
2014	823
2013	762
2012	695
2011	665
2010	643

Źródło: Bank Danych Lokalnych

³ Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W analizowanym okresie obserwuje się stały wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej. Na terenie gminy Ełk według stanu na dzień 31.12.2014 r. zarejestrowanych było 823 podmiotów gospodarczych, w tym w sektorze prywatnym 801 podmiotów. W stosunku do 2010 roku liczba podmiotów w roku 2014 wzrosła o 180 (tj. o 21,9%), osiągając najwyższą wartość w całym analizowanym okresie. Stopniowy wzrost podmiotów gospodarki narodowej w ciągu pięciu ostatnich lat na terenie gminy Ełk przedstawiono w formie wykresu poniżej.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON w latach 2010-2014 w gminie Ełk.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Tabela 12. Liczba przedsiębiorstw w poszczególnych miejscowościach gminy Ełk w roku 2015.

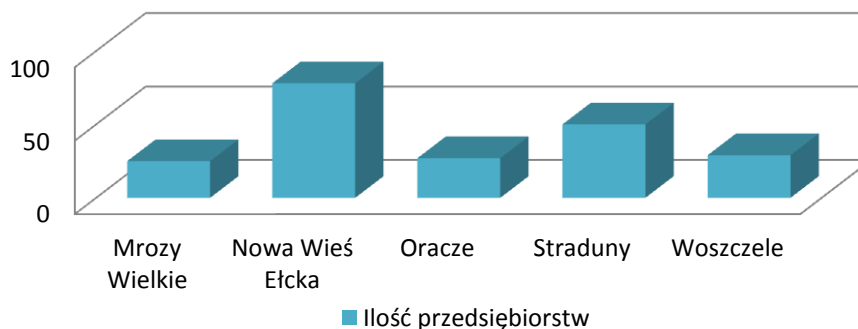
Gmina Ełcka		
Lp.	Miejscowości	Ilość przedsiębiorstw
1	Bajtkowo	1
2	Barany	12
3	Bienie	2
4	Bobry	2
5	Chelchy	11
6	Chrzanowo	10
7	Giże	1
8	Kałęczyny	3
9	Karbowskie	1
10	Konieczki	5
11	Krokocie	1
12	Lega	6
13	Lepaki Wielkie	1
14	Malinówka Wielka	1
15	Małkinie	2
16	Mącze	2
17	Mąki	1
18	Miluki	2
19	Moldzie	4

20	Mrozy Wielkie	25
21	Nowa Wieś Ełcka	78
22	Oracze	27
23	Piaski	1
24	Pistki	1
25	Płociczno	5
26	Przytuły	2
27	Regiel	16
28	Rękusy	2
29	Rożyńsk	13
30	Rydzewo	1
31	Ruska Wieś	11
32	Sędki	8
33	Straduny	50
34	Talusy	2
35	Woszczele	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

Na podstawie wyżej przedstawionej tabeli wyraźnie widać, iż najwięcej przedsiębiorstw znajduje się w miejscowości Nowa Wieś Ełcka, tj. 78. Poniżej przedstawiono wykres, w którym zostały zestawione miejscowości o największym udziale przedsiębiorstw w gminie Ełk.

Wykres 5. Miejscowości o największym udziale przedsiębiorstw w gminie Ełk.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

Dodatkowo przeprowadzono analizę przedsiębiorstw na podstawie Krajowego Rejestru Sądowego. Według najnowszego spisu na obszarze gminy Ełk liczba przedsiębiorstw kształtuje się zgodnie z tabelą poniżej.

Tabela 13. Liczba przedsiębiorstw w poszczególnych miejscowościach gminy Ełk w roku 2015 na podstawie danych uzyskanych z KRS.

Lp.	Miejscowości	KRS
1	Bartosze	1
2	Bobry	1
3	Borki	2
4	Buczki	1
5	Chelchy	4
6	Chojniak	1
7	Chruściele	2
8	Chrzanowo	3
9	Ciernie	1
10	Kałęczyny	1
11	Krokocie	2
12	Maleczewo	1
13	Moldzie	1
14	Mrozy Wielkie	4
15	Nowa Wieś Ełcka	53
16	Oracze	5
17	Piaski	4
18	Pistki	1
19	Przytuły	1
20	Regiel	1
21	Regielnica	1
22	Rękusy	1
23	Rożyńsk	2
24	Ruska Wieś	2
25	Rydzewo	7
26	Rymki	2
27	Siedliska	13
28	Straduny	27
29	Suczki	1
30	Szarejki	2
31	Talusy	2
32	Wityny	2
33	Woszczele	11
34	Zdunki	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Rejestru Sądowego

Z powyższego zestawienia wynika, iż najbardziej rozwinięte pod względem gospodarczym są miejscowości Nowa Wieś Ełcka (53) oraz Straduny (27). Duża część miejscowości w gminie Ełk charakteryzuje się obecnością małej liczby podmiotów

gospodarczych. Taki stan może być podstawą określania danego obszaru jako kryzysowego pod względem rozwoju gospodarczego.

W tabelach poniżej przedstawiono wyszczególnienie liczby podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Ełk w podziale na odpowiednie sekcje.

Tabela 14. Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD wpisane do rejestru REGON.

Wyszczególnienie	ogółem			
	2011	2012	2013	2014
Ogółem	665	695	762	823
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	50	47	52	45
przemysł i budownictwo	155	166	204	240
pozostała działalność	460	482	506	538

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Wyraźnie widać wzrost ilości podmiotów w latach 2011 – 2014. W roku 2014 najmniejszy udział w gospodarce, na terenie gminy Ełk miało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Największy udział przemysłu i budownictwa w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych wystąpił również w poprzednim (2014) roku kalendarzowym.

Tabela 15. Wykaz podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Ełk wg sekcji PKD 2007

Wyszczególnienie	Lata		
	2012	2013	2014
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo			
Sektor prywatny	46	51	44
Sektor publiczny	1	1	1
Górnictwo i wydobywanie			
Sektor prywatny	4	4	6
Sektor publiczny	0	0	0
Przetwórstwo przemysłowe			
Sektor prywatny	45	59	64
Sektor publiczny	0	0	0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych			
Sektor prywatny	3	3	3
Sektor publiczny	0	0	0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją			

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

Sektor prywatny	3	3	5
Sektor publiczny	1	1	1
Budownictwo			
Sektor prywatny	110	134	161
Sektor publiczny	0	0	0
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle			
Sektor prywatny	157	155	166
Sektor publiczny	0	0	0
Transport i gospodarka magazynowa			
Sektor prywatny	33	40	39
Sektor publiczny	0	0	0
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi			
Sektor prywatny	20	21	24
Sektor publiczny	0	0	0
Informacja i komunikacja			
Sektor prywatny	8	9	12
Sektor publiczny	0	0	0
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa			
Sektor prywatny	16	14	15
Sektor publiczny	0	0	0
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości			
Sektor prywatny	29	33	34
Sektor publiczny	0	0	0
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna			
Sektor prywatny	38	42	47
Sektor publiczny	0	0	0
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca			
Sektor prywatny	15	20	20
Sektor publiczny	0	0	0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne			
Sektor prywatny	2	2	3
Sektor publiczny	0	0	0
Edukacja			
Sektor prywatny	15	16	17
Sektor publiczny	16	16	16
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna			
Sektor prywatny	49	52	53
Sektor publiczny	0	2	2
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją			

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

Sektor prywatny	11	10	11
Sektor publiczny	0	2	2
Pozostała działalność usługowa, Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby			
Sektor prywatny	69	72	77
Sektor publiczny	0	0	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne			
Sektor prywatny	0	0	0
Sektor publiczny	0	0	0
Suma			
Sektor prywatny	673	740	801
Sektor publiczny	18	22	22
Ogółem	691	762	823

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Prywatna działalność gospodarcza w gminie Elk związana jest głównie z sektorami handlem hurtowym i detalicznym oraz budownictwem. Sektory te w roku 2014 kolejno osiągnęły 166 oraz 161 podmiotów, co łącznie stanowi 48,5% wszystkich podmiotów prywatnych w roku. W sektorze publicznym natomiast największy udział osiągnęły podmioty związane z edukacją. W roku 2013 i 2014 stanowią 72% wszystkich podmiotów należących do sektora publicznego.

3.4. Gospodarka mieszkaniowa

Warunki mieszkaniowe są jednym z najbardziej wiarygodnych czynników świadczących o postępującym rozwoju gospodarczym i wzroście zamożności społeczeństwa. Zauważalna jest poprawa w zakresie dostępnej powierzchni mieszkań jak i przypadającej powierzchni na jednego mieszkańca. Zjawisko to obrazuje poniższa tabela.

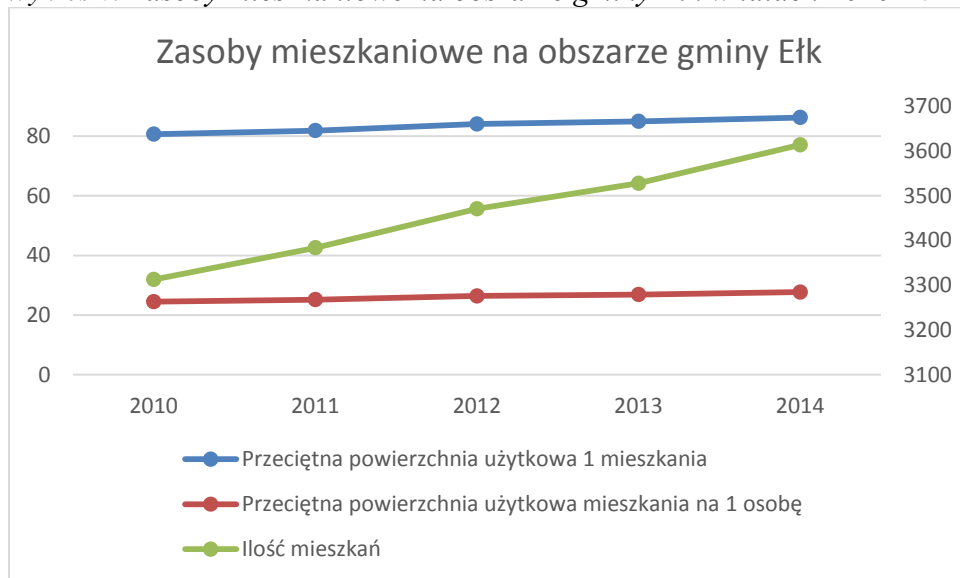
Tabela 16. Zasoby mieszkaniowe na obszarze gminy Elk

Wskaźniki zasobów mieszkaniowych na obszarze gminy Elk					
Gmina Elk	2010	2011	2012	2013	2014
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	80,7	81,9	84,1	85,0	86,3
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	24,5	25,2	26,4	26,9	27,7
Ilość mieszkań	3313	3384	3471	3528	3614

Źródło: Dane GUS

Zarówno przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania jak i przeciętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę ulega zwiększeniu. W porównaniu do roku 2010 powierzchnia użytkowa mieszkania zwiększyła się o 6,9%, zaś liczba mieszkań o 301 lokali co stanowi 8% obecnej liczby mieszkań na obszarze gminy Ełk.

Wykres 6. Zasoby mieszkaniowe na obszarze gminy Ełk w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Każdy z podanych wskaźników odnotowuje wzrost wartości. Największy wzrost widoczny jest w liczbie mieszkań, gdzie wzrasta ona średnio o ok. 100 lokali rocznie. W celu określenia jakości stanu zasobów mieszkaniowych poddano analizie panujące warunki socjalno-bytowe.

Tabela 17. Stan wyposażenia mieszkań w gminie Ełk w urządzenia techniczno-sanitarne w latach 2010-2014

Liczba mieszkań wyposażonych w instalacje techniczno-sanitarne					
Gmina Ełk	2010	2011	2012	2013	2014
Wodociąg	2972	3043	3130	3187	3207
Ustęp spłukiwany	2846	2917	3004	3061	3095
Łazienka	2735	2806	2893	2950	3085
Centralne ogrzewanie	2490	2561	2648	2705	2770
Gaz z sieci	1	1	1	1	1

Źródło: Dane GUS

Analizując uzyskane dane widoczne są braki niektórych mieszkań w podstawowe urządzenia techniczno-sanitarne. Najkorzystniej prezentuje się dostęp mieszkań do sieci

wodociągowej, gdzie w 2014 roku sięgał on blisko 50% wszystkich mieszkań na obszarze gminy. Najgorsza sytuacja przedstawia się w zakresie dostępu do sieci gazowej.

Gmina Ełk od 2012 roku dysponuje budynkami wraz z lokalami socjalnymi. Poniżej prezentowany jest spis nieruchomości komunalnych z wykorzystaniem na lokale socjalne (stan na dzień 28 styczeń 2015):

- Bajtkowo Nr.10
Bud. gospodarczy / 6 pomieszczeń /= 61,86 m
Bud. komunalny- socjalny / 8 lokali mieszkalnych/= 309,24 m
- Bartosze Nr.25 – Bud. Wspólnoty
Lokale mieszkalne: 3 lokale
Pomieszczenia gospodarcze przynależne do lokali
- Chełchy Nr.3 – Bud. Wspólnoty
Lokale mieszkalne w ilości 2 szt.
Pomieszczenia gospodarcze przynależne do lokalu
- Chrzanowo Nr.6 /2- Bud. Wspólnoty
Lokal mieszkalny - 1 lokal komunalny
Pomieszczenie gosp. przynależne do lokalu
- Chojniak Nr. 10/4 - Bud. Spółdzielni Mieszk
Lokal mieszkalny – 1 lok. komunalny
- Mostołty Nr. 11- bud. Socjalny
Budynek socjalny / 10 mieszkań/
Bud. gospodarczy po byłych szaletach
- Mrozy Wielkie Nr.1
Budynek szkolny: - lokal mieszkalny - komunalny
- Nowa Wieś Ełcka ul.Małeckich Nr.4 – Bud. Wspólnot
Lokale mieszkalne w ilości 5 szt.
- Rymki Nr.8/1
Lokal mieszkalny - komunalny
Pomieszczenie gospodarcze przynależne do lokalu
- Straduny ul. Kajki Nr.9 – Bud. Wspólnoty Mieszk.
Budynek mieszkalny – 3 lokale komunalne
Pomieszczenia gospodarcze/ 4 szt./ przynależne do lokali komunalnych
- Talusy Nr.9/1- Bud. Małej Wspólnoty Mieszk.
Lokal mieszkalny - komunalny.
- Woszczele ul. Zielona Nr.11 – Bud. Wspólnoty Mieszk.
Lokal- komunalny
Lokal gospodarczy- komunalny
- Woszczele ul. Zielona Nr 7
Budynek komunalny/ punkt przedszkolny + lokal mieszkalny na I piętrze/
Budynek gospodarczy

Zarządzeniem Nr 41/2011 Wójta Gminy Ełk z dnia 22 lutego 2011 r. utworzono 1 mieszkanie chronione położone w miejscowości Mostołty z przeznaczeniem dla 3 osób. Od dnia 01.03.2012 roku do dnia 30.09.2014 – przebywała w mieszkaniu 1 rodzina – 6 osób.

3.5. Infrastruktura techniczna

Dostępność komunikacyjna

Dostępność komunikacyjna określa stopień łatwości z jaką można dotrzeć do danego miejsca. Dzięki odpowiednio zachowanej sieci infrastruktury dróg i usług transportowych możliwy jest rozwój lokalnej gospodarki wraz z rozwojem społeczeństwa. Największym zagrożeniem dla komunikacji lokalnej jest proces zamykania nierentownych połączeń autobusowych między mniejszymi miejscowościami gminy. Utrudnia to dostęp mieszkańcom do podstawowych świadczeń np. sklep, ośrodek zdrowia, urzędy, edukacja i kultura. Obszar gminy Ełk w zakresie komunikacji publicznej obsługiwany jest przez Miejski Zakład Komunikacji w Ełku Sp. z o.o., której właścicielem jest gmina i miasto Ełk. MZK obsługuje 11 linii na obszarze gminy Ełk. Jednakże liczba połączeń zdaniem mieszkańców jest niewystarczająca i ze względu na ograniczone pory kursowania nie odpowiada w pełni potrzebom mieszkańców.

Przez obszar gminy Ełk przebiegają następujące główne szlaki komunikacji drogowej:

Tabela 18. Główne szlaki komunikacyjne na obszarze gminy Ełk

Drogi krajowe	
Nr drogi	Przebieg przez obszar gminy
Nr 16	Dolna Grupa –Grudziądz –Hawa –Ostróda – Olsztyn –Mrągowo –Ełk – Augustów, przebiegająca przez ulice: 11-go Listopada, Gen. W. Sikorskiego, Łukasiewicza, Suwalską i dalej do granicy miasta w kierunku Augustowa
Nr 65	granica Państwa –Gołdap –Olecko –Ełk –Grajewo –Mońki –Białystok – Bobrowniki – granica Państwa, przebiegająca przez ulice: Kajki, Sikorskiego, Łukaszewicza, Suwalską, Przemysławą, Grajewską i dalej do granicy miasta w kierunku Grajewa.
Drogi wojewódzkie	
nr 656	Ełk - Zelki -Staświny
nr 667	Nowa Wieś Ełcka - Drygały - Biała Piska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BIPu Urzędu Gminy w Ełku

Wyżej wymienione szlaki komunikacyjne zapewniają łączność komunikacyjną całego obszaru gminy Ełk z miastem Ełk, granicą państwa oraz sąsiednimi miejscowościami. Podstawowy układ sieci dróg publicznych stanowią drogi powiatowe, zaś uzupełnieniem są drogi gminne. Stan dróg gminnych (ok 120 km długości) znajdujących się pod zarządem

Urzędu Gminy w Ełku w większości przypadków wskazuje na konieczność przeprowadzenia modernizacji nawierzchni. Pierwszeństwo należy udzielić drogom uczęszczanym jako szlaki turystyczne otaczające jeziora i łączące miejscowości o funkcjach turystyczno – wypoczynkowych. Należą do nich drogi relacji:

- Mrozy – Sordachy – Koziki – Giże,
- Nowa Wieś Ełcka – Barany,
- Barany – Chruściele,
- Przytuły – Płociczno,
- Straduny – Płociczno,
- Straduny – Malinówka,
- Chrzanowe – Bienie – Lepaki Małe
- Bienie – Małkinie.

Do najpilniejszych zadań inwestycyjnych należy modernizacja dróg powiatowych, stanowiących najintensywniej użytkowane trasy turystyczne, są to m.in. drogi relacji:

- droga nr 338 Ełk – Wiśniowo Ełckie (Rajgród),
- droga nr 310 Straduny – Sajzy – Połom,
- droga nr 320 Bartosze – Różyńsk,
- droga nr 322 z Różyńska do połączenia z drogą krajową nr 16 Ełk – Orzysz – Olsztyn.

Na obszarze gminy Ełk przebiegają 4 jednotorowe linie kolejowe następujących relacji:

- Białystok – Ełk – Olsztyn,
- Ełk – Mikołajki – Olsztyn,
- Ełk – Szczytno – Olsztyn,
- Ełk – Gołdap.

Przez wschodnią część gminy przebiegać ma droga ekspresowa „Via Baltica” będąca najważniejszym szlakiem łączącym kraje skandynawskie z Europą Środkowo-Wschodnią.

Sieć wodociągowa

Władze gminy w celu poprawy jakości życia mieszkańców dążą do sukcesywnej poprawy i rozwoju sieci wodociągowej. Sieć wodociągowa jest zasilana w wodę z ujęć w Przykopce oraz w Woszczelach, Witynach, Bajtkowie, Stradunach, Mostołtach i Sajzach. Zgodnie z treścią Studium priorytetem jest utrzymanie lokalnych ujęć wody w jednostkach

osadniczych oddalonych od kolektorów komunalnych, dotyczy to głównie miejscowości z obiektami po PGRach.

Liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej z roku na rok ulega zwiększeniu.

Tabela 19. Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej na obszarze gminy Ełk w latach 2004 -2014

	Rok										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej	7207	7283	7311	7481	7587	8058	8125	8253	8370	8490	

Źródło: Dane GUS

Według danych w 2014 roku liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej sięgała blisko 8 500 mieszkańców, co stanowi blisko 76% ogółu mieszkańców gminy.

Wykres 7. Liczba ludności gminy Ełk korzystająca z sieci wodociągowej w latach 2004 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi Urzędu Gminy w Ełku, długość czynnej sieci rozdzielczej w 2013 r. wynosiła 197,82 km, przy wskaźniku zwodociągowania 74,57%. Podłączeń wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych było 1645 sztuk. W dalszym ciągu planuje się rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej.

Sieć kanalizacyjna

Na obszarze gminy Ełk funkcjonują następujące obiekty służące odprowadzaniu i oczyszczaniu ścieków:

- mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków w Nowej Wsi Ełckiej, punkt przystosowany jest do odbioru ścieków z wozów asenizacyjnych,
- lokalne oczyszczalnie przyosiedlowe w Różyńsku, Ruskiej Wsi, Chełchach, Chojniaku i Ledze.

Tabela 20. Oczyszczalnie ścieków na obszarze gminy Ełk

L.p.	Nazwa /lokalizacja	RLM (liczba)	Przepustowość projektowa [m ³ /d]
1	Nowa Wieś Ełcka (PWiK)	156 000	13 000
2	Chełchy	167	20
3	Lega	292	35
4	Różyńsk	267	32

Źródło: Urząd Gminy Ełk

Oczyszczalnia w Nowej Wsi Ełckiej poddawana była modernizacjom w 3 etapach: I etap w latach 1995 – 1997, II etap w latach 1998 – 2000, III etap w latach 2004 – 2006. Przepustowość oczyszczalni zaprojektowana na docelowe 13000 m³/d i RLM 156 tys. umożliwi sukcesywną rozbudowę sieci sanitarnej i przyjęcie nowych dostawców ścieków. Z uwagi na rozproszoną zabudowę mieszkaniową gminy Ełk utrudnione jest pod względem finansowym i technicznym podłączenie wszystkich gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej. Znaczna część domostw, głównie na obszarach wiejskich powinna być wyposażona w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

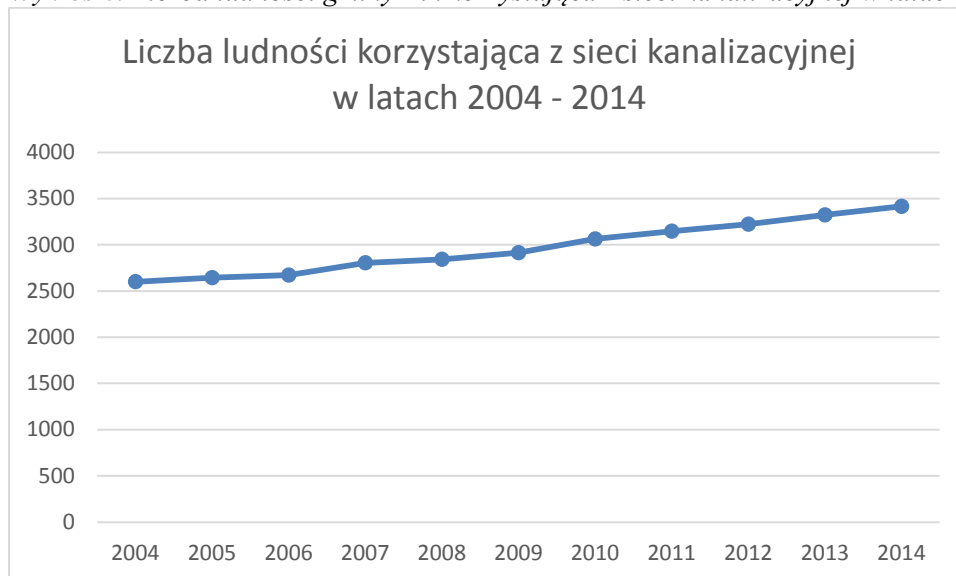
Ilość mieszkańców gminy Ełk korzystających z sieci kanalizacyjnej ulega zwiększeniu. W 2014 roku poziom skanalizowania gminy sięgał blisko 31% ogółu mieszkańców.

Tabela 21. Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy Ełk w latach 2004 - 2014

	Rok										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej	2644	2672	2805	2843	2914	3063	3147	3223	3323	3415	

Źródło: dane GUS

Wykres 8. Liczba ludności gminy Ełk korzystająca z sieci kanalizacyjnej w latach 2004 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W najbliższych latach wraz z pozyskaniem zewnętrznych środków finansowych Urząd Gminy w Ełku planuje sukcesywną rozbudowę kolektorów sanitarnych oraz sieci kanalizacyjnej.

Tabela 22. Stopień pokrycia obszaru gminy Ełk siecią wodno-kanalizacyjną w latach 2010 - 2014

Rodzaj instalacji sieciowej	Pokrycie instalacjami obszaru gminy [%]				
	2010	2011	2012	2013	2014
Kanalizacja	28,10	28,40	29,10	29,80	31,00
Wodociągi	73,90	74,00	74,50	75,10	76,00

Źródło: Dane GUS

Sieć elektroenergetyczna

Głównym punktem zasilania w energię elektryczną na obszarze gminy Ełk jest stacja 220/110/15 kV Ełk zlokalizowana w Nowej Wsi Ełckiej zasilana z elektrowni Ostrołęka. W celu zapewnienia niezawodnego transgranicznego tranzytu energii elektrycznej pomiędzy Polską a Litwą planuje się budowę węzła energetycznego w postaci Stacji elektroenergetycznej „Ełk Bis” 400/110 kV przebudowy stacji „EŁK” 220/110 kV na terenie Nowej Wsi Ełckiej wraz z dwutorową linią elektroenergetyczną 2x400 kV relacji Łomża - Ełk i Ełk – granica RP (Litwa).⁴

Obecnie użytkowana na obszarze gminy Ełk sieć elektromagnetyczna w pełni pokrywa potrzeby mieszkańców i przedsiębiorców w zakresie dostaw energii elektrycznej.

⁴ Zmiana Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ełk

Aby zapewnić mieszkańcom niezawodnych dostaw energii elektrycznej konieczne jest podjęcie działań zmierzających do dywersyfikacji źródeł energii. Zgodnie z zapisami Studium należy dążyć do rozwoju niekonwencjonalnych źródeł energii elektrycznej tj. małych elektrowni wodnych, ogniw fotowoltaicznych oraz elektrowni wiatrowych. Pozwoli to na zmniejszenie importu energii, obniżenie kosztów zakupu oraz zwiększenie rezerw i bezpieczeństwa energetycznego.

Jako potencjalne miejsce lokalizacji farm wiatrowych wyznaczono obszar w części obrębów Talusy, Rękusy i Pistki. Zaznacza się, iż strefa buforowa lokalizacji farm wiatrowych nie może być mniejsza niż 500m od najbliższych zabudowań.

Sieć ciepłownicza

Na obszarze gminy Ełk nie występuje centralna sieć ciepłownicza. Występują jedynie lokalne sieci zaopatrujące okoliczne budynki wielorodzinne. Jako kierunek zmian i rozwoju określono działania zmierzające do modernizacji istniejących źródeł ciepła w zasobach mieszkalnictwa wielorodzinnego, obiektach infrastruktury społecznej, turystyki i wypoczynku pod kątem eliminowania pojedynczych niskoemisyjnych źródeł ciepła. Urząd Gminy Ełk w miarę możliwości finansowych podejmuje działania wspierające w/w przedsięwzięcia celem ochrony środowiska naturalnego.

Gospodarka odpadami

Głównym miejscem odbioru, gromadzenia i utylizacji odpadów komunalnych z obszaru gminy Ełk jest Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Siedliskach. Wysypisko odpadów wraz z infrastrukturą towarzyszącą zarządzane jest przez Międzygminny Związek Komunalny zrzeszający łącznie 12 gmin w tym wszystkie cztery gminy powiatu ełckiego: Ełk, Kalinowo, Prostki oraz Stare Juchy.

Zgodnie z decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach z dnia 24 września 2008 r. znak Oś.7632/6Z/08 eksploatacja ZUO nie stwarza znaczących negatywnych oddziaływań na okolicznych mieszkańców z racji oddalenia obiektu o około 1 km od zwartej zabudowy mieszkalnej. Zgodnie z Raportem OOŚ w zasięgu bezpośredniego i pośredniego oddziaływania inwestycji nie ma budynków przeznaczonych na pobyt stały ludzi.⁵

⁵ Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy Ełk na lata 2014 -2020”

3.6. Zagospodarowanie przestrzenne

Zadania z zakresu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze gminy należą do jej zadań własnych. Planowanie przestrzenne w ujęciu rewitalizacji jest niezwykle ważnym czynnikiem warunkującym całościowy rozwój poszczególnych obszarów funkcjonalnych gminy.

Planowanie przestrzenne i Programy Rewitalizacji są wzajemnie dopełniającymi się narzędziami służącymi realizacji polityki rozwoju gminy. Programy rewitalizacji obejmują skoordynowane działania wyprowadzenia z obszaru kryzysowego w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej zaś, Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego jako akty prawa miejscowego ustalają i wprowadzają nowy standard przestrzennego zagospodarowania rewitalizowanego obszaru.

Gmina Ełk posiada uchwalone uchwałą Rady Gminy dokument Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ełk (uchwała nr XXXII/207/2001 Rady Gminy Ełk z dnia 30 listopad 2001 rok). Ostatnie zmiany w dokumencie wprowadzono w 2012 roku (uchwała nr XXXVIII/300/2012 Rady Gminy Ełk z dnia 26 września 2012 roku).

Obszar gminy Ełk nie jest w całości pokryty Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. Uchwalone plany obejmują część obszarów następujących miejscowości: Barany, Bartosze, Buczki, Chojniak, Chruściele, Chrzanowo, Czaple, Koziki, Lepaki, Maleczewo, Maleczewo-Barany, Malinówka, Małkinie, Miluki, Mołdzie, Mrozy Wielkie, Nowa Wieś Ełcka, Oracze, Piaski, Płociczno, Podgrodzie, Przykoppka, Regiel, Sajzy, Sędki, Siedliska, Siedliska wysypisko, Straduny, Szeligi-Buczki, Woszczele.

Według danych GUS w 2013 roku pokrycie obowiązującymi MPZP obszaru gminy Ełk sięgało 1333 ha, co daje ok 3,5 % powierzchni gminy.

3.7. Stan środowiska naturalnego

Stan środowiska naturalnego na obszarze gminy Ełk określa się jako stosunkowo dobry. Na obszarze gminy Ełk przeważa niska emisja związana z użytkowaniem przez mieszkańców indywidualnych źródeł ciepła. Według danych WIOŚ (2012 r.) na terenie analizowanego obszaru nie występują zakłady przemysłowe będące największymi emitarami

zanieczyszczeń w skali województwa. Największymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego są:

- indywidualne źródła ciepła, paleniska domowe, kotłownie,
- drogowe ciągi komunikacyjne,
- emisja niezorganizowana pyłu z terenów pozbawionych roślinności i z terenów o utwardzonej powierzchni (głównie terenów komunikacyjnych),
- zewnętrzny napływ zanieczyszczeń z innych miast regionu.

Tabela poniżej przedstawia wielkość emisji z powiatu ełckiego w latach 2013-2014 na tle województwa warmińsko – mazurskiego.

Tabela 23. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie ełckim.

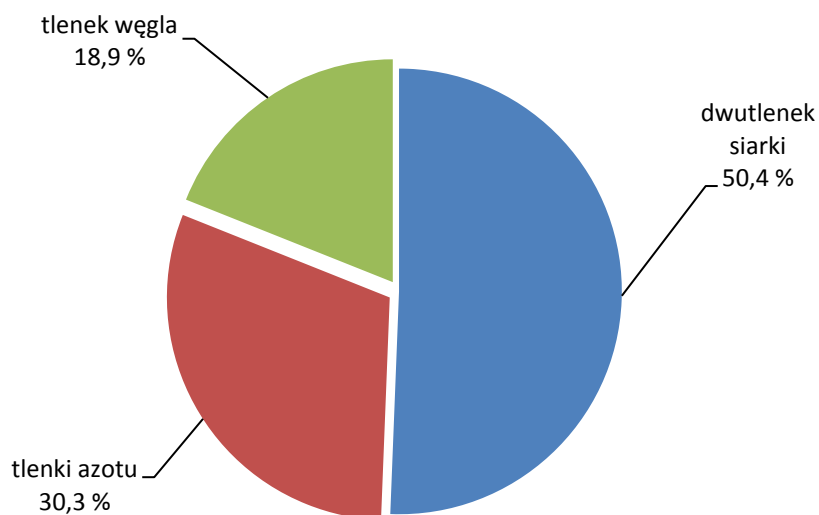
EMISJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH			
	J.m.	2013	2014
Emisja zanieczyszczeń pyłowych			
woj. warmińsko-mazurskie ogółem	Mg/rok	1059	951
Powiat ełcki			
ogółem	Mg/rok	63	40
ze spalania paliw	Mg/rok	53	30
Emisja zanieczyszczeń gazowych			
woj. warmińsko-mazurskie ogółem	Mg/rok	1592221	1457130
Powiat ełcki			
ogółem	Mg/rok	142882	133 891
ogółem (bez CO ₂)	Mg/rok	609	482
dwutlenek siarki	Mg/rok	318	243
tlenki azotu	Mg/rok	170	146
tlenek węgla	Mg/rok	119	91
dwutlenek węgla	Mg/rok	142273	133 409

Źródło: Bank Danych Lokalnych, GUS

Na podstawie zestawionych powyżej wyników dotyczących emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla powiatu ełckiego widać, iż na przestrzeni lat 2013-2014 emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych ulega zmniejszeniu. Również w województwie warmińsko – mazurskim zaobserwowano tendencje spadkową dla tych

zanieczyszczeń. Według danych z GUS największy udział w zanieczyszczeniach gazowych stanowi dwutlenek węgla. Poniżej przedstawiono procentowy udział poszczególnych substancji (bez dwutlenku węgla) w ogólnej zawartości zanieczyszczeń gazowych dla roku 2014.

Wykres 9. Procentowy udział poszczególnych substancji (bez CO₂) w ogólnej zawartości zanieczyszczeń.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W ramach Strategii EOF wykonano inwentaryzację źródeł emisji CO₂ na terenie Ełckiego Obszaru Funkcjonalnego. Na podstawie tego opracowania zostały przedstawione wszystkie kotłownie oraz największe zakłady zużywające energię w obszarze gminy Ełk.

Tabela 24. Kotłownie i największe zakłady zużywające energię w gminie Ełk.

Lp.	
Kotłownie	
1	Kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Chelchach
2	Kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Stradunach
3	Kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólnota” w Nowej Wsi Ełckiej
4	Kotłownia Spółdzielni Mieszkaniowej w Ruskiej Wsi
5	Kotłownia DPS w Nowej Wsi Ełckiej
Największe zakłady zużywające energię	
1	Wytwórnia Mączek Mięsno-Kostnych J. Laskowski Nowa Wieś Ełcka
2	Firma Budowlano-Handlowa „BUDROB” Robert Wasilewski Zakład Ceramiczny w Siedliskach

Źródło: Strategia EOF

Poziom hałas na obszarze gminy Ełk zdeteminowany jest w głównej mierze przez ruch drogowy, głównie na drodze wojewódzkiej nr 667 Nowa Wieś Ełcka – Biała Piska oraz

na drogach niższego rzędu powiatowych i gminnych. Hałas kolejowy ze względu na znaczne oddalenie trasy przejazdu od terenów zamieszkałych nie jest uciążliwy. Niezwykle uciążliwy bywa hałas na terenach turystycznie wykorzystywanych. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania hałasu na środowisko naturalne okolice zbiorników wodnych, położonych na terenie gminy są objęte strefami ciszy. Akweny nie objęte strefą ciszy to zatoka na jeziorze Selment Wielki w miejscowościach Mrozy, Szeligi i Buczki.

Na obszarze gminy Ełk nie występują zakłady przemysłowe będące potencjalnie niebezpieczne dla środowiska glebowego. Wszelkie występujące zanieczyszczenia gleb mają charakter lokalny i nie zagrażają szerszemu spektrum środowiskowemu.

Przeprowadzane przez WIOŚ w Olsztynie badania poziomu pól elektromagnetycznych na obszarze gminy Ełk nie wykazały przekroczenia dopuszczalnych wartości określonych w rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. Nr 192, poz. 1883) i wynoszącej 7 V/m dla badanych częstotliwości.

Na obszarze gminy Ełk mimo działań zapobiegających w dalszym ciągu występują dzikie wysypiska śmieci. Od 2010 roku na obszarze gminy Ełk usunięto 49 dzikich wysypisk śmieci wraz z łączną masą odpadów sięgającą 123,3 ton (wg danych GUS). Nielegalne składowiska stanowią zagrożenie dla środowiska, ze względu na wycieki z nieizolowanych wysypisk, które mogą mieć wpływ nie tylko na środowisko glebowe, ale także przenikać do płytko zalegających wód gruntowych. Nielegalne składowiska odpadów są na bieżąco likwidowane. Urząd Gminy w Ełku nie prowadzi szczegółowej ewidencji miejsc występowania dzikich wysypisk odpadów.

Gmina Ełk uczestniczy w Programie usuwania azbestu. Usuwanie pokryć dachowych i innych materiałów budowlanych zawierających azbest będzie procesem długotrwałym i kosztownym, który musi być rozłożony na wiele lat, realizowanym ze szczególnym zachowaniem bezpieczeństwa i higieny pracy.

3.8. Kultura i oświata

Oświata

Na obszarze Gminy Ełk znajdują się ośrodki wychowania przedszkolnego oraz szkolnego (szkoły podstawowe i gimnazja). Najbliższe szkoły wyższego szczebla tj. ponadgimnazjalne znajdują się w mieście Ełk.

Stopień wyposażenia szkół jest na zadowalającym poziomie. Wskaźnik komputeryzacji szkół na obszarze gminy Ełk w ciągu ostatnich kilku lat uległ znacznej poprawie. Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do szerokopasmowego Internetu w porównaniu do roku 2010 zmniejszyła się trzykrotnie. W porównaniu do miasta Ełk, współczynnik ten uległ zmniejszeniu pięciokrotnie.

Tabela 25. Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych

Liczba uczniów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów					
Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Gmina Ełk	29,2	27,9	25,1	22,5	10,2
Miasto Ełk	12,7	11,3	10,6	5,5	2,5

Źródło: Dane GUS

Tabela 26. Szkolnictwo na obszarze gminy Ełk

Charakterystyka szkolnictwa na obszarze gminy Ełk				
Rok szkolny	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014
Miejsca w przedszkolach	158	105	50	75
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	385	255	255	274
W tym w przedszkolach	158	78	50	66
Uczniowie szkół podstawowych	631	635	632	602
Uczniowie szkół gimnazjalnych	395	370	322	302

Źródło: Dane GUS

Liczba dzieci uczęszczających do placówek oświatowych ulega znacznym wahaniom, aczkolwiek na przestrzeni kilku lat widać nieznaczne zmniejszenie się liczby uczniów, co wiąże się z niżem demograficznym. Napływ ludności z zewnątrz oraz mała liczba urodzeń nie są w stanie pokryć spadków liczby uczniów.

Kultura i sport

Ośrodki kulturalne na obszarze gminy Ełk skupiają się w jej największych miejscowościach tj. Nowej Wsi Ełckiej oraz Stradunach jak i centralnie położonym względem gminy mieście Ełk:

- Centrum Kultury Gminy Ełk z siedzibą w Stradunach, ul. Kajki 10/3, Straduny, 19-300 Ełk,
- Biblioteka Publiczna Gminy Ełk, z siedzibą w Nowej Wsi Ełckiej, ul. Małeckich 30, Nowa Wieś Ełcka, 19 – 300 Ełk,
- Biblioteka Publiczna Gminy Ełk Filia w Stradunach, Straduny, ul. Kajki 10, 19 – 300 Ełk
- Biblioteka Publiczna Gminy Ełk Filia w Woszczelach, Woszczele, ul. Zielona 7, 19 – 300 Ełk
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ul. Słowackiego 15B, 19-300 Ełk,
- Zespół Obsługi Szkół Gminy Ełk, ul. Mickiewicza 15, 19-300 Ełk,
- Boisko Orlik przy Szkole Podstawowej im. Jana Brzechwy w Nowej Wsi Ełckiej.

Tabela 27. Charakterystyka placówek bibliotecznych w gminie Ełk

Rok	2010	2011	2012	2013
Ludność przypadająca na jedną placówkę biblioteczną	2728	2745	2768	2787
Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	3626,0	3468,8	3451,4	2847,0
Wypożyczenia księgozbioru na jednego czytelnika	26,5	30,1	29,6	31,5

Na obszarze gminy Ełk funkcjonują 3 biblioteki i ich filie. Liczba bibliotek i filii bibliotecznych utrzymuje się na niezmiennym poziomie od ponad 10 lat. Łącznie w bibliotekach publicznych zarejestrowanych jest 793 czytelników, z czego odnotowano średnio 32 wypożyczenia księgozbioru na jednego czytelnika (dane GUS z 2013 roku). Wzrost liczby ludności przypadający na jedną placówkę biblioteczną wiąże się ze wzrostem liczby ludności zamieszkałej na terenie gminy Ełk. W 2013 roku porównaniu do roku 2010 liczba ta wzrosła o 1%.

3.9. Obszary ochrony konserwatorskiej, zabytki

Zgodnie z informacjami pochodzącymi z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie na terenie gminy Elk znajdują się następujące zabytki wpisane do rejestru zabytków (stan z dnia 31 lipiec 2015r.).

Tabela 28. Wykaz zabytków znajdujących się na obszarze gminy Elk (stan 31 lipiec 2015r)

Lp.	Nazwa miejscowości	Rodzaj zabytku	Nr rejestrowy
1	Bajtkowo	- kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. p.w. MB Różańcowej, 1895	652 z 10.03.1989
2		- cmentarz	j.w.
3		- plebania, 1895	1030 z 26.05.1995
4		- cmentarz wojenny z I wojny światowej , przy szosie elckiej 1915	A-992 z 5.05.1994
5		- kwatera żołnierska z I wojny światowej , przy kościele par.	A-993 z 5.05.1994
6	Bartosze	- zbiorowa mogiła żołnierzy rosyjskich z I wojny światowej	A-870 z 15.11.1991
7	Chelchy	- cmentarz ewangelicki	644 z 11.01.1989
8	Chrzanowo	- cmentarz ewangelicki z drogą dojazdową, XIX,	A-1028 z 6.05.1995
9	Karbowskie	- cmentarz wojenny z I wojny światowej	A-994 z 5.05.1994
10	Lega	- cmentarz ewangelicki	A-810 z 7.06.1991
11		- park dworski	588 z 31.03.1987
12	Nowa Wieś Elcka	- młyn wodny z 1925 r.	A-957 z 24.05.1993
13	Oracze	- dom nr 3, drewn., XIX,	314 z 27.11.1966
14		- dom nr 13, drewn., XIX,	315 z 27.11.1966
15	Ruska Wieś	- park dworski,	601 z 12.11.1988
16	Rymki	- cmentarz ewangelicki, pocz.XX	A-960 z 31.05.1993
17	Straduny	- kościół ewangelicki ob.rzym. kat. par. p.w. MB Królowej Polski	316 z 30.11.1966 oraz 39 z 24.05.1979
18		- cmentarz ewangelicki, na pn. krańcu wsi	A-811 z 27.06.1991
19		- cmentarz ewangelicki, na pd. krańcu wsi	A-835 z 2.09.1991
20		- zespół dworski, XIX/XX, dwór - gorzelnia, lamus - 3 obory, cielętnik - park	A-1050 z 24.04.1996: A-431 z 12.11.1985
21		- młyn wodny, później magazyn, ob. nieużytkowany, 2 poł. XIX	A-4477 z 26.09.2007
22	Szarek PGR	- cmentarz wojenny z I wojny światowej (żołnierzy niemieckich)	A-869 z 15.11.1991
23	Szeligi	- cmentarz ewangelicki	A-812 z 27.06.1991
24	Śniepie	- 2 mogiły wojenne z I wojny światowej na cmentarzu ewangelickim	A-868 z 15.11.1991
25	Talusy	- cmentarz wojenny z I wojny światowej,	A-831 z 23.08.1991
26	Woszczele	- cmentarz ewangelicki,	A-836 z 2.09.1991

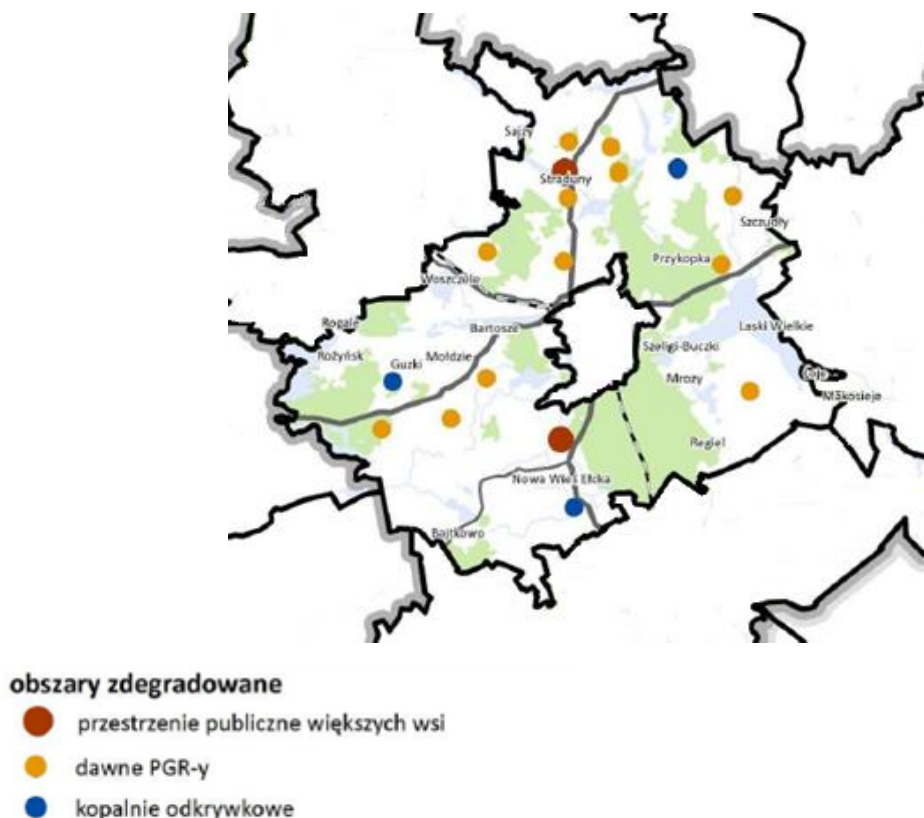
Źródło: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie.

Na obszarze gminy Ełk zlokalizowane są ponadto zabytkowe obiekty archeologiczne. Są to m.in. grodziska w miejscowości Bajtkowo oraz Szeligi Buczki.

3.10. Obszary popegeerowskie

Tereny popegeerowskie postrzegane są często jako czarna dziura na mapie Polski. Można powiedzieć, że na terenach ogólnie określanych jako popegeerowskie skupiają się jak w soczewce wszystkie problemy polskiej wsi, dodatkowo spotęgowane przez uwarunkowania specyficzne dla byłych PGR-ów. Wśród podstawowych problemów dotyczących popegeerowskie rynki pracy wymienia się wysoką stopę bezrobocia (w tym długotrwałego), niską aktywność mieszkańców, słabo rozwiniętą przedsiębiorczość, brak infrastruktury. W rzeczywistości tereny, na których niegdyś znajdowały się państwowe gospodarstwa rolne, są bardzo zróżnicowane⁶.

Rysunek 3. Obszary zdegradowane Gminy Ełk

⁶ „Tereny popegeerowskie – uwarunkowania, wyzwania, możliwości rozwoju”, Agata Urbanik

W gminie duża część obiektów mieszkalnych i gospodarczych po byłych PGR jest substandardowa i wymaga pilnych działań rewitalizacyjnych. Część obiektów byłych PGR jest zlokalizowana w kompleksach dworskich i objęta ochroną konserwatorską. Rewitalizacji, oprócz obiektów mieszkalnych i gospodarczych, wymagają więc pozostałości zespołów dworskich i założeń parkowych (zwłaszcza we wsiach Chelchy, Chojniak, Ruska Wieś).

Tabela 29. Obszary popegeerowskie na terenie gminy Ełk.

Gmina Ełk		
Lp.	Obszary po PGR	Miejscowości, na których występują obszary popegeerowskie
1	PGR Straduny	Straduny
2	PGR Lega	Straduny
		Chelchy
		Rymki
		Regielnica
		Kałęczyny
		Ruska Wieś
		Nowa Wieś Ełcka
Lega		

Źródło: Strategia EOF.

Byłe PGR-y stanowią istotny element krajobrazu gminy wiejskiej, tylko nieliczne gospodarstwa prowadzą wciąż działalność rolniczą. Niektóre zespoły zabudowy wielorodzinnej zostały poddane termomodernizacji, budynki zostały wyremontowane i ich efekt estetyczny uległ znacznej poprawie. Nie wiąże się to jednak z poprawą sytuacji społecznej i materialnej mieszkańców. Obszary popegeerowskie wymagają kompleksowych działań, których zasadniczym elementem musi być aktywizacja społeczno – zawodowa mieszkańców.

Kluczowym elementem rozwiązania problemu dziedzictwa PGR-ów jest rewitalizacja centrów wsi, które to centra spełniają funkcje gospodarcze, społeczne i kulturalne dla mieszkańców. Potrzebna jest rewitalizacja centrów miejscowości, co poprawi estetykę i ogólną atrakcyjność wsi, wzmocni rolę centrów jako miejsca spotkań i rekreacji. Jest to również ważne z punktu widzenia poprawy tożsamości i integracji mieszkańców. Istotną potrzebą w zakresie rewitalizacji społecznej, wzmocnienia struktur społecznych i przeciwdziałania zachowaniom patologicznym, zarówno w przypadku zdegradowanych

obszarów miejskich i wiejskich jest też poprawa lokalnej infrastruktury społecznej (świetlice, centra aktywności itp.)⁷.

3.11. Obszary atrakcyjne turystycznie

Jednym z kluczowych kierunków rozwoju gminy jest turystyka. Warunki do rozwoju turystyki i wypoczynku wynikają głównie z obecności dużych kompleksów leśnych, nizinnych dolin rzecznych, bagien, jezior i czystego pod względem sanitarnym środowiska.

Zabudowa letniskowa i rekreacyjna koncentruje się nad jeziorami, przede wszystkim w Szeligach-Buczkach, Sordachach, Sajzach, Suczkach, Lepakach i Malinówce. Gmina urządziła kilka plaż wiejskich – m.in. w Szeligach-Buczkach i Lepakach, choć zapotrzebowanie wydaje się dużo większe. We wsiach, poza plażami, brakuje terenów zieleni urządzonej⁸.

W 2014 r. (GUS) z noclegów w hotelach skorzystało 2735 gości, natomiast w innych obiektach noclegowych łącznie skorzystało 166 osób. Spośród zagranicznych turystów, najwięcej było gości z Ukrainy (33 osób), Białorusi (33 osób) i Niemczech (33 osób). Gmina Ełk dysponuje siedmioma obiektami zbiorowego zagospodarowania (GUS, 2014), wśród nich cztery stanowią obiekty całoroczne. Obiekty zbiorowego zakwaterowania dysponują łącznie 158537 miejscami noclegowymi, w tym 77263 jest całorocznych. Oprócz obiektów zbiorowego zakwaterowania, coraz większą rolę odgrywa agroturystyka.

⁷ Źródło: Strategia EOF

⁸ Źródło: Strategia EOF

Wykres 10. Zestawienie ilości turystów odwiedzających gminę i miasto Ełk.

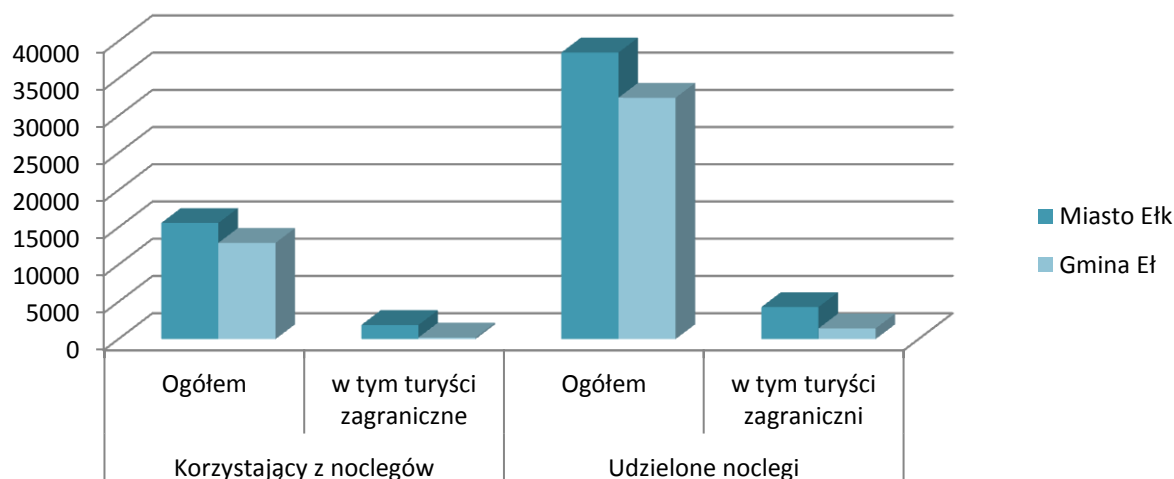

Tabela 30. Liczba noclegów na terenie gminy Ełk

	Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
	Ogółem	w tym turyści zagraniczni	Ogółem	w tym turyści zagraniczni
Miasto Ełk	16946	2261	46002	4112
Gmina Ełk	3002	101	13984	583

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS, rok 2014

Niewielka liczba obiektów noclegowych stanowi istotną barierę i czynnik powodujący ograniczenia w rozwoju turystyki. Brak wystarczającej bazy turystyczno – wypoczynkowej, dobrze rozwiniętej infrastruktury turystycznej, odpowiednio oznakowanych szlaków turystycznych jest powiązany z brakiem nakładów finansowych na tego typu inwestycje⁹.

Tabela 31. Liczba miejsc noclegowych na terenie Gminy Ełk

	Turystyczny obiekt noclegowy		Miejsca noclegowe	
	ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym całoroczne
Gmina Ełk	7	4	191	154

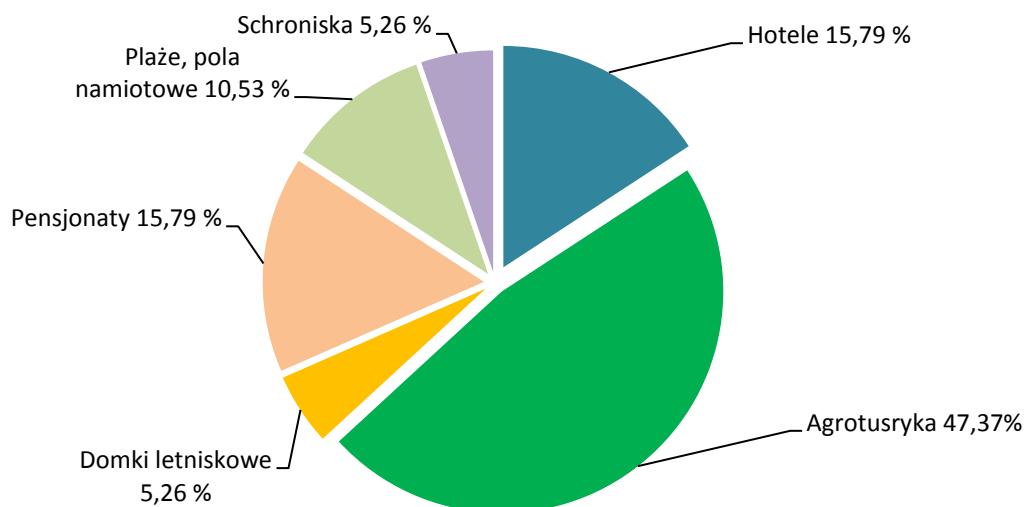
Źródło: Bank Danych Lokalnych, rok 2014

Największe skupiska obiektów turystycznych znajdują się w północnej i północno-zachodniej części gminy. Na podstawie wyżej przedstawionej tabeli można zauważyć, iż w miejscowości Sajzy występują najwięcej takich obiektów (8) – północna część gminy. W północno – zachodniej części gminy Ełk z kolei głównymi miejscowościami, gdzie również można zaobserwować obecność takich ośrodków są m. in. Malinówka Wielka,

⁹ Źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Woszczele, Płociczno oraz Straduny. Natomiast dodatkowo w miejscowości Szeligi położonej w centralnej części gminy Elk także występuje duże nagromadzenie obiektów turystycznych. Prawdopodobnie przyczyna takiego stanu może być bliskość miejscowości z atrakcyjnym pod względem wypoczynkowym - jeziorem Selmęt Wielki. Analizując położenie poszczególnych obiektów turystycznych zauważa się zależność pomiędzy bliskością miejscowości z zbiornikami wodnym, a ilością występujących obiektów turystycznych. Im odległość taka jest mniejsza tym obserwuje się większe natężenie takich obiektów.

Wykres 11. Udział procentowy obiektów turystycznych na obszarze gminy Elk.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu <http://www.elk.gmina.pl/>

Największy udział wśród wszystkich obiektów turystycznych stanowią obiekty agroturystyki, które osiągnęły 47,37% wszystkich obiektów noclegowych mieszczących się na obszarze gminy Elk. Pensjonaty i hotele osiągnęły równy udział (15,79%) wśród wszystkich obiektów turystycznych. Najmniejszą grupę stanowią plaże, pola namiotowe, domki letniskowe oraz schroniska. Kolejno uzyskały one wartości 10,53%, 5,26% i 5,26%.

Niewielka liczba obiektów noclegowych stanowi istotną barierę i czynnik powodujący ograniczenia w rozwoju turystyki. Brak wystarczającej bazy turystyczno – wypoczynkowej, dobrze rozwiniętej infrastruktury turystycznej, odpowiednio oznakowanych szlaków turystycznych jest powiązany z brakiem nakładów finansowych na tego typu inwestycje.

Różnorodność i bogactwo krajobrazu elckiej gminy czyni z niej teren, o jakim marzą miłośnicy wycieczek rowerowych. Wydaje się, że wędrowki na rowerach to najpopularniejsza wśród mieszkańców Elku (szczególnie młodych) forma sportowego relaksu.

Tabela 32. Popularne trasy rowerowe przecinające teren gminy Ełk.

Lp.	Przebieg trasy
Trasa I	Ełk - Siedliska - Straduny - Oracze - Ełk
Trasa II	Ełk - Siedliska - Straduny
Trasa III	Ełk - Siedliska - leśniczówka
Trasa IV	Ełk - Siedliska - leśniczówka - kolonie Królowej Woli - krzyż.
Trasa V	Ełk - Siedliska - leśniczówka - Królowa Wola - asfalt - Bałamutów - Malinówki - Straduny - Ełk
Trasa VI	Ełk - Straduny (przez Oracze lub Siedliska) - Piaski - Sajz - Zawady Ełckie - Stare Juchy
Trasa VII	Ulicą Sikorskiego docieramy do osiedla Konieczki, dojeżdżamy do końca asfaltu i miasta. Na rozjeździe - w prawo. Później ciągle prosto, równoległe do rzeki Ełk, w kierunku przeciwnym do jej nurtu. Przez most wjeżdżamy do Miluk.
Trasa VIII	Ełk - Konieczki - Miluki - las - rozwidlenie dróg w lesie.
Trasa IX	Ełk - Konieczki - Miluki - Krokocie - Przekopki (Przykopki)
Trasa X	Ełk - Konieczki - Miluki - Płociczno - Romejki - Czaple - Chełchy - Ełk
Trasa XI	Ełk - Straduny - Rydzewo - Krzywe - Sajzy - Piaski - Straduny - Ełk drogą do Olecka.
Trasa XII	Mrozy - Sordachy - Koziki - Gize - Brodowa - Makosieje - Ełk.
Trasa XIII	Ełk - Mąki - Mastoł - Ruska Wieś lub Pistki albo Zdedy - Mołdzie - Bartosze - Szarejki.
Trasa XIV	Ełk - Siedliska - Woszczele - Grabnika - Bartosze - Rogale - Rożyńsk - Guzki - Mołdzie.

Źródło: <http://www.elk.gmina.pl>

Na podstawie zamieszczonej tabeli widać, iż gmina Ełk jest bogata pod względem występowania wszelkiego rodzaju tras rowerowych. Większość z nich biegnie przez takie miejscowości jak: Straduny, Sajzy, Miluki, Konieczki, miasto Ełk (poza granicami gminy), Siedliska.

Pełnym uzupełnieniem atrakcyjności turystycznej mikroregionów gminy Ełk jest to, co je łączy, a więc szlaki turystyczne. Prowadzą one po najpiękniejszych okolicach i służą szczególnie tym, dla których turystyka łączy się z wypoczynkiem i poznawaniem przyrody¹⁰.

¹⁰ Źródło: <http://www.elk.gmina.pl/>.

Tabela 33. Szlaki piesze i kajakowe przebiegające przez obszar gminy Ełk.

Lp.	Nazwy	Trasa	Długość
1	Szlak im. Michała Kajki	Z Ełku brzegiem jeziora - do wsi Chruściele - obok jeziora Szarek przez Tracze, Mostoły, Zdedy do Jeziora Zdeckiego. Dalszy ciąg w kierunku północno-wschodnim biegnie poprzez lasy rosnące nad brzegiem Jeziora Lipińskiego do Kłus. Następnie brzegiem jeziora Kroksztyn do Ogródka. Brzegiem jeziora Rostki - kierujemy się do Skomacka Wielkiego i dalej w kierunku jeziora Orzysz.	37 km
2	Szlak Tatarski	Szlak Tatarski biegnący w kierunku południowym do Prostek. Z Ełku, brzegiem jeziora Ełk poprzez Szybę, zahacza o malownicze "oczko wodne" oraz duże wzniesienie - Tatarską Górę. Stąd poprzez miejscowości Chochołki i Ostrykół, wzdłuż rzeki Ełk, szlak kieruje się do Prostek i wsi Bogusze, gdzie upamiętnione jest miejsce byłego obozu koncentracyjnego żołnierzy armii radzieckiej i włoskiej. W Boguszech szlak kończy się przy potężnym, dawnym polsko-pruskim słupie granicznym nad rzeką Ełk.	19 km
3	Szlak kajakowy czerwony dwór - Ełk	Rozpoczyna się na skraju Puszczy Boreckiej. Wiedzie przez jeziora Szwałk Wielki, Piłwąg, Łażno, Litigajno do rzeki Łażna Struga. Dalszy ciąg szlaku prowadzi do jeziora Łaśmiady. Tutaj łączy się z dwoma innymi. Jeden wiedzie z Wydmin poprzez rzekę Młyńską Strugę, jezioro Jędzelewo i jezioro Ułówki, drugi ze Starych Juch tą samą drogą wodną. Szlak prowadzi do rzeki Ełk poprzez Jezioro Straduńskie oraz Ułówki i kończy się u ujścia rzeki do jeziora Ełk na Stacji Wodnej PTTK.	80 km
4	Szlak Kajakowski	Rozpoczynający się również w Ełku prowadzi do Orzysza. Wiedzie poprzez jezioro Ełk do jeziora Sunowo. Tutaj, w północnej zatoce jeziora w Bartoszach, należy dokonać "przeñoški" kajaków pięciokilometrową szosą do Rożyńska na jezioro Druglin. Stąd szlak ten wiedzie na jeziora Kroksztyn (Ogródek) i Koleń. Następnie rzeczką Ogródek poprzez jezioro Rostki do jeziora Orzysz w okolicy Skomacka. Dalej droga otwarta na Wielkie Jeziora Mazurskie.	-

5	Szlak mazursko - augustowski	Rozpoczyna się on w Olecku nad jeziorem Olecko i prowadzi dalej kilkunastokilometrowym odcinkiem bardzo krętej Legi do jeziora Selment Wielki. Dalszy ciąg szlaku to rzeka Małkin, Jezioro Stackie, a następnie Rajgrodzkie. Z Rajgrodu rzeką Jegrznią, przecinając jezioro Dreństwo, płyniemy przez dziewicze tereny bagien Kuwasów i Kanałem Augustowskim do Augustowa. Najczęściej jednak wędrowkę kajakową tym szlakiem rozpoczynają turyści w Szeligach koło Ełku. Z jeziora Nieciecz prowadzi on przez duży kompleks lasów sosnowych, by następnie ciekim wodnym przez tzw. "oczka leśne" jezior Głębokiego, Błotnisteo, Okrągłego, Sernika, Romanowa wpłynąć do Jeziora Stackiego. Stąd w górę rzeki Małkin przez jezioro Selment Wielki do Szelig.	-
---	------------------------------	--	---

Źródło: <http://www.elk.gmina.pl>

Powyżej przedstawiona tabela pokazuje zestawienie wszystkich przebiegających przez obszar gminy Ełk szlaków pieszych i kajakowych. Do pieszych wędrowek zaliczamy: Szlak im. Michała Kajki oraz Szlak Tatarski. Z kolei pozostałe szlaki tj. kajakowy czerwony dwór – Ełk, Kajkowski, mazursko - augustowski zaliczane są do szlaków kajakowych. W porównaniu do ilości szlaków pieszych jest ich stosunkowo więcej.

3.12. Obszary rolnicze

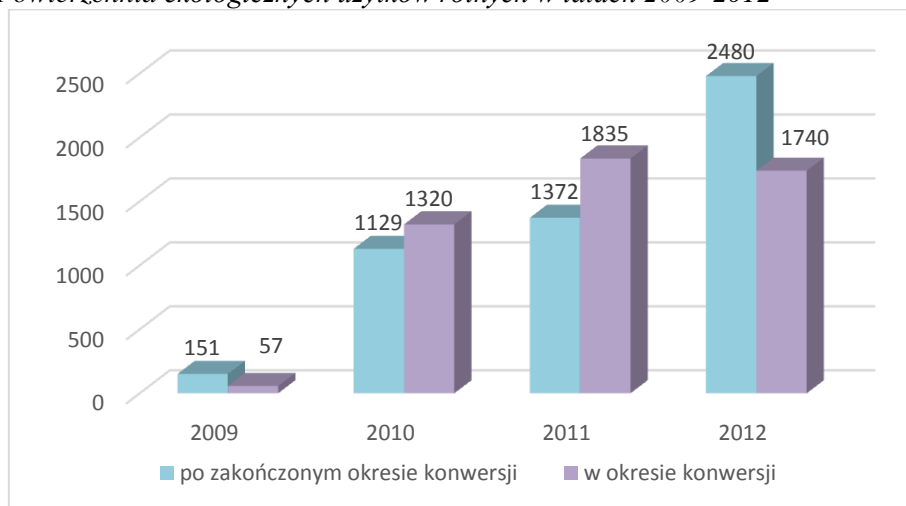
Rolnictwo stanowi jeden z głównych sektorów działalności w gminie Ełk. Rozwój rolnictwa jest zdeterminowany przede wszystkim przez położenie geograficzne, rzeźbę terenu, warunki wodne, klimat oraz jakość gleb. Czynniki te na terenie gminy Ełk można uznać za korzystne. Na przestrzeni ostatnich lat, coraz większe znaczenie odgrywa rolnictwo i produkcja ekologiczna.

Rolnictwo ekologiczne określa się, jako system gospodarowania o zrównoważonej produkcji roślinnej i zwierzęcej. Produkcja ekologiczna powinna łączyć przyjazne środowisku praktyki gospodarowania, wspomagać wysoki stopień różnorodności biologicznej, wykorzystywać naturalne procesy oraz zapewnić właściwy dobrostan zwierząt.

W 2012 r. na obszarze gminy Ełk działalność w zakresie ekologicznej uprawy roślin i utrzymania zwierząt prowadziło 301 producentów (GIJHPS). Przy czym łączna powierzchnia ekologicznych użytków rolnych (po zakończonym okresie konwersji) wynosiła 2480 ha, co stanowi 6,5% powierzchni gminy. Ponadto łączna powierzchnia ekologicznych użytków rolnych (w okresie konwencji) wynosiła 1739 ha, czyli 4,5% powierzchni gminy.

Poniższy wykres prezentuje zmiany powierzchni ekologicznych użytków rolnych w gminie Ełk w latach 2009 – 2012¹¹.

Wykres 12. Powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w latach 2009-2012

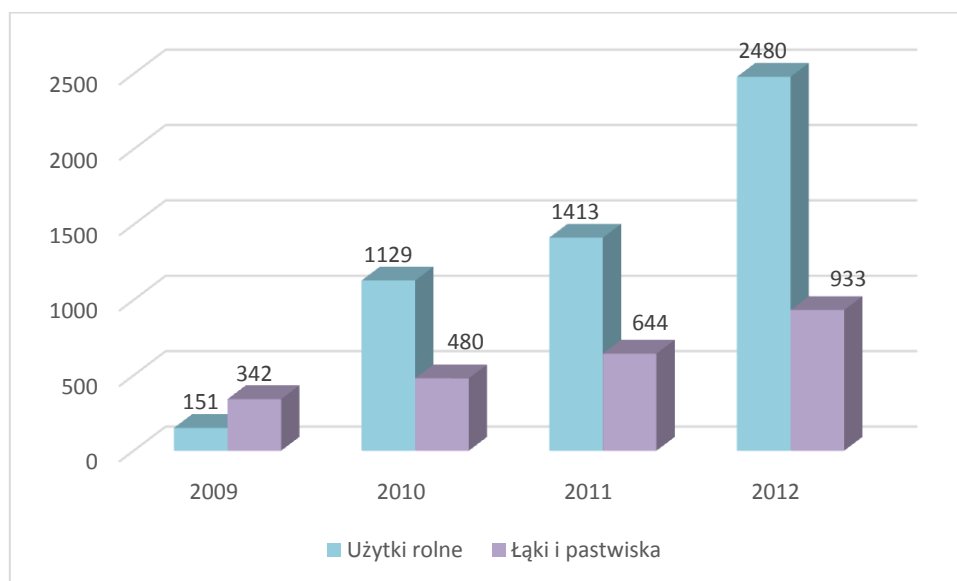
Źródło: Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych

Na przestrzeni ostatnich lat (2009 – 2012), powierzchnia ekologicznych użytków rolnych systematycznie rośnie, odgrywając coraz większe znaczenie w lokalnej gospodarce. Gmina Ełk posiada bardzo dobre warunki naturalne sprzyjające rozwojowi rolnictwa ekologicznego. Szansą dla rolnictwa ekologicznego jest doskonale zachowane środowisko oraz pielęgnowana w wielu gospodarstwach tradycyjna kultura rolna. Poza ekologicznymi użytkami rolnymi, coraz większą rolę w rolnictwie ekologicznym odgrywają łąki i pastwiska. Poniżej przedstawiono udział powierzchni poszczególnych struktur użytkowania gruntów w rolnictwie ekologicznym w latach 2009 – 2012¹².

¹¹ Źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

¹² Źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Wykres 13 Powierzchnia ekologiczna użytków rolnych oraz łąk i pastwisk [ha] w latach 2009-2012.

Źródło: Główny Inspektorat Jakości Handlowej Produktów Spożywczych

Zgodnie z powyższym wykresem, największą rolę w rolnictwie ekologicznym odgrywają użytki rolne. Oprócz użytków rolnych od 2008 r. systematycznie wzrasta powierzchnia łąk i pastwisk. Według danych GIJHPS (2012r.) łączna powierzchnia ekologicznych użytków rolnych wynosi 2480 ha, co stanowi 6,5% powierzchni gminy¹³.

Tabela 34. Struktura użytkowania gruntów w gminie Ełk.

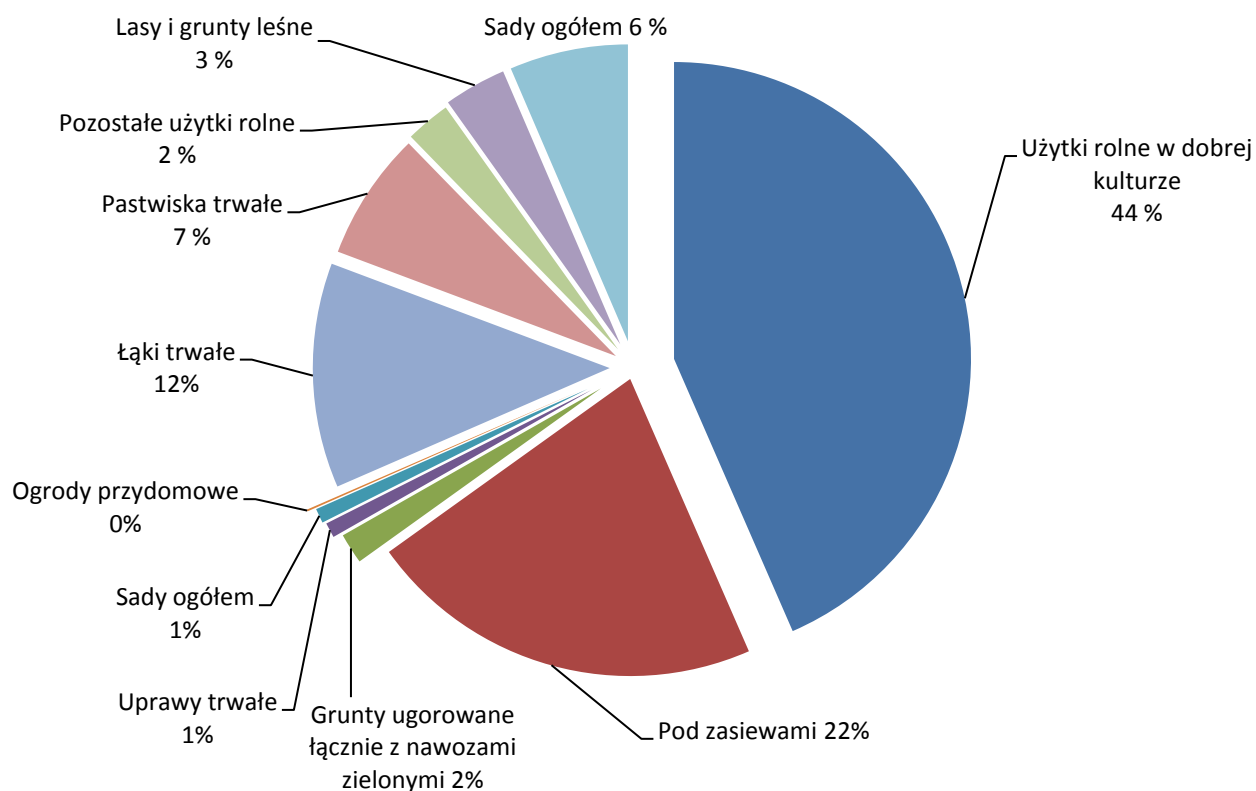
Użytkowanie gruntów na terenie gminy Ełk		
Rodzaj użytkowania	Jednostka	Powierzchnia
Grunty ogółem	ha	17978,62
Użytki rolne ogółem	ha	14801,17
Użytki rolne w dobrej kulturze	ha	14013,67
Pod zasiewami	ha	6980,16
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	ha	535,17
Uprawy trwałe	ha	263,27
Sady ogółem	ha	255,84
Ogrody przydomowe	ha	32,23
Łąki trwałe	ha	3948,61
Pastwiska trwałe	ha	2254,23
Pozostałe użytki rolne	ha	787,5
Lasy i grunty leśne	ha	1095,6
Pozostałe grunty	ha	2081,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL, Spis Powszechny Rolny za rok 2010.

¹³ Źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

Spośród gruntów, największą powierzchnię stanowią użytki rolne w dobrej kulturze 14013,67 ha, co stanowi 44% tych użytków. Pastwiska o powierzchni 2254,23 ha stanowią 7% powierzchni użytków rolnych, pozostałe 3948,61 ha, stanowiące 12% przypada na łąki trwałe.

Wykres 14 Udział procentowy poszczególnych struktur użytkowania gruntu w gminie Ełk.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Banku Danych Lokalnych, rok 2014

3.13. Centra miejscowości

Rewitalizacji wymagają ponadto wybrane miejscowości na terenie gminy. Największe wsie, w tym miejscowości gminne, spełniają najważniejsze funkcje gospodarcze, społeczne, administracyjne, usługowe i kulturalne. Poprawa funkcjonalności, estetyki, powiązań komunikacyjnych podnieść ma atrakcyjność przestrzeni, wzmocnić rolę centrów wsi jako miejsc spotkań i rekreacji mieszkańców – wzrost kapitału społecznego będzie miał bezpośrednie przełożenie na bardziej sprawne działanie gminy, również pod względem aktywności zawodowej jej mieszkańców.

Miejscowości wymagające szczególnej uwagi to:

- Straduny (wykreowanie centrum miejscowości, rewitalizacja zabytkowego młyna),
- Nowa Wieś Ełcka (wykreowanie centrum miejscowości).

W ramach obszarów zdegradowanych należy również rozpatrywać tereny funkcjonalnych kopalni odkrywkowych pozyskujących surowce kruszywa. W krajobrazie gminy dominują naturalne pejzaże jezior lasów i pól, uzupełnione dość zwartymi zespołami zabudowy. Przekształcenia terenu związane z eksploatacją kruszywa istotnie degradują ten krajobraz. Największe kopalnie zlokalizowane są w Ruskiej Wsi, Zdunkach i Płocicznie. Ważne jest przywrócenie równowagi w krajobrazie po zakończonej eksploatacji w poszczególnych kopalniach poprzez stosowany program rekultywacji.

3.14. Obszary zdegradowane przyrodniczo

Gmina Ełk posiada stosunkowo niewielkie obszary wykorzystywane do eksploatacji zasobów naturalnych. Tereny wyrobiskowe po zakończonej eksploatacji zasobów powinny zostać poddane rekultywacji i zagospodarowaniu na cele rolnicze, gospodarki rybackiej, bądź rekreacyjne. Poniżej przedstawiono zestawienie miejscowości w obrębie gminy Ełk, na których były prowadzone prace wyrobiskowe:

Tabela 35. Miejscowości, na których znajdują się obszary powyrobiskowe w gminie Ełk.

Lp.	Miejscowości, na których znajdują się obszary powyrobiskowe
1	Bienie
2	Bienie - Chrzanowo
3	Nowa Wieś Ełcka II

Źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla gminy Ełk

Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla gminy Ełk przewiduje objęcie działaniami rekultywacyjnymi terenów powyrobiskowych. Ponadto prace ziemne na obszarze stanowisk archeologicznych wymagają przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologicznych¹⁴.

¹⁴ Źródło: Program Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021

4. Zasięgi przestrzenne obszarów zdegradowanych

Stan kryzysowy jest to stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Jako mierniki koncentracji negatywnych zjawisk społecznych przyjęto: poziom przedsiębiorczości (liczba podmiotów gospodarczych), poziom bezrobocia (wg świadczeń z pomocy społecznej z tego tytułu), poziom ubóstwa (wg świadczeń z pomocy społecznej z tego tytułu), poziom korzystania z pomocy społecznej (poza przyczynami związanymi z ubóstwem i bezrobociem), występowanie obszarów szczególnie zdegradowanych (PGRy, obszary powyroboiskowe), występowanie organizacji pozarządowych, frekwencja wyborcza, wskaźnik przestępczości.

4.1. Działalność gospodarcza

Proces metodologii delimitacji obszarów problemowych pod względem działalności gospodarczej w gminie Ełk rozpoczęto od zestawienia 75 miejscowości występujących w obszarze tej gminy wraz z liczbą mieszkańców. Kolejnym krokiem było przedstawienie liczby przedsiębiorstw dla poszczególnych miejscowości. W tym celu wykorzystano spis podmiotów gospodarczych w Centralnej Ewidencji i Informacja o Działalności Gospodarczej oraz Krajowy Rejestr Sądowy. Następnie uzyskane wartości z wyżej przedstawionych źródeł zsumowano otrzymując ostateczną ilość przedsiębiorstw w poszczególnych miejscowościach.

Wskaźnik przedsiębiorczości dla poszczególnych miejscowości w gminie Ełk otrzymano poprzez iloraz ostatecznej liczby przedsiębiorstw w poszczególnych jednostkach osadniczych i ich liczby mieszkańców, a następnie poprzez pomnożenie jej przez 100.

Wykorzystując ten sam schemat obliczeniowy uzyskano ogólny wskaźnik przedsiębiorczości dla całej gminy Ełk. W tym celu wykorzystano sumę przedsiębiorstw występujących we wszystkich miejscowościach (647) oraz sumę mieszkańców (10953 os.). Na podstawie uzyskanych wyników oraz przyjętej 20% wartości odchylenia stworzono przedziały, dzięki którym przydzielono od 0 do 2 punktów dla każdej miejscowości (Tabela 38). Opierając się na poniżej przedstawionej tabeli widać, iż miejscowości posiadające niewielką liczbę przedsiębiorstw są jednocześnie obszarami najbardziej problemowymi.

Tabela 36. Skala punktacji dla gospodarczych obszarów problemowych

Skala punktacji		
7,20 - powyżej		0
4,80 – 7,19		1
0 - 4,79		2

Źródło: Opracowanie własne

Liczba miejscowości o najwyższym stopniu problemowym (2 punkty) jest dość wysoka stanowi ok. 58,5% wszystkich miejscowości. Z kolei miejscowości, które uzyskały 1 punkt stanowią już jedynie 20%. Pozostałe około 21,5% stanowią miejscowości, które są najbardziej rozwinięte gospodarczo.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

Tabela 37. Punktacja oraz wskaźnik przedsiębiorczości

Lp.	Miejscowości	Liczba mieszkańców	Przedsiębiorczość			Wskaźnik przedsiębiorczości	Punkty
			Przedsiębiorczość (CEIDG)	KRS	Suma		
1	Bajtkowo	123	1	0	1	0,81	2
2	Barany	163	12	0	12	7,36	0
3	Bartosze	205	15	1	16	7,80	0
4	Białojany	29	0	0	0	0,00	2
5	Bienie	20	2	0	2	10,00	0
6	Bobry	56	2	1	3	5,36	1
7	Borecki dwór	3	0	0	0	0,00	2
8	Borki	76	0	2	2	2,63	2
9	Brodowo	13	0	0	0	0,00	2
10	Buczki	65	3	1	4	6,15	1
11	Buniaki	109	2	0	2	1,83	2
12	Chełchy	429	11	4	15	3,50	2
13	Chojniak	289	7	1	8	2,77	2
14	Chrusciele	346	26	2	28	8,09	0
15	Chrzanowo	139	10	3	13	9,35	0
16	Ciernie	33	2	1	3	9,09	0
17	Czaple	25	2	0	2	8,00	0
18	Elk osada	30	0	0	0	0,00	2
19	Gize	17	1	0	1	5,88	1
20	Guzki	26	0	0	0	0,00	2
21	Janisze	31	0	0	0	0,00	2
22	Judziki	31	0	0	0	0,00	2
23	Kałużyny	151	3	1	4	2,65	2
24	Karbowskie	73	1	0	1	1,37	2
25	Konieczki	96	5	0	5	5,21	1
26	Koziki	34	0	0	0	0,00	2
27	Krokocie	97	1	2	3	3,09	2
28	Lega	317	6	0	6	1,89	2
29	Lepaki Małe	25	0	0	0	0,00	2
30	Lepaki Wielkie	26	1	0	1	3,85	2
31	Lipinka	5	0	0	0	0,00	2
32	Małeczewo	80	2	1	3	3,75	2
33	Malinówka Mała	1	0	0	0	0,00	2
34	Malinówka Wielka	70	1	0	1	1,43	2
35	Małkinie	22	2	0	2	9,09	0
36	Mącze	44	2	0	2	4,55	2
37	Mąki	33	1	0	1	3,03	2
38	Miluki	59	2	0	2	3,39	2
39	Moldzie	66	4	1	5	7,58	0
40	Mostoły	117	0	0	0	0,00	2
41	Mrozy Małe	1	0	0	0	0,00	2
42	Mrozy Wielkie	342	25	4	29	8,48	0
43	Niekrasy	16	0	0	0	0,00	2

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

44	Nowa Wieś Ełcka	1705	78	53	131	7,68	0
45	Oracze	310	27	5	32	10,32	0
46	Piaski	110	1	4	5	4,55	2
47	Pistki	78	1	1	2	2,56	2
48	Płociczno	99	5	0	5	5,05	1
49	Przykópka	162	8	0	8	4,94	1
50	Przytuły	66	2	1	3	4,55	2
51	Regiel	313	16	1	17	5,43	1
52	Regielnica	255	10	1	11	4,31	2
53	Rękusy	56	2	1	3	5,36	1
54	Rostki Bajtkowskie	38	1	0	1	2,63	2
55	Rożyńsk	411	13	2	15	3,65	2
56	Ruska Wieś	237	11	2	13	5,49	1
57	Rydzewo	3	1	7	8	266,67	0
58	Rymki	126	2	2	4	3,17	2
59	Sajzy	112	8	0	8	7,14	1
60	Sędki	112	8	0	8	7,14	1
61	Siedliska	591	37	13	50	8,46	0
62	Sikory Ostrokolskie	1	0	0	0	0,00	2
63	Sordachy	42	1	0	1	2,38	2
64	Straduny	1016	50	27	77	7,58	0
65	Suczki	102	1	1	2	1,96	2
66	Szarejki	82	3	2	5	6,10	1
67	Szerek	90	3	0	3	3,33	2
68	Szeligi	36	0	0	0	0,00	2
69	Śniepie	22	0	0	0	0,00	2
70	Talusy	157	2	2	4	2,55	2
71	Tracze	24	0	0	0	0,00	2
72	Wityny	141	6	2	8	5,67	1
73	Woszczele	430	29	11	40	9,30	0
74	Zdedy	29	2	0	2	6,90	1
75	Zdunki	64	3	1	4	6,25	1
	SUMA	10953	483	164	647		

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 4. Rozmieszczenie gospodarczych obszarów problemowych

Źródło: Opracowanie własne

4.2. Bezrobocie

Proces metodologii wyznaczania granic obszarów problemowych pod względem występującego bezrobocia w gminie Ełk rozpoczęto od zestawienia 75 miejscowości występujących w obszarze tej gminy oraz liczby mieszkańców. W dalszej kolejności przedstawiono liczbę rodzin wraz z liczbą osób w rodzinach objętych programem pomocy społecznej w poszczególnych miejscowościach. W tym celu wykorzystano dane uzyskane z raportu dotyczącego analizy rodzin objętych pomocą w roku 2014, przeprowadzonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskaźnik bezrobocia dla poszczególnych miejscowości w gminie Ełk otrzymano poprzez iloraz liczby osób w rodzinach w poszczególnych jednostkach osadniczych i ich liczby mieszkańców, a następnie poprzez pomnożenie jej przez 100.

Wykorzystując ten sam schemat obliczeniowy uzyskano ogólny wskaźnik bezrobocia dla całej gminy Ełk. W tym celu wykorzystano sumę osób w rodzinach, które zostały dotknięte tym problemem w obrębie całej gminy (1151) oraz sumę mieszkańców (10953 os.). Na podstawie uzyskanych wyników oraz przyjętej 20% wartości odchylenia stworzono przedziały, dzięki którym przydzielono od 0 do 2 punktów dla każdej miejscowości (Tabela 40). W oparciu o poniższą tabelę widać, iż miejscowości posiadające niewielką liczbę osób dotkniętych problemem bezrobocia są jednocześnie obszarami najmniej problemowym.

Tabela 38. Skala punktacji dla problemu bezrobocia

Skala punktacji		
0 – 8,9		0
9,0 – 13,19		1
13,20 - powyżej		2

Źródło: Opracowanie własne

Liczba miejscowości najbardziej problemowych (2 punkty) stanowi największy udział wśród wszystkich badanych jednostek osadniczych (ok. 33%). Obszary najmniej problemowe (tj. te które uzyskały 0 punktów) to ok. 1/2 wszystkich miejscowości. Stanowią one obszary, na których obserwuje się najmniejszy udział osób objętych programem pomocy społecznej poz tytułu bezrobocia.

Tabela 39. Punktacja i wskaźnik bezrobocia

Lp.	Miejscowości	Liczba mieszkańców	Pomoc społeczna		Wskaźnik bezrobocia	Punkty
			Bezrobocie			
			Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach		
1	Bajtkowo	123	8	25	20,33	2
2	Barany	163	7	13	7,98	0
3	Bartosze	205	3	12	5,85	0
4	Białojany	29	3	5	17,24	2
5	Bienie	20	0	0	0,00	0
6	Bobry	56	0	0	0,00	0
7	Borecki dwór	3	1	1	33,33	2
8	Borki	76	4	10	13,16	1
9	Brodowo	13	1	1	7,69	0
10	Buczki	65	1	1	1,54	0
11	Buniaki	109	7	33	30,28	2
12	Chelchy	429	23	77	17,95	2

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

13	Chojniak	289	5	7	2,42	0
14	Chruściele	346	6	21	6,07	0
15	Chrzanowo	139	4	12	8,63	0
16	Ciernie	33	0	0	0,00	0
17	Czaple	25	1	6	24,00	2
18	Elk osada	30	0	0	0,00	0
19	Gize	17	5	6	35,29	2
20	Guzki	26	4	8	30,77	2
21	Janisze	31	5	10	32,26	2
22	Judziki	31	1	10	32,26	2
23	Kałęczyny	151	13	43	28,48	2
24	Karbowskie	73	1	3	4,11	0
25	Konieczki	96	0	0	0,00	0
26	Koziki	34	2	4	11,76	1
27	Krokocie	97	6	21	21,65	2
28	Lega	317	19	41	12,93	1
29	Lepaki Małe	25	0	0	0,00	0
30	Lepaki Wielkie	26	1	4	15,38	2
31	Lipinka	5	0	0	0,00	0
32	Małeczewo	80	6	24	30,00	2
33	Malinówka Mała	1	0	0	0,00	0
34	Malinówka Wielka	70	1	2	2,86	0
35	Małkinie	22	0	0	0,00	0
36	Mącze	44	1	5	11,36	1
37	Mąki	33	1	5	15,15	2
38	Miluki	59	2	7	11,86	1
39	Moldzie	66	2	6	9,09	1
40	Mostołty	117	16	52	44,44	2
41	Mrozy Małe	1	0	0	0,00	0
42	Mrozy Wielkie	342	7	21	6,14	0
43	Niekrasy	16	0	0	0,00	0
44	Nowa Wieś Elcka	1705	34	118	6,92	0
45	Oracze	310	1	3	0,97	0
46	Piaski	110	1	1	0,91	0
47	Pistki	78	2	9	11,54	1
48	Płociczno	99	3	10	10,10	1
49	Przykópka	162	11	36	22,22	2
50	Przytuły	66	1	1	1,52	0
51	Regiel	313	12	28	8,95	0
52	Regielnica	255	19	49	19,22	2
53	Rękusy	56	2	9	16,07	2
54	Rostki Bajtkowskie	38	0	0	0,00	0
55	Rożyńsk	411	13	42	10,22	1
56	Ruska Wieś	237	7	21	8,86	0
57	Rydzewo	3	0	0	0,00	0
58	Rymki	126	17	48	38,10	2
59	Sajzy	112	9	22	19,64	2
60	Sędki	112	4	12	10,71	1

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

61	Siedliska	591	3	10	1,69	0
62	Sikory Ostrokolskie	1	0	0	0,00	0
63	Sordachy	42	2	7	16,67	2
64	Straduny	1016	40	120	11,81	1
65	Suczki	102	5	20	19,61	2
66	Szarejki	82	0	0	0,00	0
67	Szarek	90	4	10	11,11	1
68	Szeligi	36	0	0	0,00	0
69	Śniepie	22	0	0	0,00	0
70	Talusy	157	6	21	13,38	2
71	Tracze	24	1	2	8,33	0
72	Wityny	141	2	7	4,96	0
73	Woszczele	430	12	37	8,60	0
74	Zdedy	29	0	0	0,00	0
75	Zdunki	64	3	12	18,75	2
	SUMA	10953	381	1151		

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 5. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem bezrobocia

Źródło: Opracowanie własne

4.3. Ubóstwo

Proces metodologii wyznaczania granic obszarów problemowych pod względem występującego ubóstwa w gminie Ełk rozpoczęto od zestawienia 75 miejscowości występujących w obszarze tej gminy oraz liczby mieszkańców. W dalszej kolejności przedstawiono liczbę rodzin wraz z liczbą osób w rodzinach objętych programem pomocy społecznej w poszczególnych miejscowościach. W tym celu wykorzystano dane uzyskane z raportu dotyczącego analizy rodzin objętych pomocą w roku 2014, przeprowadzonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskaźnik ubóstwa dla poszczególnych miejscowości w gminie Ełk otrzymano poprzez iloraz liczby osób w rodzinach w poszczególnych jednostkach osadniczych i ich liczby mieszkańców, a następnie poprzez pomnożenie jej przez 100.

Wykorzystując ten sam schemat obliczeniowy uzyskano ogólny wskaźnik ubóstwa dla całej gminy Ełk. W tym celu wykorzystano sumę osób w rodzinach, które zostały dotknięte tym problemem w obrębie całej gminy (756) oraz sumę mieszkańców (10953 os.). Na podstawie uzyskanych wyników oraz przyjętej 20% wartości odchylenia stworzono przedziały, dzięki którym przydzielono od 0 do 2 punktów dla każdej miejscowości (Tabela 42).

Tabela 40. Skala punktacji – wskaźnik ubóstwa

Skala punktacji		
0 – 5,75		0
5,76 – 8,63		1
8,46 - powyżej		2

Źródło: Opracowanie własne

Liczba miejscowości najbardziej problemowych (2 punkty) stanowi największy udział wśród wszystkich badanych jednostek osadniczych około 33%. Obszary najmniej problemowe (tj. te które uzyskały 0 punkty) to ok. 1/2 wszystkich miejscowości. Stanowią one obszary, na których obserwuje się najmniejszy udział osób objętych programem Pomocy Społecznej pod względem ubóstwa.

Tabela 41. Punktacja i wskaźnik ubóstwa

Lp.	Miejscowości	Liczba mieszkańców	Ubóstwo		Wskaźnik ubóstwa	Punkty
			Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach		
1	Bajtkowo	123	5	17	13,82	2
2	Barany	163	2	8	4,91	0

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

3	Bartosze	205	3	12	5,85	1
4	Białojany	29	1	3	10,34	2
5	Bienie	20	0	0	0,00	0
6	Bobry	56	0	0	0,00	0
7	Borecki dwór	3	0	0	0,00	0
8	Borki	76	2	4	5,26	0
9	Brodowo	13	1	1	7,69	1
10	Buczki	65	0	0	0,00	0
11	Buniaki	109	7	33	30,28	2
12	Chelchy	429	17	57	13,29	2
13	Chojniak	289	3	7	2,42	0
14	Chruściele	346	4	16	4,62	0
15	Chrzanowo	139	3	7	5,04	0
16	Ciernie	33	0	0	0,00	0
17	Czaple	25	1	6	24,00	2
18	Elk osada	30	0	0	0,00	0
19	Giże	17	3	4	23,53	2
20	Guzki	26	3	7	26,92	2
21	Janisze	31	1	3	9,68	2
22	Judziki	31	1	10	32,26	2
23	Kałęczyny	151	9	28	18,54	2
24	Karbowskie	73	0	0	0,00	0
25	Konieczki	96	0	0	0,00	0
26	Koziki	34	0	0	0,00	0
27	Krokocie	97	6	22	22,68	2
28	Lega	317	12	27	8,52	1
29	Lepaki Małe	25	0	0	0,00	0
30	Lepaki Wielkie	26	1	4	15,38	2
31	Lipinka	5	0	0	0,00	0
32	Małeczewo	80	5	20	25,00	2
33	Malinówka Mała	1	0	0	0,00	0
34	Malinówka Wielka	70	1	2	2,86	0
35	Małkinie	22	0	0	0,00	0
36	Mącze	44	0	0	0,00	0
37	Mąki	33	1	5	15,15	2
38	Miluki	59	0	0	0,00	0
39	Mołdzie	66	2	6	9,09	2
40	Mostoły	117	11	42	35,90	2
41	Mrozy Małe	1	0	0	0,00	0
42	Mrozy Wielkie	342	4	7	2,05	0
43	Niekrasy	16	0	0	0,00	0
44	Nowa Wieś Elcka	1705	21	72	4,22	0
45	Oracze	310	3	5	1,61	0
46	Piaski	110	1	1	0,91	0
47	Pistki	78	2	9	11,54	2
48	Płociczno	99	3	12	12,12	2
49	Przykopka	162	4	12	7,41	1
50	Przytuły	66	1	1	1,52	0
51	Regiel	313	5	18	5,75	0
52	Regielnica	255	12	34	13,33	2
53	Rękusy	56	2	9	16,07	2
54	Rostki Bajtkowskie	38	0	0	0,00	0
55	Rożyńsk	411	11	32	7,79	1

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

56	Ruska Wieś	237	2	8	3,38	0
57	Rydzewo	3	0	0	0,00	0
58	Rymki	126	9	32	25,40	2
59	Sajzy	112	7	17	15,18	2
60	Sędki	112	2	5	4,46	0
61	Siedliska	591	5	12	2,03	0
62	Sikory Ostrokolskie	1	0	0	0,00	0
63	Sordachy	42	1	6	14,29	2
64	Straduny	1016	23	72	7,09	1
65	Suczki	102	2	9	8,82	2
66	Szarejki	82	0	0	0,00	0
67	Szarek	90	3	6	6,67	1
68	Szeligi	36	0	0	0,00	0
69	Śniepie	22	0	0	0,00	0
70	Talusy	157	2	6	3,82	0
71	Tracze	24	1	2	8,33	1
72	Wityny	141	2	4	2,84	0
73	Woszczele	430	12	34	7,91	1
74	Zdedy	29	0	0	0,00	0
75	Zdunki	64	3	12	18,75	2
	Suma	10953	248	788		

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 6. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem ubóstwa

Źródło: Opracowanie własne

4.4. Pomoc społeczna

Proces metodologii wyznaczania granic obszarów problemowych pod względem pomocy społecznej w gminie Ełk rozpoczęto od zestawienia 75 miejscowości występujących w obszarze tej gminy oraz liczby mieszkańców. W dalszej kolejności przedstawiono liczbę rodzin wraz z liczbą osób w rodzinach objętych programem pomocy społecznej w poszczególnych miejscowościach. W tym celu wykorzystano dane uzyskane z raportu dotyczącego analizy rodzin objętych pomocą w roku 2014, przeprowadzonego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Wskaźnik społeczny dla poszczególnych miejscowości w gminie Ełk otrzymano poprzez iloraz liczby osób w rodzinach w poszczególnych jednostkach osadniczych i ich liczby mieszkańców, a następnie poprzez pomnożenie jej przez 100.

Wykorzystując ten sam schemat obliczeniowy uzyskano ogólny wskaźnik społeczny dla całej gminy Ełk. W tym celu wykorzystano sumę osób w rodzinach, które zostały dotknięte problemem w obrębie całej gminy (1353) oraz sumę mieszkańców (10953 os.). Na podstawie uzyskanych wyników oraz przyjętej 20% wartości odchylenia stworzono przedziały, dzięki którym przydzielono od 0 do 2 punktów dla każdej miejscowości (Tabela 44).

Tabela 42. Skala punktacji – pomoc społeczna

Skala punktacji		
0 – 9,69		0
9,70 – 14,49		1
14,5 - powyżej		2

Źródło: Opracowanie własne

Liczba miejscowości najbardziej problemowych (2 punkty) stanowi ok. 39% wśród wszystkich badanych jednostek osadniczych. Z kolei miejscowości, które uzyskały 1 punkt stanowią jedynie 12%. Obszary najmniej problemowe (tj. te które uzyskały 0 punkty) stanowi prawie 49 % wszystkich miejscowości.

Tabela 43. Punktacja i wskaźnik pomocy publicznej dla poszczególnych obszarów.

Lp.	Miejscowości	Liczba mieszkańców	Pomoc społeczna		Wskaźnik społeczny	Punkty
			Reszta			
			Ilość rodzin	Ilość osób w rodzinach		
1	Bajtkowo	123	8	25	20,33	2

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

2	Barany	163	7	13	7,98	0
3	Bartosze	205	3	12	5,85	0
4	Białojany	29	5	7	24,14	2
5	Bienie	20	0	0	0,00	0
6	Bobry	56	0	0	0,00	0
7	Borecki dwór	3	1	1	33,33	2
8	Borki	76	5	14	18,42	2
9	Brodowo	13	1	1	7,69	0
10	Buczki	65	1	1	1,54	0
11	Buniaki	109	8	37	33,94	2
12	Chełchy	429	31	95	22,14	2
13	Chojniak	289	5	17	5,88	0
14	Chruściele	346	7	22	6,36	0
15	Chrzanowo	139	5	13	9,35	0
16	Ciernie	33	0	0	0,00	0
17	Czaple	25	2	9	36,00	2
18	Elk osada	30	0	0	0,00	0
19	Gize	17	5	6	35,29	2
20	Guzki	26	4	8	30,77	2
21	Janisze	31	5	10	32,26	2
22	Judziki	31	1	10	32,26	2
23	Kałęczyny	151	13	43	28,48	2
24	Karbowskie	73	1	3	4,11	0
25	Konieczki	96	0	0	0,00	0
26	Koziki	34	2	4	11,76	1
27	Krokocie	97	8	26	26,80	2
28	Lega	317	21	46	14,51	2
29	Lepaki Małe	25	0	0	0,00	0
30	Lepaki Wielkie	26	1	4	15,38	2
31	Lipinka	5	0	0	0,00	0
32	Maleczewo	80	8	30	37,50	2
33	Malinówka Mała	1	0	0	0,00	0
34	Malinówka Wielka	70	2	3	4,29	0
35	Małkinie	22	0	0	0,00	0
36	Mącze	44	1	5	11,36	1
37	Mąki	33	1	5	15,15	2
38	Miluki	59	2	7	11,86	1
39	Moldzie	66	2	6	9,09	0
40	Mostołty	117	18	54	46,15	2
41	Mrozy Małe	1	0	0	0,00	0
42	Mrozy Wielkie	342	8	25	7,31	0
43	Niekrasy	16	0	0	0,00	0
44	Nowa Wieś Elcka	1705	81	171	10,03	1
45	Oracze	310	4	6	1,94	0
46	Piaski	110	2	2	1,82	0
47	Pistki	78	3	13	16,67	2
48	Płociczno	99	4	14	14,14	1
49	Przykopka	162	11	36	22,22	2
50	Przytuły	66	1	1	1,52	0
51	Regiel	313	12	28	8,95	0
52	Regielnica	255	21	54	21,18	2
53	Rękusy	56	2	9	16,07	2
54	Rostki Bajtkowskie	38	0	0	0,00	0
55	Rożyńsk	411	18	55	13,38	1
56	Ruska Wieś	237	10	26	10,97	1

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

57	Rydzewo	3	0	0	0,00	0
58	Rymki	126	17	48	38,10	2
59	Sajzy	112	9	22	19,64	2
60	Sędki	112	6	17	15,18	2
61	Siedliska	591	6	13	2,20	0
62	Sikory Ostrokolskie	1	0	0	0,00	0
63	Sordachy	42	2	7	16,67	2
64	Straduny	1016	47	133	13,09	1
65	Suczki	102	5	20	19,61	2
66	Szarejki	82	2	6	7,32	0
67	Szarek	90	5	11	12,22	1
68	Szeligi	36	0	0	0,00	0
69	Śniepie	22	0	0	0,00	0
70	Talusy	157	8	29	18,47	2
71	Tracze	24	1	2	8,33	0
72	Wityny	141	4	10	7,09	0
73	Woszczele	430	13	38	8,84	0
74	Zdedy	29	0	0	0,00	0
75	Zdunki	64	4	20	31,25	2
	SUMA	10953	490	1353		

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 7. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem pozostałej pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne

4.5. Szczególne obszary zdegradowane

Proces metodologii delimitacji szczególnych obszarów problemowych pod względem występowania obszarów zdegradowanych (tj. popegeerowskie oraz powyroboiskowe) w gminie Ełk rozpoczęto od zestawienia 75 miejscowości występujących w obszarze tej gminy. Kolejnym krokiem było przedstawienie miejscowości, w których takie obszary występują z uwzględnieniem ich liczby. W tym celu wykorzystano dane zamieszczone w Strategii EOF, Programie Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla gminy Ełk, odpowiedzi (wskazania) mieszkańców w badaniu ankietowym wskazujące na braki w infrastrukturze i jakości usług na danym terenie. Szczególne obszary zdegradowane stanowią obszary niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną oraz obszary ze zniszczoną tkanką techniczną.

Wskaźnik zdegradowania dla poszczególnych miejscowości w gminie Ełk otrzymano poprzez zestawienie sum wyników liczby obszarów zdegradowanych. Ostatecznie jeżeli suma tych obszarów w badanych miejscowościach wynosiła zero wtedy taka jednostka osadnicza otrzymywała 0 punktów. Analogicznie przydzielano punkty miejscowościom z jednym oraz z dwoma i więcej obszarami szczególnie zdegradowanymi. Na podstawie tego schematu stworzono przedziały, dzięki którym przydzielono od 0 do 2 punktów dla każdej miejscowości (Tabela 44).

Tabela 44. Skala punktacji – obszary zdegradowane

Skala punktacji		
0		0
1		1
2 – powyżej		2

Źródło: Opracowanie własne

Liczba miejscowości o najwyższym stopniu problemowym (2 punkty) stanowi około 1/3 liczby wszystkich jednostek osadniczych.

Tabela 45. Punktacja dla obszarów zdegradowanych

Lp.	Miejscowości	Obszary zdegradowane		Odpowiedzi na pytania	Dane z obszarów problemowych	Suma	Punkty
		po-PGR	powyroboiskowe				
1	Bajtkowo					0	0
2	Barany			4		4	2
3	Bartosze			1		1	1
4	Białojany			3		3	2
5	Bienie		1			1	1
6	Bobry			1		1	1

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

7	Borecki dwór					0	0
8	Borki					0	0
9	Brodowo					0	0
10	Buczki					0	0
11	Buniaki					0	0
12	Chełchy	1		1	1	3	2
13	Chojniak					0	0
14	Chruściele			3		3	2
15	Chrzanowo		1	1		2	2
16	Ciernie					0	0
17	Czaple					0	0
18	Elk osada					0	0
19	Giże					0	0
20	Guzki					0	0
21	Janisze					0	0
22	Judziki					0	0
23	Kałęczyny	1			1	2	2
24	Karbowskie			2		2	2
25	Konieczki			4		4	2
26	Koziki					0	0
27	Krokocie					0	0
28	Lega	1			1	2	2
29	Lepaki Małe	0				0	0
30	Lepaki Wielkie					0	0
31	Lipinka	0				0	0
32	Maleczewo			1		1	1
33	Malinówka Mała	0				0	0
34	Malinówka Wielka			1		1	1
35	Małkinie					0	0
36	Mącze					0	0
37	Mąki			1		1	1
38	Miluki					0	0
39	Mołdzie					0	0
40	Mostoły			2		2	2
41	Mrozy Małe	0				0	0
42	Mrozy Wielkie			5		5	2
43	Niekrasy					0	0
44	Nowa Wieś Ełcka	1	1	9	1	12	2
45	Oracze			8		8	2
46	Piaski					0	0
47	Pistki			3		3	2
48	Płociczno			1		1	1
49	Przykópka			1		1	1
50	Przytuły			1		1	1
51	Regiel			2		2	2
52	Regielnica	1			2	3	2
53	Rękusy					0	0
54	Rostki Bajtkowskie					0	0
55	Rożyńsk			1	2	3	2
56	Ruska Wieś	1			1	2	2
57	Rydzewo					0	0
58	Rymki	1			1	2	2
59	Sajzy					0	0
60	Sędki					0	0
61	Siedliska			1		1	1

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

62	Sikory Ostrokolskie	0			0	0
63	Sordachy				0	0
64	Straduny	2	5	1	8	2
65	Suczki				0	0
66	Szarejki				0	0
67	Szarek				0	0
68	Szeligi	0			0	0
69	Śniepie				0	0
70	Talusy			1	1	1
71	Tracze				0	0
72	Wityny		4		4	2
73	Woszczele		2		2	2
74	Zdedy		3		3	2
75	Zdunki		1		1	1

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 8. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem występowania szczególnych obszarów zdegradowanych

Źródło: Opracowanie własne

4.6. Frekwencja

Proces metodologii wyznaczania granic obszarów problemowych pod względem występującej frekwencji w wyborach, w gminie Ełk rozpoczęto od zestawienia 75 miejscowości występujących w obszarze tej gminy. W dalszej kolejności przedstawiono numery obwodów do których należą poszczególne miejscowości wraz z ich procentową frekwencją. W tym celu wykorzystano wyniki głosowania z wyborów do sejmiku i senatu z roku 2011.

Wskaźnik aktywności społecznej dla poszczególnych miejscowości w gminie Ełk otrzymano poprzez przyjęcie dla każdej miejscowości frekwencji z obwodu do którego należy.

Wykorzystując wyniki wskaźników indywidualnych miejscowości, poprzez wyciągnięcie średniej uzyskano ogólny wskaźnik dla całej gminy Ełk. Obliczony wynik (tj. 32) został zmniejszony o 20% wartości odchylenia, co ostatecznie dało wynik 26. Na podstawie tej wartości stworzono przedziały, dzięki którym przydzielono od 0 do 2 punktów dla każdej miejscowości (Tabela 38).

Tabela 46. Skala punktacji – frekwencja wyborcza

Skala punktacji		
Powyżej 38,0		0
27 – 38,0		1
0 – 26,0		2

Źródło: Opracowanie własne

Liczba miejscowości o najwyższym stopniu problemowym (2 punkty) stanowi 45% liczby wszystkich jednostek osadniczych. Z kolei miejscowości, które uzyskały 1 punkt stanowią już 48%. Miejscowości nieposiadające obszarów zdegradowanych stanowiły jedynie około 7%.

Tabela 47. Punktacja i frekwencja wyborcza

Lp.	Miejscowości	Numery obwodu głosowania (wybory 2011)	Frekwencja [%]	Punkty
1	Bajtkowo	6	29	2
2	Barany	4	33	1
3	Bartosze	3	29	2
4	Białojany	6	29	2
5	Bienie	7	43	0

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

6	Bobry	4	33	1
7	Borecki dwór	6	29	2
8	Borki	6	29	2
9	Brodowo	2	33	1
10	Buczki	2	33	1
11	Buniaki	3	29	2
12	Chełchy	1	27	2
13	Chojniak	5	33	1
14	Chruściele	4	33	1
15	Chrzanowo	7	43	0
16	Ciernie	6	29	2
17	Czaple	1	27	2
18	Elk osada	4	33	1
19	Gize	2	33	1
20	Guzki	3	29	2
21	Janisze	5	33	1
22	Judziki	3	29	2
23	Kałęczyny	2	33	1
24	Karbowskie	6	29	2
25	Konieczki	5	33	1
26	Koziki	2	33	1
27	Krokocie	1	27	2
28	Lega	1	27	2
29	Lepaki Małe	3	29	2
30	Lepaki Wielkie	3	29	2
31	Lipinka	4	33	1
32	Maleczewo	4	33	1
33	Malinówka Mała	5	33	1
34	Malinówka Wielka	5	33	1
35	Małkinie	7	43	0
36	Mącze	4	33	1
37	Mąki	4	33	1
38	Miluki	5	33	1
39	Mołdzie	3	29	2
40	Mostoły	6	29	2
41	Mrozy Małe	2	33	1
42	Mrozy Wielkie	2	33	1
43	Niekrasy	6	29	2
44	Nowa Wieś Elcka	4,8	28	2
45	Oracze	5	33	1
46	Piaski	5	33	1
47	Pistki	3	29	2

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY ELK

48	Płociczno	1	27	2
49	Przykopka	1	27	2
50	Przytuły	5	33	1
51	Regiel	2	33	1
52	Regielnica	2	33	1
53	Rękusy	3	29	2
54	Rostki Bajtkowskie	6	29	2
55	Rożyńsk	3	29	2
56	Ruska Wieś	3	29	2
57	Rydzewo	5	33	1
58	Rymki	6	29	2
59	Sajzy	5	33	1
60	Sędki	1	27	2
61	Siedliska	7	43	0
62	Sikory Ostrokolskie	4	33	1
63	Sordachy	2	33	1
64	Straduny	5	33	1
65	Suczki	6	29	2
66	Szarejki	4	33	1
67	Szarek	4	33	1
68	Szeligi	2	33	1
69	Śniepie	6	29	2
70	Talusy	3	29	2
71	Tracze	6	29	2
72	Wityny	5	33	1
73	Woszczele	7	43	0
74	Zdedy	6	29	2
75	Zdunki	4	33	1

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 9. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem aktywności społecznej – frekwencja wyborcza

Źródło: Opracowanie własne

4.7. Organizacje pozarządowe

Proces metodologii wyznaczania granic obszarów problemowych pod względem występujących organizacji pozarządowych w gminie Ełk rozpoczęto od zestawienia 75 miejscowości występujących w obszarze tej gminy. W dalszej kolejności przedstawiono liczbę organizacji pozarządowych w poszczególnych miejscowościach. W tym celu wykorzystano dane uzyskane z Krajowego Rejestru Sądowego.

Wskaźnik dla poszczególnych miejscowości w gminie Ełk otrzymano poprzez zestawienie miejscowości, w których nie występują takie organizacje, występują ale tylko jedna lub występują dwie i więcej.

Wykorzystując ten schemat uzyskano przedziały, dzięki którym przydzielono od 0 do 2 punktów dla każdej miejscowości.

Tabela 48. Skala punktacji – organizacja pozarządowe

Skala punktacji		
2 - powyżej		0
1		1
0		2

Źródło: Opracowanie własne

Liczba miejscowości najbardziej problemowych (2 punkty) stanowi największy udział wśród wszystkich badanych jednostek osadniczych (ok. 69%). Z kolei miejscowości, które uzyskały 1 punkt stanowią jedynie 17%. Obszary najmniej problemowe (tj. te które uzyskały 0 punkty) stanowią najmniejszy udział czyli 13%. Stanowią one obszary, na których obserwuje się największą ilość organizacji pozarządowych i są to m.in. takie miejscowości jak: Buczki, Chełchy, Chojniaki, Chruściele, Chrzanowo, Ciernie, Mrozy Wielkie, Nowa Wieś Ełcka, Oracze, Straduny, Woszczele.

Tabela 49. Punktacja oraz liczba organizacji pozarządowych

Lp.	Miejscowości	Organizacje pozarządowe [liczba]	Punkty
1	Bajtkowo	0	2
2	Barany	1	1
3	Bartosze	1	1
4	Białojany	0	2
5	Bienie	0	2
6	Bobry	0	2
7	Borecki dwór	0	2
8	Borki	0	2
9	Brodowo	0	2
10	Buczki	2	0
11	Buniaki	0	2
12	Chełchy	2	0
13	Chojniak	2	0
14	Chruściele	2	0
15	Chrzanowo	3	0
16	Ciernie	0	2
17	Czaple	0	2
18	Ełk osada	0	2
19	Gize	1	1
20	Guzki	0	2
21	Janisze	0	2
22	Judziki	0	2
23	Kałęczyny	0	2
24	Karbowskie	0	2
25	Konieczki	0	2

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

26	Koziki	0	2
27	Krokocie	0	2
28	Lęga	1	1
29	Lepaki Małe	0	2
30	Lepaki Wielkie	0	2
31	Lipinka	0	2
32	Maleczewo	0	2
33	Malinówka Mała	0	2
34	Malinówka Wielka	0	2
35	Małkinie	0	2
36	Mące	0	2
37	Mąki	0	2
38	Miluki	0	2
39	Mołodzie	0	2
40	Mostoły	0	2
41	Mrozy Małe	0	2
42	Mrozy Wielkie	2	0
43	Niekrasy	0	2
44	Nowa Wieś Ełcka	10	0
45	Oracze	2	0
46	Piaski	0	2
47	Pistki	0	2
48	Płociczno	0	2
49	Przykopka	0	2
50	Przytuły	1	1
51	Regiel	1	1
52	Regielnica	1	1
53	Rękusy	0	2
54	Rostki Bajtkowskie	0	2
55	Rożyńsk	1	1
56	Ruska Wieś	1	1
57	Rydzewo	0	2
58	Rymki	1	1
59	Sajzy	0	2
60	Sędki	0	2
61	Siedliska	1	1
62	Sordachy	0	2
63	Sikory Ostrokolskie	0	2
64	Straduny	5	0
65	Suczki	0	2
66	Szarejki	1	1
67	Szarek	1	1
68	Szeligi	0	2
69	Śniepie	0	2
70	Talusy	0	2
71	Tracze	0	2
72	Wityny	0	2
73	Woszczele	2	0
74	Zdedy	0	2
75	Zdunki	0	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z KRS.

Rysunek 10. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem kapitału społecznego – liczba organizacji pozarządowych

Źródło: Opracowanie własne

4.8. Przestępczość

Proces metodologii wyznaczania granic obszarów problemowych pod względem występującej przestępczości w gminie Ełk rozpoczęto od zestawienia 75 miejscowości występujących w obszarze tej gminy oraz liczby mieszkańców. W dalszej kolejności przedstawiono dane dotyczące przestępczości, przestępczości młodocianej, brak poczucia bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania oraz chuligaństwo. W tym celu wykorzystano dane uzyskane z odpowiedzi mieszkańców z przeprowadzonych ankiet na terenie gminy Ełk. Następnie uzyskane wartości zsumowano otrzymując ostateczną wartość w poszczególnych miejscowościach.

Wskaźnik przestępczości dla poszczególnych miejscowości w gminie Ełk otrzymano poprzez iloraz sumy wszystkich wyników w poszczególnych jednostkach osadniczych i ich liczby mieszkańców, a następnie poprzez pomnożenie jej przez 100.

Wykorzystując ten sam schemat obliczeniowy uzyskano ogólny wskaźnik przestępczości dla całej gminy Ełk. W tym celu wykorzystano sumę wyników dla całej gminy (40) oraz sumę mieszkańców (10953 os.). Na podstawie uzyskanych wyników oraz przyjętej 20% wartości odchylenia stworzono przedziały, dzięki którym przydzielono od 0 do 2 punktów dla każdej miejscowości.

Tabela 50. Skala punktacji – przestępczość

Skala punktacji		
0 - 0,30		0
0,31 – 0,44		1
0,45 - powyżej		2

Źródło: Opracowanie własne

Liczba miejscowości najbardziej problemowych (2 punkty) stanowi około 15% udziału wśród wszystkich badanych jednostek osadniczych. Z kolei miejscowości, które uzyskały 1 punkt stanowią jedynie 1% analizowanych obszarów. Obszary najmniej problemowe, na których obserwuje się najmniejszy udział przestępczości stanowią około 84%.

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

Tabela 51. Punktacja oraz wskaźnik przestępczości.

Lp.	Miejscowości	Liczba mieszkańców	Przestępczość	Przestępczość młodocianych	Brak poczucia bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania	Chuligaństwo	Razem	Wskaźnik przestępczości	Pkt.
1	Bajtkowo	123	1	1	1	1	4	3,25	2
2	Barany	163	0	0	0	0	0	0,00	0
3	Bartosze	205	0	0	0	0	0	0,00	0
4	Białojany	29	0	0	0	0	0	0,00	0
5	Bienie	20	0	0	0	0	0	0,00	0
6	Bobry	56	0	0	0	0	0	0,00	0
7	Borecki dwór	3	0	0	0	0	0	0,00	0
8	Borki	76	0	0	0	0	0	0,00	0
9	Brodowo	13	0	0	0	0	0	0,00	0
10	Buczki	65	0	0	0	0	0	0,00	0
11	Buniaki	109	0	0	0	0	0	0,00	0
12	Chełchy	429	0	1	0	0	1	1,27	2
13	Chojniak	289	0	0	0	0	0	0,00	0
14	Chruściele	346	0	0	1	0	1	0,29	0
15	Chrzanowo	139	0	0	0	0	0	0,00	0
16	Ciernie	33	0	0	0	0	0	0,00	0
17	Czaple	25	0	0	0	0	0	0,00	0
18	Ełk osada	30	0	0	0	0	0	0,00	0
19	Giże	17	0	0	0	0	0	0,00	0
20	Guzki	26	0	0	0	0	0	0,00	0
21	Janisze	31	0	0	0	0	0	0,00	0
22	Judziki	31	0	0	0	0	0	0,00	0
23	Kałęczyny	151	0	0	0	0	0	0,00	0
24	Karbowskie	73	0	0	1	0	1	1,37	2
25	Konieczki	96	0	0	2	0	2	2,08	2
26	Koziki	34	0	0	0	0	0	0,00	0
27	Krokocie	97	0	0	0	0	0	0,00	0
28	Lega	317	0	0	0	0	0	0,00	0
29	Lepaki Małe	25	0	0	0	0	0	0,00	0
30	Lepaki Wielkie	26	0	0	0	0	0	0,00	0
31	Lipinka	5	0	0	0	0	0	0,00	0
32	Małeczewo	80	0	0	0	0	0	0,00	0
33	Malinówka Mała	1	0	0	0	0	0	0,00	0
34	Malinówka Wielka	70	0	0	1	0	1	1,41	2
35	Małkinie	22	0	0	0	0	0	0,00	0
36	Mącze	44	0	0	0	0	0	0,00	0

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

37	Mąki	33	0	0	0	0	0	0,00	0
38	Miluki	59	0	0	0	0	0	0,00	0
39	Mołdzie	66	0	0	0	0	0	0,00	0
40	Mostoły	117	2	2	2	2	8	6,84	2
41	Mrozy Małe	1	0	0	0	0	0	0,00	0
42	Mrozy Wielkie	342	1	1	0	1	3	0,87	2
43	Niekrasy	16	0	0	0	0	0	0,00	0
44	Nowa Wieś Ełcka	1705	1	2	1	2	6	0,35	1
45	Oracze	310	0	0	1	0	1	0,22	0
46	Piaski	110	0	0	0	0	0	0,00	0
47	Pistki	78	1	1	1	1	4	5,13	2
48	Płociczno	99	0	0	0	0	0	0,00	0
49	Przykópka	162	0	0	0	0	0	0,00	0
50	Przytuły	66	0	0	1	0	1	1,52	2
51	Regiel	313	0	0	0	0	0	0,00	0
52	Regielnica	255	0	0	0	0	0	0,00	0
53	Rękusy	56	0	0	0	0	0	0,00	0
54	Rostki Bajtkowskie	38	0	0	0	0	0	0,00	0
55	Rożyńsk	411	0	0	0	0	0	0,00	0
56	Ruska Wieś	237	0	0	0	0	0	0,00	0
57	Rydzewo	3	0	0	0	0	0	0,00	0
58	Rymki	126	0	0	0	0	0	0,00	0
59	Sajzy	112	0	0	0	0	0	0,00	0
60	Sędki	112	0	0	0	0	0	0,00	0
61	Siedliska	591	0	0	0	0	0	0,00	0
62	Sikory Ostrokolskie	1	0	0	0	0	0	0,00	0
63	Sordachy	42	0	0	0	0	0	0,00	0
64	Straduny	1016	1	3	1	0	5	0,48	2
65	Suczki	102	0	0	0	0	0	0,00	0
66	Szarejki	82	0	0	0	0	0	0,00	0
67	Szarek	90	0	0	0	0	0	0,00	0
68	Szeligi	36	0	0	0	0	0	0,00	0
69	Śniepie	22	0	0	0	0	0	0,00	0
70	Talusy	157	0	0	0	0	0	0,00	0
71	Tracze	24	0	0	0	0	0	0,00	0
72	Wityny	141	0	0	0	0	0	0,00	0
73	Woszczele	430	0	1	0	1	2	0,47	2
74	Zdedy	29	0	0	0	0	0	0,00	0
75	Zdunki	64	0	0	0	0	0	0,00	0
	SUMA	10953					40		

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 11. Rozmieszczenie obszarów problemowych pod względem percepcji przestępczości

Źródło: Opracowanie własne

4.9. Wyznaczenie obszarów rewitalizacji

Na rysunku poniżej zaprezentowano podsumowanie graficzne obszarów problemowych. Widać wyraźnie iż koncentracja obszarów problemowych zlokalizowana jest na wschód od Ełku. Istnieje jednak dość duża grupa pojedynczych miejscowości o zidentyfikowanych problemach i zjawiskach kryzysowych. Gmina Ełk charakteryzuje się relatywnym rozproszeniem obszarów zdegradowanych.

Rysunek 12. Rozmieszczenie obszarów problemowych - podsumowanie

Źródło: Opracowanie własne

Ostateczny etap delimitacji obszarów problemowych polegał na zestawieniu analizowanych wcześniej wskaźników, a następnie zsumowanie punktów otrzymanych przez indywidualne jednostki osadnicze. Miejscowości, które otrzymały minimum 10 punktów zostały uznane za miejscowości najbardziej problemowe.

Zgodnie z dokumentem „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programie operacyjnym na lata 2014 – 2020” obszar rewitalizacyjny nie może przekroczyć 20% powierzchni gminy. W związku powyższym obszar, na którym kumulacja czynników problemowych była największa został określony, jako obszar rewitalizacyjny (kolor czerwony). Obszar rewitalizacji obejmuje 18 sołectw, które zajmują powierzchnię 7500 ha stanowiących około 19,8% powierzchni gminy oraz 39 miejscowości o łącznej liczbie ludności 2128 stanowiących około 19,4% ludności całej gminy.

Rysunek 13. Obszar rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 52. Sołectwa - obszar rewitalizacji

Lp.	Nazwa obrębu	Numer	Powierzchnia [ha]
1.	Bajtkowo	280502_2.0001	622,14
2.	Bartosze	280502_2.0003	1195,97
3.	Białojany	280502_2.0004	481,7
4.	Bienie	280502_2.0005	222,09
5.	Guzki	280502_2.0014	296,4
6.	Karbowskie	280502_2.0016	424,22
7.	Lepaki	280502_2.0020	640,06
8.	Małkinie	280502_2.0023	113,89
9.	Mąki	280502_2.0025	161,85
10.	Mołdzie	280502_2.0027	401,71
11.	Mostoły	280502_2.0028	387,7
12.	Pistki	280502_2.0034	797,31
13.	Rękusy	280502_2.0040	276,86
14.	Rostki bajtkowskie	280502_2.0041	104,92
15.	Suczki	280502_2.0049	308,62
16.	Talusy	280502_2.0053	711,47
17.	Tracze	280502_2.0054	82,96
18.	Zdedy	280502_2.0056	270,57
SUMA			7500,44

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 53. Liczba mieszkańców na obszarze objętym rewitalizacją

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców miejscowości
1.	Bajtkowo	123
2.	Bartosze	205
3.	Białojany	29
4.	Bienie	20
6.	Buniaki	109
8.	Chrzanowo	139
10.	Guzki	26
12.	Judziki	31
14.	Karbowskie	73
17.	Lepaki małe	25
18.	Lepaki wielkie	26
20.	Małkinie	22
21.	Mącze	44
22.	Mąki	33
23.	Mołdzie	66
24.	Mostoły	117
25.	Pistki	78
29.	Rękusy	56
30.	Rostki bajtkowskie	38
32.	Rymki	126

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

35.	Suczki	102
36.	Talusy	157
37.	Tracze	24
38.	Woszczele	430
39.	Zdedy	29
Suma:		2128

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej przedstawiono 15 miejscowości o łącznej liczbie ludności 2278 osób, które nie znalazły się w obszarze objętym rewitalizacją, a w których w wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono sytuację kryzysową. Miejscowości zostały zaznaczone na mapie kolorem czerwonym.

Tabela 54. Miejscowości poza obszarem rewitalizacyjnym, w których stwierdzono sytuację kryzysową.

Lp.	Nazwa miejscowości	Liczba mieszkańców miejscowości
1.	Borecki dwór	3
2.	Chełchy	429
3.	Czaple	25
4.	Janisze	31
5.	Kałęczyny	151
6.	Krokocie	97
7.	Lega	317
8.	Maleczewo	80
9.	Płociczno	99
10.	Przykopka	162
11.	Regielnica	255
12.	Różyńsk	411
13.	Sajzy	112
14.	Sordachy	42
15.	Zdunki	64
Suma:		2278

Źródło: Opracowanie własne

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż sytuacja kryzysowa w poszczególnych obszarach dotyka prawie każdą miejscowość gminy Ełk. Na rysunku 13 wskazano tylko obszar rewitalizacji oraz pojedyncze miejscowości, gdzie kumulacja zjawisk niepożądanych jest wysoka. Ze względu na rozproszenie obszarów zdegradowanych oraz na fakt, że szereg problemów ma charakter ogólnogminny, niektóre działania zaplanowane w Programie

dotyczy nie tylko bezpośrednio obszaru rewitalizacji, ale wykracza poza te obszary lokalizacyjnie.

5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Program rewitalizacji nakreśla główne kierunki, którymi jednostka powinna podążać w perspektywie najbliższych lat. Określono wizję obszaru rewitalizacji - czyli pożądany stan rozwoju w roku 2020 oraz misję rozwoju, która określa sposób osiągnięcia pożądanego stanu i nadrzędne wartości jakimi gmina będzie się kierować podejmując działania na rzecz realizacji wizji.

Określenie wizji, misji oraz celów Programu Rewitalizacji stanowi efekt:

- szczegółowych studiów diagnozy stanu istniejącego gminy zaprezentowanej w rozdziałach poprzednich niniejszego dokumentu,
- studiów porównawczych analizujących stan gminy w odniesieniu do innych gmin w regionie i powiecie,
- analizy istniejących dokumentów planistycznych w gminie i w regionie,
- analizy wyników badań ankietowych zrealizowanych w czasie opracowywania założeń niniejszego dokumentu,
- konsultacji społecznych.

Wizja stanowi najbardziej ogólny cel rozwoju tego obszaru do 2020 roku, z którego wynikają wszystkie inne cele strategiczne i kierunki działań. Wizja stanowi opis oczekiwanego w przyszłości stanu przyjmując jednocześnie optymistyczne założenie wystąpienia korzystnych uwarunkowań zewnętrznych.

Wizja

Gmina Ełk miejscem integracji i współpracy różnych środowisk, zapewniającym każdemu dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, godziwej pracy oraz stwarzająca warunki do samorealizacji.

Misja

Gmina Ełk kierując się zasadami solidarności i odpowiedzialności społecznej, wspiera aktywne obywatelstwo, realizuje ambitne przedsięwzięcia rewitalizacyjne chroniąc i wykorzystując dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze gminy na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu i tworzenia równych szans rozwoju wszystkim mieszkańcom.

6. Cele rewitalizacji

Głównym celem opracowania i wdrożenia zapisów Programu rewitalizacji Gminy Ełk **jest rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gminy Ełk poprzez aktywizację społeczną i gospodarczą obszarów zagrożonych marginalizacją z jednoczesnym włączeniem ich w procesy rozwojowe.**

Cele szczegółowe określają szereg założeń wedle, których odbywać się będzie proces rewitalizacji. Są to m.in.:

- Cel 1. Rozwój przedsiębiorczości i kwalifikacji zawodowych
- Cel 2. Aktywizacja i integracja społeczna
- Cel 3. Wzrost spójności terytorialnej obszaru i dostępności do wysokiej jakości infrastruktury

Cel pierwszy będzie realizowany przez następujące kierunki działań:

- budowa infrastruktury turystycznej i paraturystycznej,
- szkolenia i doradztwo zawodowe,
- inkubowanie przedsiębiorczości,
- budowa i modernizacja infrastruktury służącej podnoszeniu atrakcyjności inwestycyjnej,
- wsparcie rozwoju przedsiębiorstw.

Cel drugi będzie realizowany przez następujące kierunki działań:

- budowa i modernizacja infrastruktury kulturowej i turystyczno-rekreacyjnej,
- rewitalizacja obiektów kultury,
- rozwój wolontariatu,
- modernizację infrastruktury ośrodków wsparcia społecznego,
- wyposażenie ośrodków kultury i pomocy społecznej,
- szkolenia i doradztwo.

Cel trzeci będzie realizowany przez następujące kierunki działań:

- budowę i rozbudowę sieci dróg publicznych,
- rozwój transportu publicznego,
- budowę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- modernizacja infrastruktury obiektów publicznych i prywatnych

7. Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami

7.1 Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami

Rozwój form wsparcia biznesu	
Cel operacyjny	Rozwój przedsiębiorczości i kwalifikacji zawodowych
Cel tematyczny/ Priorytet inwestycyjny UE	CT 3. Wzmacnianie konkurencyjności MSP. PI 3 a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości. CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników PI 8 i. dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników PI 8 iii. praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw
Zakres przedsięwzięcia/ wymiar terytorialny	Dotacje na rozwój przedsiębiorstw (w tym nowopowstałych), wdrażanie innowacji, w tym zwłaszcza w inteligentnych specjalizacjach (w tym działalność związana z wykorzystaniem zasobów środowiskowych, innowacyjne usługi turystyczne, przemysł rolno-spożywczy). Szkolenia i doradztwo dla przedsiębiorstw, w tym zwłaszcza kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorstw wdrażających innowacje, usługi dostosowane do indywidualnych potrzeb, Wsparcie inkubacji przedsiębiorstw, w tym w obszarze inteligentnej specjalizacji oraz wśród ludzi młodych. Wsparcie rozwoju współpracy przedsiębiorstw z podmiotami B+R, w tym zakupu usług B+R oraz wdrożenie w przedsiębiorstwach rozwiązań wypracowanych we współpracy z sektorem naukowym (w tym bony na nawiązanie i rozwój współpracy). Refundowanie części kosztów wynagrodzenia pracowników pracodawcom tworzącym nowe miejsca pracy w sektorach pozarolniczych. Współtworzenie klastrów: turystycznego, meblarskiego i przetwórstwa rolno-spożywczego.
Uzasadnienie	Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, stwarza warunki do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz na terenie całej gminy. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązywanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	PO Polska Wschodnia Oś Priorytetowa I Przedsiębiorcza Polska Wschodnia RPO Warmia i Mazury 2014–2020, Oś Priorytetowa 1. Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur PO Inteligentny Rozwój Oś Priorytetowa II Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do poprawy działalności B+R+I Oś Priorytetowa III Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach
Wsparcie UE	2 mln zł, wkład prywatny 1 mln
Wkład własny	0 mln zł
Wskaźniki	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt]. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach [os.]. Liczba osób przeszkolonych [os.] Liczba osób które uzyskały pracę po odbytych szkoleniach [os.]

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

Program zmniejszenia bezrobocia	
Cel operacyjny	Rozwój przedsiębiorczości i kwalifikacji zawodowych
Cel tematyczny/ Priorytet inwestycyjny UE	<p>CT 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP.</p> <p>PI 3.a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.</p> <p>CT 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników</p> <p>PI 8 i. dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników</p> <p>PI 8 iii. praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw</p>
Zakres przedsięwzięcia/ wymiar terytorialny	<p>Systematyczne organizowanie działań szkoleniowych mających na celu zdobywanie umiejętności zawodowych przez bezrobotnych i w konsekwencji zwiększanie ich atrakcyjności na rynku pracy.</p> <p>Dotacje i pożyczki na rozpoczęcie działalności oraz wsparcie początkowego etapu działalności.</p> <p>Wsparcie doradcze, szkoleniowe, mentorskie na etapie planowania, uruchamiania i początkowym etapie działalności (w tym w zakresie wyboru rodzaju działalności, aspekcie prawnym, księgowo-finansowym, marketingowym, zarządzania).</p> <p>Współdziałanie w dostosowaniu kierunków kształcenia młodzieży do potrzeb regionalnego rynku pracy.</p> <p>Podejmowanie działań mających na celu zdobywanie doświadczenia zawodowego przez bezrobotnych absolwentów poprzez organizację staży absolwenckich i wypłacanie stypendiów, propagowanie idei podejmowania nauki w szkołach dla dorosłych przez osoby tracące status bezrobotnych absolwentów i wypłacanie takim osobom stypendiów.</p> <p>Rozwój poradnictwa i doradztwa zawodowego.</p> <p>Organizowanie grupowych szkoleń doradczych dla bezrobotnych oraz pracowników zakładów pracy zagrożonych zwolnieniami grupowymi.</p>
Uzasadnienie	<p>Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu możliwości uzyskania pracy, stwarza warunki do rozwoju przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji oraz na terenie całej gminy.</p> <p>Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF.</p> <p>Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.</p>
Źródło finansowania	<p>PO Wiedza Edukacja Rozwój,</p> <p>Oś priorytetowa I Osoby młode na rynku pracy</p> <p>Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji</p> <p>RPO Warmia i Mazury 2014–2020, Oś Priorytetowa 10. Regionalny Rynek Pracy</p>
Wsparcie UE	2 mln zł, wkład prywatny 1 mln zł
Wkład własny	0,2 mln zł
Wskaźniki	<p>Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.].</p> <p>Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach [os.].</p> <p>Liczba osób przeszkolonych [os.]</p> <p>Liczba osób które uzyskały pracę po odbytych szkoleniach [os.]</p>

Wspieranie aktywności obywatelskiej	
Cel operacyjny	Aktywizacja i integracja społeczna
Cel tematyczny /Priorytet inwestycyjny UE	CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. 9 b. wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich PI 9 i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie PI 9 iv. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym PI 9 v. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia
Zakres przedsięwzięcia/ wymiar terytorialny	Stworzenie sieci wolontariuszy i przygotowanie ich do pracy z różnymi grupami zagrożonymi wykluczeniem. Wsparcie bezpośrednich działań wolontariuszy kierowanych do grup zagrożonych wykluczeniem. Promocja wolontariatu, w tym jako instrumentu aktywizacji społecznej i zawodowej. Wsparcie rozwoju/tworzenia instytucji świadczących usługi społeczne (opieka nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, bezdomnymi, pomoc rodzinom wielodzietnym), w tym projekty inwestycyjne. Rozbudowa oferty klubów i świetlic integracyjnych: <ul style="list-style-type: none"> o rozwój oferty szkoleniowej, doradczej, itp. kierowanej do różnych grup (w tym niepełnosprawnych, uzależnionych, opuszczających zakłady karne, osób chorych psychicznie), o rozbudowa usług poradnictwa rodzinnego, wsparcia rodzin świadczących pieczę zastępczą i rodzin adopcyjnych, o wsparcie usług poradnictwa prawnego i obywatelskiego dla osób zagrożonych wykluczeniem, Wprowadzenie instytucji asystenta rodziny, asystenta osoby niepełnosprawnej lub starszej. Działania na rzecz wzmocnienia integracji międzypokoleniowej. Imprezy o charakterze kulturalnym (np. festiwale folklorystyczne, pokazy rycerskie itp.)
Uzasadnienie	Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu aktywności obywatelskiej, integracji osób z różnych grup społecznych. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich 2014–2020 PO Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych RPO Warmia i Mazury 2014–2020, Oś priorytetowa 11. Włączenie społeczne
Wsparcie UE	0,51 mln zł
Wkład własny	0,09 mln zł
Wskaźniki	Liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie [os.]. Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie [os.]. Liczba osób biernych zawodowo, nieuczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, objętych wsparciem w programie [os.]. Liczba wolontariuszy uczestniczących w przedsięwzięciu [os.].

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

Poprawa jakości i dostępności kształcenia	
Cel operacyjny	Aktywizacja i integracja społeczna
Cel tematyczny /Priorytet inwestycyjny UE	CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. 9 b. wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich PI 9 i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie 9 v. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia
Zakres przedsięwzięcia/ wymiar terytorialny	Wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne Programy wsparcia dla uczniów. Wsparcie związane z doradztwem zawodowym i orientacją zawodową uczniów Wsparcie nauczycieli w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego (w tym szkolenia i warsztaty z zakresu nowych technik nauczania oraz rozwijania w uczniach umiejętności istotnych z punktu widzenia rynku pracy) Dostosowanie szkół do potrzeb uczniów młodszych (adaptacja budynków, zakup wyposażenia) Rozwój placówek przedszkolnych (tworzenie nowych miejsc w istniejących placówkach, doposażenie, zwłaszcza w kontekście potrzeb dzieci o szczególnych potrzebach) Wsparcie rozwoju kompetencji kadry zarządzającej placówkami edukacyjnymi (w tym dotyczących orientacji placówek na potrzeby rynku pracy).
Uzasadnienie	Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu aktywności obywatelskiej, możliwości edukacyjnych, poprawy jakości życia mieszkańców, jakości usług społecznych na obszarze rewitalizacji oraz na terenie całej gminy. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	PO Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych
Wsparcie UE	11,05 mln zł
Wkład własny	1,95 mln zł
Wskaźniki	Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dofinansowanych w programie [szt.]. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.]. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.]. Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [os.]. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach prowadzonych w oparciu indywidualne podejście do ucznia [os.]. Liczba szkół, przedszkoli i placówek oświatowych, które zwiększyły zdolność do wykorzystania narzędzi polityki edukacyjnej [szt.].

Budowa, rozbudowa i wyposażenie obiektów integracji społecznej	
Cel operacyjny	Aktywizacja i integracja społeczna
Cel tematyczny /Priorytet inwestycyjny UE	CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem. 9 b. wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich PI 9 i. Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie PI 9 iv. Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym PI 9 v. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia
Zakres przedsięwzięcia/ wymiar terytorialny	Budowa, rozbudowa, wyposażenie obiektów: ogólnodostępnych boisk, stadionów, placów zabaw, obiektów kultury, zwłaszcza na terenach wiejskich, terenów rekreacyjnych, parków, innych obiektów, w tym siłowni na świeżym powietrzu, ścieżek zdrowotnych: świetlica w Regielnicy – rozbudowa i adaptacja budynku gospodarczego, boisko w Ruskiej Wsi, budowa parkingu przy Gminnym Centrum Kultury w Stradunach, boisko przed blokami w Chełchach – wykonanie ławeczek po obu stronach boiska, budowa świetlicy w Rymkach, rewitalizacja boiska w Kałużynach, ogrodzenie i doposażenie placu zabaw w Talusach, adaptacja budynku gospodarczego na mazurską izbę pamięci w Rożyńsku, remont, doposażenie świetlicy w Rożyńsku. Działania kierowane do mieszkańców i turystów: <ul style="list-style-type: none"> • organizacja imprez sportowych (np. turniejów, rozgrywek), w tym zwłaszcza kierowanych do szerokiej społeczności, dzieci i młodzieży, • wsparcie oddolnych inicjatyw związanych ze sportem i rekreacją, w tym drużyn sportowych, klubów itp., projekty promujące i zachęcające do aktywnego spędzania czasu wolnego, promocja zachowań prozdrowotnych, aktywizacja sportowa młodzieży.
Uzasadnienie	Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu aktywności obywatelskiej, możliwości rozwoju sportowo-rekreacyjnego, poprawy jakości życia mieszkańców, jakości usług społecznych na obszarze rewitalizacji oraz na terenie całej gminy. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo
Wsparcie UE	5 mln zł
Wkład własny	1 mln zł
Wskaźniki	Liczba wybudowanych/przebudowanych/rozbudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej [szt.]. Potencjalna liczba użytkowników infrastruktury kulturalnej i sportowo-rekr.[os.].

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

Rewitalizacja zabytkowych obiektów	
Cel operacyjny	Aktywizacja i integracja społeczna
Cel tematyczny /Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów. PI 6.c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
Zakres przedsięwzięcia, wymiar terytorialny	Projekt obejmuje odrestaurowanie kościoła w Stradunach pod wezwaniem matki Boskiej Królowej Polski, co pozwoli na ochronę dziedzictwa kulturowego miejscowości Straduny i całej gminy Ełk. Inwestycje te pozwolą na przywrócenie zabytkowi jej dawnej świetności i pozwolą na ożywienie terenu przyległego, jak też całego obszaru zdegradowanego. Projekt polega na rewitalizacji zaniedbanych obiektów zabytkowych tj. Stary młyn wodny nad sztucznym spiętrzeniem rzeki Ełk przy ulicy Nadrzecznej w Stradunach, Zabudowania XIX – wiecznego folwarku położonego nad rzeką przy ulicy Nadrzecznej w Stradunach, Dawny budynek szkoły polskiej położony przy ulicy Kajki w Stradunach, Park z XIX wieku w Nowej Wsi Ełckiej.
Uzasadnienie	Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu aktywności i integracji społecznej dzięki nowym możliwościom organizacji imprez kulturalnych w zrewitalizowanych obiektach. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	Programy EWT (Polska-Litwa) Budżet gminy Ełk Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego: Oś Priorytetowa 6. Kultura i Dziedzictwo.
Wsparcie UE	0,5 mln zł
Wkład własny	0,1 mln zł
Wskaźniki	Liczba obiektów zrewitalizowanych [szt.].

Wykorzystanie walorów przyrodniczych dla rozwoju funkcji turystyczno - rekreacyjnych	
Cel operacyjny	Rozwój przedsiębiorczości i kwalifikacji zawodowych Aktywizacja i integracja społeczna
Cel tematyczny /Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów. PI 6.c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego PI 6.e. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu
Zakres przedsięwzięcia, wymiar terytorialny	Zagospodarowanie i rekultywacja brzegów rzek, jezior pod cele turystyczne, w tym: ciągi piesze, spacerowe, urządzenie i rekultywacja plaż (wraz z infrastrukturą sportowo rekreacyjną, sanitarną, komunikacyjną itd.), urządzenie miejsc biwakowych, przystani kajakowych (w tym szczególnie wzdłuż rzeki Ełk), przystani jachtowych, miejsc do wędkowania. Zagospodarowanie turystyczne jeziora Selment Wielki poprzez budowę punktów widokowych, pomostów a także zagospodarowanie pustych przestrzeni, Zagospodarowanie turystyczne jeziora Sunowo poprzez budowę punktów widokowych, pomostów, a także zagospodarowanie pustych przestrzeni, Zagospodarowanie turystyczne jeziora Straduńskiego oraz Mrozy. Roboty związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych temu obszarowi. Urządzanie miejsc zieleni w przestrzeni publicznej, punktów widokowych, miejsc inspiracji. Rewitalizacja plaży w Regielnicy. Tworzenie infrastruktury uzdrowiskowej.
Uzasadnienie	Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, powoduje wzrost aktywności i integracji społecznej dzięki nowym możliwościom organizacji imprez sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	Programy EWT (Polska-Litwa) Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Warmińsko – Mazurskiego: Oś Priorytetowa 6. Kultura i Dziedzictwo.
Wsparcie UE	10 mln zł
Wkład własny	2 mln zł
Wskaźniki	Powierzchnia zagospodarowanych przestrzeni przyjeziornych [m ²] Liczba sztuk powstałej infrastruktury [szt.].

Stworzenie sieci ścieżek rowerowych	
Cel operacyjny	Rozwój przedsiębiorczości i kwalifikacji zawodowych Aktywizacja i integracja społeczna
Cel tematyczny /Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów. PI 6.c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego PI 6.e. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów poprzemysłowych (w tym terenów powojaskowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu
Zakres przedsięwzięcia, wymiar terytorialny	Stworzenie sieci ścieżek turystycznych (rowerowych, edukacyjnych, zdrowotnych, punkty widokowe, inne miejsca atrakcyjne turystycznie) w gminie, w tym ścieżek prowadzących do miejsc atrakcyjnych turystycznie i świadczących usługi turystyczne, w tym także mała infrastruktura (tablice informacyjne, postoje i miejsca na ognisko, kosze na śmieci itp.) w tym: <ul style="list-style-type: none"> • I etap: Barany - Mrozy Wlk. - Sordachy - Koziki - Giże - Brodowo - miejscowości Makosieje, Łoje, Laski - Sędki - Buczki - Szeligi, • II etap: Osiedle Pogrodzie - Bartosze - Judziki - Mołdzie - Lepaki Wielkie - Lepaki Małe - Bienie - Chrzanowo - Siedliska, • Opracowanie koncepcji sieci tras rowerowych obejmujących miejscowości: Malczewo - Barany - Ełk, Nowa Wieś Ełcka - Ełk, Oracze - Ełk, Chruściele - Ełk, Mrozy Wielkie - Ełk, Karbowski - Ełk, • Budowa ścieżki w miejscowości Barany w stronę szpitala i w miejscowości Konieczki. Opracowanie kompleksowej dokumentacji technicznej oraz przeprowadzenie niezbędnych uzgodnień niezbędnych do uzyskania pozwolenia na budowę systemu ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Uruchomienie systemu wypożyczania rowerów w centrum miejscowości Nowa Wieś Ełcka.
Uzasadnienie	Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, powoduje wzrost aktywności i integracji społecznej dzięki nowym możliwościom organizacji imprez sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	Programy EWT (Polska-Litwa)
Wsparcie UE	5 mln zł
Wkład własny	1 mln zł
Wskaźniki	Długość powstałych ścieżek rowerowych [km]. Liczba elementów powstałej infrastruktury rowerowej [szt.]

7.2 Lista planowanych, dodatkowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami

Rozwój infrastruktury transportowej w gminie Ełk	
Cel operacyjny	Wzrost spójności terytorialnej obszaru i dostępności do wysokiej jakości infrastruktury
Cel tematyczny /Priorytet inwestycyjny UE	CT 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.
Zakres przedsięwzięcia, wymiar terytorialny	<p>Rozbudowa i modernizacja sieci dróg na terenie gminy: (w skład prac oprócz działań dotyczących renowacji nawierzchni, wejdzie również renowacja i rozbudowa oświetlenia): Ełk osada, Barany, Nowa Wieś Ełcka, Maleczewo, Woszczele, Konieczki, Mrozy Wielkie, Oracze, Przykopka, Różańsk, Szeligi, Płociczno, Straduny, Białojany, Karbowiskie, Mąki, Chrzanowo, Bartosze.</p> <p>Przebudowa dróg, zwłaszcza powiatowych, o nawierzchni gruntowej, na drogi nawierzchni twardej – przede wszystkim do wsi peryferyjnych, mających substandardowe połączenie z miejscowościami gminnymi.</p> <p>Przywrócenie drożności komunikacyjnej pomiędzy miejscowościami Barany, a Nowa Wieś Ełcka, co pozwoli na rewitalizację tego obszaru również w sensie społecznym i gospodarczym.</p> <p>Remonty nawierzchni na odcinkach o złej jakości nawierzchni twardej, uzupełnienie infrastruktury drogowej odcinkami dróg istotnych z punktu widzenia zapobiegania peryferyzacji terenów.</p> <p>Przebudowa drogi gminnej publicznej nr 177099 N (ul.Olsztyńska) w m. Ełk osada, gm. Ełk wraz ze skrzyżowaniem z drogą krajową nr 16 w km 289+729. Zakres robót obejmuje przebudowę ulicy Olsztyńskiej wraz z budową skrzyżowań z drogami bocznymi oraz budowę skrzyżowania z drogą krajową nr 16. Prace polegać będą na: przebudowie odcinka drogi krajowej nr 16 od km 289+565 do km 289+879, budowie odcinka drogi gminnej, budowie drogi serwisowej, budowie nawierzchni jezdni, budowie ciągów pieszych i ścieżek rowerowych, budowie zjazdów, budowie zatok autobusowych, wykonaniu nowej organizacji ruchu; oznakowanie poziome i pionowe, urządzenie brd, budowie przyłączy sieci kanalizacji deszczowej, budowie oświetlenia ulicznego, przebudowie odcinka sieci telekomunikacyjnej.</p> <p>Remont dróg dojazdowych do szkoły w miejscowości Nowa Wieś Ełcka.</p> <p>W ramach projektu zakłada się remont oświetlenia, chodników i dróg oraz montaż progów zwalniających, barierek i lusterek w miejscowościach: Oracze, Mrozy Wielkie, Konieczki, Barany, Białojany, Karbowiskie, Mąki, Chrzanowo, Bartosze, Straduny, Malinówka Wielka, Siedliska, Chruściele, Nowa Wieś Ełcka.</p>
Uzasadnienie	<p>Poprawa bezpieczeństwa ruchu w gminach i centrach miejscowości gminy – zwiększenie możliwości dojazdów do pracy, poprawa dostępności do miejsc niemających dostępu do transportu publicznego, uzupełnienie infrastruktury drogowej odcinkami dróg istotnych z punktu widzenia rewitalizacji terenów, zapewnienia lepszej komunikacji miejscowościom peryferyjnym i dostępności do usług publicznych.</p> <p>Projekt pozwoli na rewitalizację obszaru w sensie społecznym i gospodarczym. Modernizacji będą podlegać także drogi dojazdowe do pól, co m.in. ułatwi prowadzenie działalności rolniczej, jak też realizację działań o charakterze turystycznym. Roboty związane są z koniecznością nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanemu obszarowi. W skład prac oprócz działań dot. renowacji nawierzchni, wejdzie również: renowacja i rozbudowa oświetlenia.</p> <p>Realizacja projektów bezpośrednio przyczyni się do wzrostu bezpieczeństwa dla osób zmotoryzowanych jak i pieszych na remontowanych drogach.</p> <p>Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF.</p> <p>Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.</p>
Źródło finansowania	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 7. Infrastruktura drogowa
Wsparcie UE	10 mln zł
Wkład własny	2 mln zł
Wskaźniki	Całkowita długość nowych dróg [km]. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg [km].

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

System transportu publicznego w Gminie Ełk	
Cel operacyjny	Wzrost spójności terytorialnej obszaru i dostępności do wysokiej jakości infrastruktury
Cel tematyczny /Priorytet inwestycyjny UE	CT 7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.
Zakres przedsięwzięcia, wymiar terytorialny	Remont i przebudowa 5 pętli autobusowych oraz zakup 10 wiat przystankowych na terenie Gminy Ełk.
Uzasadnienie	Poprawa bezpieczeństwa ruchu w gminach i centrach miejscowości gminy – zwiększenie możliwości dojazdów do pracy, dostępności do usług publicznych. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt kompleksowo rozwiązuje problem całego obszaru gminy. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020 RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 7. Infrastruktura drogowa
Wsparcie UE	1 mln zł
Wkład własny	0,2 mln zł
Wskaźniki	Ilość zakupionego transportu publicznego [szt.]. Ilość przebudowanych i wyremontowanych pętli autobusowych i wiat przystankowych [szt.].

PROGRAM REWITALIZACJI GMINY EŁK

Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	
Cel operacyjny	Wzrost spójności terytorialnej obszaru i dostępności do wysokiej jakości infrastruktury
Cel tematyczny/Priorytet inwestycyjny UE	CT 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów. PI 6.c. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego PI 6.e. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszaniu hałasu
Zakres przedsięwzięcia, wymiar terytorialny	Budowa Stacji Uzdatniania Wody w Nowej Wsi Ełckiej Budowa sieci wodno – kanalizacyjnej na trasie Ełk – Szeligi – Buczki – Sędko – Lega Chelchy – Przykópka oraz Mrozy W. – Sordachy – Koziki – Giż Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Witynach Budowa sieci wodociągowej na odcinku Nowa Wieś Ełcka – Regiel Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na odcinku Woszczele - Chrzanowo - Siedliska – Ełk Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Ełk. Budowa oczyszczalni przydomowych, a w uzasadnionych przypadkach małych zbiorczych (dla wsi lub ich części) oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą. Modernizacja infrastruktury melioracyjnej w celu poprawy stosunków wodnych na terenach rolniczych. Zapewnienie powiązań z infrastrukturą przeciwpowodziową. Prace rewitalizacyjne, pogłębianie, odtwarzanie zbiorników, cieków, kanałów/usuwanie roślinności (zwłaszcza jezior o najniższej klasie czystości i nie odpowiadających normom Poprawa małej retencji wód, w tym tworzenie i odtwarzanie małych zbiorników wodnych, renaturyzacja siedlisk podmokłych.
Uzasadnienie	Rozwiązanie problemu oczyszczania ścieków na terenach wiejskich, w zabudowie rozproszonej, gdzie kanalizacja sieciowa nie ma uzasadnienia ekonomicznego. Zaniedbania w zakresie melioracji na użytkach rolnych powodują zagrożenia dla prowadzenia produkcji rolnej związane z powodzią i zalewaniem upraw, istnieje potrzeba uporządkowania i rewitalizacji zbiorników i cieków – dla przywrócenia właściwego stanu ekosystemów i umożliwienia wykorzystania na cele turystyczne, gospodarcze. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś priorytetowa 5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów, wkład prywatny (opłata melioracyjna).
Wsparcie UE	15 mln zł
Wkład własny	2 mln zł
Wskaźniki	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej [km]. Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych oczyszczania ścieków [RLM].

Poprawa efektywności energetycznej budynków	
Cel operacyjny	Wzrost spójności terytorialnej obszaru i dostępności do wysokiej jakości infrastruktury
Cel tematyczny /Priorytet inwestycyjny UE	CT 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach. PI 4.c. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym. PI 4.e. Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojсковych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz propagowania działań służących zmniejszeniu hałasu
Zakres przedsięwzięcia, wymiar terytorialny	Kompleksowa modernizacja energetyczna samorządowych budynków użyteczności publicznej na terenie gminy (ocieplenie budynków, wymiana okien i drzwi, wymiana oświetlenia, przebudowa systemów grzewczych i c.w.u, itp.). Wykaz budynków: szkoły gminne w miejscowościach: Nowa Wieś Ełcka (gimnazjum i ZS-P), Straduny, Mrozy Wielkie, Rękusy, Chelchy, Woszczele; budynek biblioteki w Nowej Wsi Ełckiej. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych i ich części wspólnych (ocieplenie budynków, wymiana okien i drzwi, wymiana oświetlenia, przebudowa systemów grzewczych i c.w.u, zarządzanie energią). Budowa nowych odcinków sieci ciepłowniczych i podłączanie nowych odbiorców. Modernizacja sieci ciepłowniczych (ograniczanie strat energii w przesyłach, monitoring). Wymiana punktów oświetleniowych (lamp wysokoprężnych sodowych, rtęciowych i innych niskowydajnych) na energooszczędne (w tym LED). Modernizacja pozostałej infrastruktury oświetlenia drogowego (w tym urządzenia pomiarowo-sterownicze), z uwzględnieniem potrzeby oszczędzania energii.
Uzasadnienie	Przedsięwzięcie prowadzi do redukcji emisji CO ₂ i ograniczenia zużycia nośników energii, a także zmniejszenia kosztów zaopatrzenia w energię. Dzięki temu rośnie atrakcyjność obszaru dla rozwoju turystyki (czyste środowisko), podnosi się komfort życia mieszkańców, a zaoszczędzone środki wydatkowane dotychczas na energię mogą zostać wydatkowane na cele społeczne. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	PO Infrastruktura i Środowisko (projekty powyżej 5 mln zł kosztów kwalifikowanych) RPO Warmia i Mazury 2014–2020 Oś Priorytetowa 5 Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów Oś Priorytetowa 6. Kultura i dziedzictwo
Wsparcie UE	12 mln zł
Wkład własny	2 mln zł
Wskaźniki	Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych [tony ekwiwalentu CO ₂]. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.]. Liczba budynków, w których wykorzystywane są OZE [szt.]. Środki zaoszczędzone na energię i wydatkowane na cele społeczne [PLN]

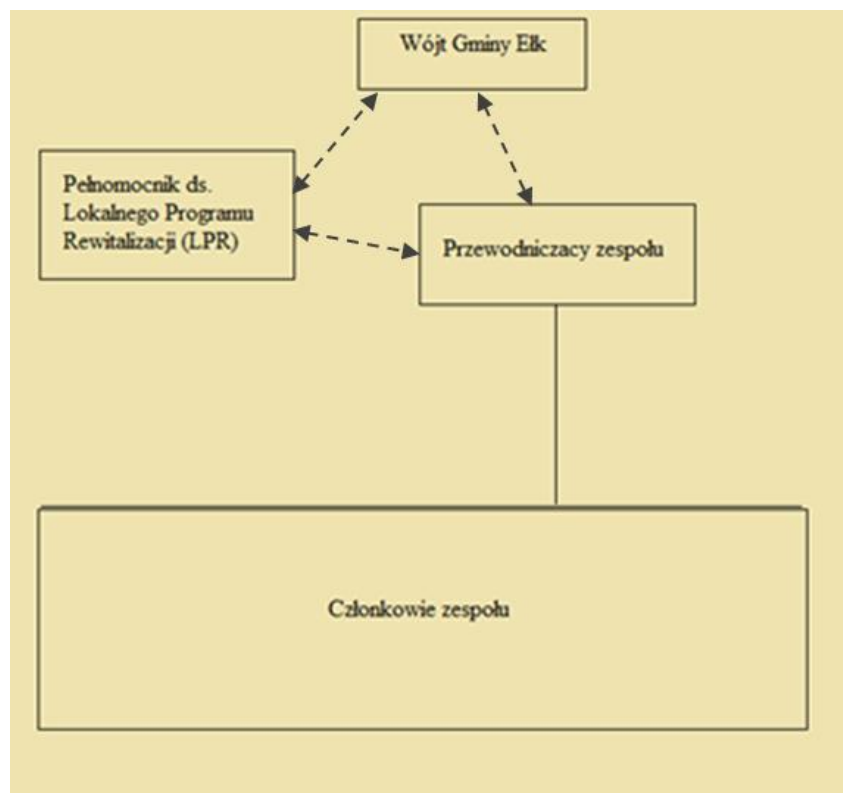
Budowa i rozbudowa infrastruktury proinwestycyjnej	
Cel operacyjny	Rozwój przedsiębiorczości i kwalifikacji zawodowych
Cel tematyczny/ Priorytet inwestycyjny UE	CT 3. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP. PI 3.a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości.
Zakres przedsięwzięcia, wymiar terytorialny	Budowa i rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod inwestycje, modernizacja istniejącej zdegradowanej infrastruktury i przestrzeni (tereny przemysłowe, pokolejowe, popegeerowskie, powojskowe) na cele gospodarcze (sieć wod-kan., energia, drogi, inne).
Uzasadnienie	Przedsięwzięcie prowadzi do wzrostu możliwości prowadzenia działalności gospodarczej, stwarza warunki do rozwoju przedsiębiorczości, wzmocni i ułatwia dostęp inwestorów do nowych terenów inwestycyjnych na obszarze rewitalizacji oraz na terenie całej gminy. Projekt spójny z projektami EOF oraz ZIT MOF. Projekt dotyczy obszaru rewitalizacji oraz innych terenów poza tym obszarem, projekt wpływa na rozwiązanie problemów na obszarze rewitalizacji. Zaleca się koncentrację i lokalizację działań na obszarze rewitalizacji.
Źródło finansowania	RPO Warmia i Mazury 2014–2020, Oś Priorytetowa 1. Inteligentna Gospodarka Warmii i Mazur
Wsparcie UE	10 mln zł
Wkład własny	2 mln zł
Wskaźniki	Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha]. Wzrost zatrudnienia we wspieranych przedsiębiorstwach [os.]. Liczba nowootwartych przedsiębiorstw [szt.]

8. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

Jednym z ważniejszych elementów decydujących o skuteczności dokumentów planistycznych jest system ich wdrażania. Program Rewitalizacji Gminy Ełk jest jednym z programów operacyjnych gminy, zawierającym konkretne zestawy zadań do realizacji w wyznaczonych obszarach. Wdrażanie Programu Rewitalizacji Gminy Ełk będzie się odbywać przy uwzględnieniu systemu wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Z kolei ze strony JST najistotniejszą rolę we wdrażaniu niniejszego dokumentu będą miały komórki organizacyjne Urzędu Gminy.

Procedura wdrażania Programu Rewitalizacji będzie wymagała szeregu działań polegających nie tylko na typowaniu projektów, lecz również na animowaniu nowych projektów, zwłaszcza tych angażujących kilka miejscowości oraz oddziaływujących na całą gminę. Na potrzeby tych prac może zostać powołany Zespół Zarządzania Programem Rewitalizacji, który będzie działał pod nadzorem Przewodniczącego w porozumieniu z Wójtem Gminy oraz Pełnomocnikiem ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR). W skład zespołu powinni wejść reprezentanci organizacji pozarządowych oraz biznesu.

Rysunek 14. Schemat zarządzania Programem Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne.

Zadaniem Zespołu Zarządzania Programem Rewitalizacji będzie także stały monitoring, ewaluacja oraz przygotowanie zbiorczego sprawozdania z realizacji Programu i przedstawienie go Wójtowi. Ponieważ Strategia Rozwoju Gminy jest dokumentem nadrzędnym, a między nią i Programem Rewitalizacji istnieje ścisły związek, to raport z jej ewaluacji powinien być zatwierdzany przez Radę uchwałą wraz z wytycznymi dotyczącymi ewentualnych kierunków zmian w trybie realizacji Programu Rewitalizacji oraz wytycznymi dotyczącymi ewentualnych korekt i uaktualnień w zapisach dokumentu.

Na poziomie społecznym należy wprowadzić do zarządzania strategicznego głównie elementy upowszechniania realizacji Programu Rewitalizacji. W aktualizację dokumentu powinno zostać włączonych wielu przedstawicieli instytucji spoza jednostek gminnych. Ich wkład w opracowanie oraz korekty dokumentu będzie bardzo istotny. W związku z tym liderzy społeczni powinni uczestniczyć w procedurze ewaluacji Programu oraz w kolejnych aktualizacjach dokumentu. Należy założyć, że debata społeczna dotycząca opracowania i realizacji Programu Rewitalizacji będzie się odbywać podczas debaty zorganizowanej przez Radę Gminy obradującej nad przyjęciem raportu ewaluacyjnego.

Aby sprawnie przeprowadzić proces upowszechniania Programu, z pewnością należy założyć, że dokument będzie udostępniony na stronach internetowych.

W serwisie internetowym Urzędu zostanie wydzielona osobna podstrona przeznaczona wyłącznie do prezentacji Programu Rewitalizacji obok innych opracowań strategicznych gminy Ełk oraz realizacji założeń zawartych w dokumentach. Założyć należy, że na stronach tych będą prezentowane sprawozdania z realizacji Programu, sprawozdanie zbiorcze oraz raport ewaluacyjny.

Upowszechnianie Programu Rewitalizacji oraz rezultatów jego wdrażania powinno odbywać się także poprzez publikacje w lokalnej prasie.

9. Sposoby monitorowania i oceny (ewaluacji) skuteczności działania

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Programu Rewitalizacji ma system monitoringu skuteczności oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu dokumentu.

Monitorowanie jest to proces systematycznego gromadzenia i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i całego programu w aspekcie finansowym i rzeczowym, mający na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów i programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami. Jego celem jest dostarczenie informacji, na podstawie, której osoby zarządzające programem mogą wskazać na problemy związane z wdrażaniem programu oraz je rozwiązać, jak również ocenić postęp w stosunku do pierwotnych zamierzeń.

Monitorowanie obejmować będzie zarówno finansowe jak i rzeczowe aspekty wdrażania programu. Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Monitoring rzeczowy pokaże efekty realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w odniesieniu do całościowej sytuacji społeczno – gospodarczej gminy.

Osoby odpowiedzialne za monitorowanie procesu realizacji lokalnego programu rewitalizacji muszą mieć na uwadze fakt, że proces monitorowania jest procesem ciągłym i ważnym we wdrażaniu założeń. Przerwanie procesu monitorowania jest stanem niepożądanym oraz niebezpiecznym. Skutkować może dużymi opóźnieniami w realizacji poszczególnych zadań, a nawet poważnie zagrozić realizacji całego programu.

Monitorowanie pokazuje osobom realizującym lokalny program rewitalizacji wiarygodne, rzetelne informacje o stanie zaawansowania i postępach w zaplanowanych pracach, uchybieniach w realizacji zadań, zmianie zakresu zadań, czy też o zaniechaniu realizacji zadania wraz z przyczynami i uzasadnieniem takiego stanu rzeczy. Dlatego też lokalnego program rewitalizacji będzie poddawany systematycznej, okresowej analizie oraz będzie w razie potrzeby aktualizowany w zakresie dostosowania do zmieniających się uwarunkowań.

Okresową analizę i monitorowanie będzie wykonywał Zespół Zarządzania Programem Rewitalizacji poprzez ocenę i weryfikację programu. System monitorowania programu rewitalizacji obejmie cztery dziedziny zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 55. Zestawienie etapów realizacji monitoringu Programu Rewitalizacji dla gminy Ełk.

Lp.	Nazwa etapu	Opis
1	Analiza celów projektów	Monitorowanie w całym okresie realizacji programu rewitalizacji, czy określono uprzednio cele są osiąmane poprzez realizację poszczególnych projektów
2	Przegląd procedur wdrażania	Analiza sposobu realizacji przedsięwzięć rewitalizowanych
3	Przegląd wskaźników	Dotyczy właściwego doboru wskaźników dla poszczególnych projektów przygotowywanych i realizowanych przez beneficjentów końcowych. Wskaźniki są określone przy każdym projekcie.
4	Raportowanie	Jednostki odpowiedzialne za wdrażanie projektów w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji zobowiązane są do składania Wójtowi Gminy Ełk sprawozdań w cyklu rocznym.

Źródło: opracowanie własne

Zespół Zarządzania Programem Rewitalizacji ma obowiązek corocznie przedstawić Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu Rewitalizacji według następujących punktów:

- postęp prac w stosunku do założeń (plany działania),
- przegląd nowych wniosków, projektów oraz innych sygnałów społecznych,
- aktualizacja planów działania,
- ewentualne korekty granic obszarów rewitalizacji.

Materiałem źródłowym do sporządzenia sprawozdania z realizacji Programu Rewitalizacji będą kwartalne/roczne raporty monitoringowe z realizacji Programu Rewitalizacji. Ocena pracy oraz sprawozdania z minionego roku będzie należała do Rady Gminy.

Wójt Gminy ma obowiązek przedkładania Radzie Gminy Ełk:

- *raportów monitoringowych* z wdrażania lokalnego planu rewitalizacji, składanych w toku zatwierdzania budżetu gminy Ełk,
- *raportu końcowego* na zakończenie okresu objętego programowaniem.

Dodatkowo w ramach oceny Programu Rewitalizacji Wójt Gminy Ełk ma obowiązek przeprowadzać każdego roku sesję strategiczną, na której wprowadzane będą zmiany do Programu Rewitalizacji. Program takiego zebrania powinien uwzględniać takie zagadnienia jak:

- ocenę Programu Rewitalizacji na podstawie corocznych sprawozdań,
- propozycje wprowadzenia nowych działań (projektów), w szczególności tych planowanych do realizacji na terenie kilku miejscowości i oddziałujących na całą gminę.

Ocena będzie dotyczyć sposobu oraz stopnia realizacji zaplanowanych na danym etapie projektów i prowadzona będzie w oparciu o co najmniej dwa spośród wymienionych poniżej kryteriów:

Tabela 56. Kryteria oceny.

Lp.	Nazwa kryterium	Opis
1	Kryterium skuteczności	Pozwalające określić, czy cele określone na etapie programowania dla poszczególnych zadań i całego programu zostały osiągnięte.
2	Kryterium efektywności	Porównanie kwoty poniesionych dotąd nakładów finansowych z osiągniętymi wartościami na poziomie produktu i rezultatu.
3	Kryterium użyteczności	Ocena efektów poszczególnych zadań, jak i całego programu na poziomie produktu, rezultatu i oddziaływania, w nawiązaniu do wcześniej zdefiniowanych w lokalnym programie rewitalizacji potrzeb i problemów.
4	Kryterium wpływu	Skutek, jaki wywiera program w szerszym środowisku, oraz jego wkład w rozwój i podniesienie konkurencyjności gminy.
5	Kryterium trwałości	Prawdopodobieństwo, że strumień korzyści wynikających z programu będzie „płynął” nadal, szczególnie kontynuacja działań w ramach programu i osiąganie wyników, ze szczególnym uwzględnieniem czynników rozwojowych wsparcia ze strony polityki, czynników ekonomicznych i finansowych aspektów społeczno-kulturowych, płci. Odpowiedniość technologii i zdolności instytucjonalnych.

Źródło: opracowanie własne

Ocena końcowa

Ocenę końcową podjętych działań rewitalizacyjnych należy sporządzić na podstawie porównania określonych mierników, które posłużyły do wyodrębnienia obszarów rewitalizacji: sprzed realizacji programu i po jego wdrożeniu.

Jako mierniki koncentracji negatywnych zjawisk społecznych przyjęto: poziom przedsiębiorczości, poziom bezrobocia, poziom ubóstwa, poziom korzystania z pomocy społecznej, występowanie obszarów szczególnie zdegradowanych (PGRy, obszary powyrobiskowe), występowanie organizacji pozarządowych, frekwencja wyborcza, wskaźnik przestępczości. Do potrzeb oceny Programu przyjęto w/w wskaźniki. Metodologia wyliczania

wskaźników została dość szeroko opisana w rozdz. 4. Po realizacji Programu należy przeprowadzić analogiczne procedury analityczne i porównać uzyskane wskaźniki z tymi przedstawionymi w rozdziale 4. Należy dokonać porównania na kilku płaszczyznach:

- porównać wartości wskaźników dla poszczególnych miejscowości z roku 2014 i 2020, ze średnią dla roku 2014 i 2020; za sukces Programu będzie można uznać korzystną zmianę wskaźników na poziomie 10% w porównaniu z rokiem 2014,
- dokonać porównania występowania liczby obszarów rewitalizacji wg tej samej metodologii; za sukces Programu będzie można uznać korzystną zmianę (zmniejszenie) na poziomie 20% w porównaniu z rokiem 2014.

10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Jednym z kluczowych elementów całego procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna oraz włączenie w proces rewitalizacji różnych grup interesariuszy.

Przewidziano szereg metod włączenia różnych grup społecznych w proces opracowywania oraz realizacji rewitalizacji:

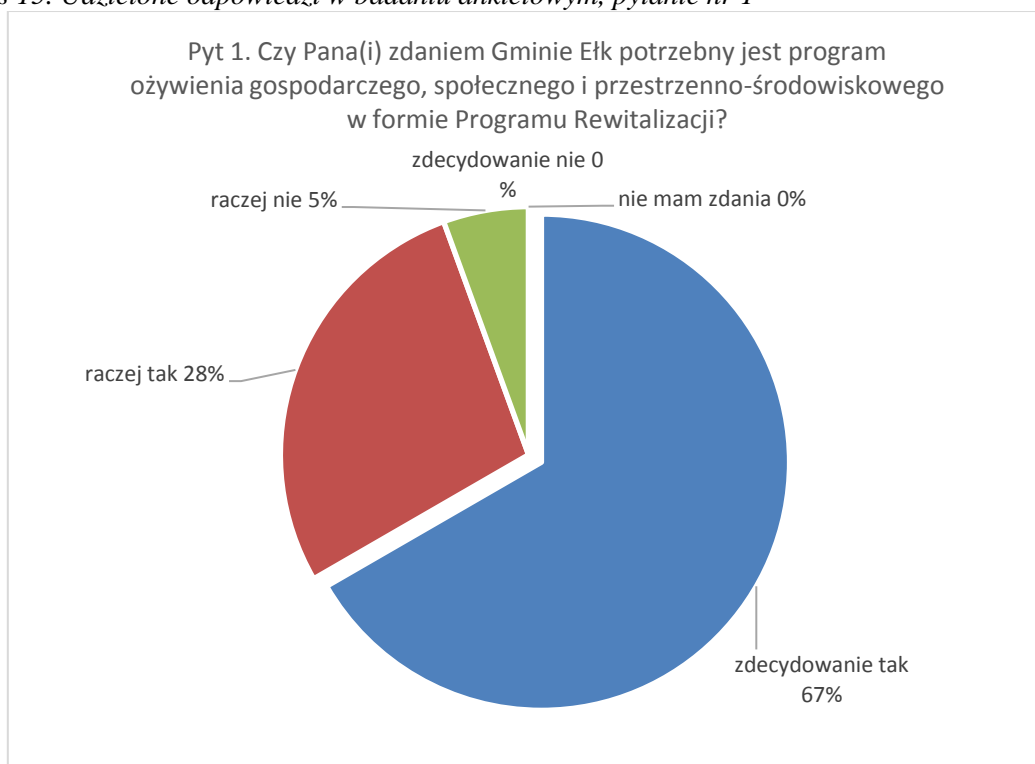
- Gmina Ełk powołała grupę ds. rewitalizacji, która na poziomie lokalnym bierze aktywny udział w przygotowaniu Programu Rewitalizacji; skład grupy jest różnorodny: reprezentanci samorządu, organizacji pozarządowych, biznesu lokalnego.
- na etapie opracowywania dokumentu przeprowadzono konsultacje społeczne w postaci badań ankietowych skierowanych do mieszkańców oraz liderów społecznych.
- na etapie monitoringu i oceny zaplanowano udział reprezentantów organizacji pozarządowych oraz biznesu w pracach Zespołu Zarządzania Programem Rewitalizacji; dodatkowo istnieją obowiązki upublicznianie wyników mentoringu i ewaluacji oraz organizacji otwartych sesji strategicznych z udziałem gości (w czasie obrad Rady Gminy).

10.1. Przebieg i wyniki konsultacji społecznych

W ramach konsultacji społecznych opracowano ankietę skierowaną do mieszkańców oraz przedstawicieli jednostek organizacyjnych i pozarządowych gminy Ełk. Przeprowadzone badanie ankietowe miało za zadanie zbadać potrzeby mieszkańców gminy w zakresie rewitalizacji obszaru gminy Ełk wraz ze wskazaniem przez mieszkańców potencjalnych obszarów wymagających działań rewitalizacyjnych. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone w okresie 1 - 31 lipca 2015 r. poprzez wyłożenie w ełckim Urzędzie Gminy druków ankiet, poprzez rozesłanie ankiet sołtysom oraz dyrektorom gminnych jednostek organizacyjnych oraz organizacji pozarządowych i stowarzyszeń oraz poprzez udostępnienie ankiet w formie elektronicznej na stronie internetowej Urzędu Gminy.

W wyniku badania ankietowego uzyskano zwrot 40 ankiet z czego 23 zostało uzupełnionych przez mieszkańców gminy Ełk. Na podstawie badania ankietowego określono główne obszary, które zgodnie z opinią mieszkańców gminy należy poddać rewitalizacji. Znaczna część respondentów uważa, iż Gmina Ełk potrzebuje opracowania Programu Rewitalizacji w celu ożywienia gospodarczego, społecznego i przestrzenno-środowiskowego.

Wykres 15. Udzielone odpowiedzi w badaniu ankietowym, pytanie nr 1

Źródło: opracowanie własne na podst. badania ankietowego

Znaczna większość tj. 95% respondentów jest zdania, iż Gminie Ełk potrzebny jest Program rewitalizacji, zaledwie 5% odpowiedziało że Gmina raczej nie potrzebuje takiego dokumentu. Ukształtowanie odpowiedzi wynika z coraz większej świadomości mieszkańców w zakresie konieczności podjęcia działań naprawczych najbliższego otoczenia oraz wzrostu świadomości na temat możliwości pozyskania funduszy na realizację zadań rewitalizacyjnych.

W kolejnym pytaniu wymagano od mieszkańców podania trzech obszarów, które wg nich powinny być poddane procesowi rewitalizacji. Za działania rewitalizacyjne rozumie się ogół działań na rzecz poprawy jakości obszarów społecznych, ekonomicznych, przestrzennych, infrastrukturalnych, środowiskowych oraz kulturowych mieszkańców gminy.

Na podstawie częstości podawania przez respondentów nazw miejscowości wytypowano sześć najczęściej wymienianych, w których przeprowadzenie rewitalizacji wydaje się najbardziej uzasadnione.

Tabela 57. Propozycje obszarów wdrożenia działań rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa miejscowości	Proponowane działania
1	Nowa Wieś Ełcka	<ul style="list-style-type: none"> – budowa ścieżek rowerowych, – remont infrastruktury komunikacyjnej, – rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej, – zagospodarowanie obszaru wokół jeziora, – zagospodarowanie terenów popegeerowskich, – polepszenie jakości terenów inwestycyjnych, – wsparcie dla młodych i średnich firm, – poprawa stany estetycznego otoczenia
2	Oracze	<ul style="list-style-type: none"> – budowa ścieżek rowerowych, – remont infrastruktury komunikacyjnej, – zwiększenie bezpieczeństwa na drogach, – zagospodarowanie obszarów wokół jezior wraz z poprawą jakości wód
3	Mrozy Wielkie	<ul style="list-style-type: none"> – rozbudowa i doposażenie świetlicy wiejskiej, – organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży, – zagospodarowanie terenów wokół świetlicy, – remont infrastruktury komunikacyjnej, – modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego, – zagospodarowanie obszaru wokół jeziora
4	Wityny	<ul style="list-style-type: none"> – zagospodarowanie obszarów wokół jezior wraz z poprawą jakości wód, – budowa ścieżek rowerowych, – remont infrastruktury komunikacyjnej, – rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej
5	Konieczki	<ul style="list-style-type: none"> – budowa ścieżek rowerowych, – remont infrastruktury komunikacyjnej, – modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego
6	Barany	<ul style="list-style-type: none"> – budowa ścieżek rowerowych, – remont infrastruktury komunikacyjnej, – modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego

Źródło: opracowanie własne na podst. badania ankietowego

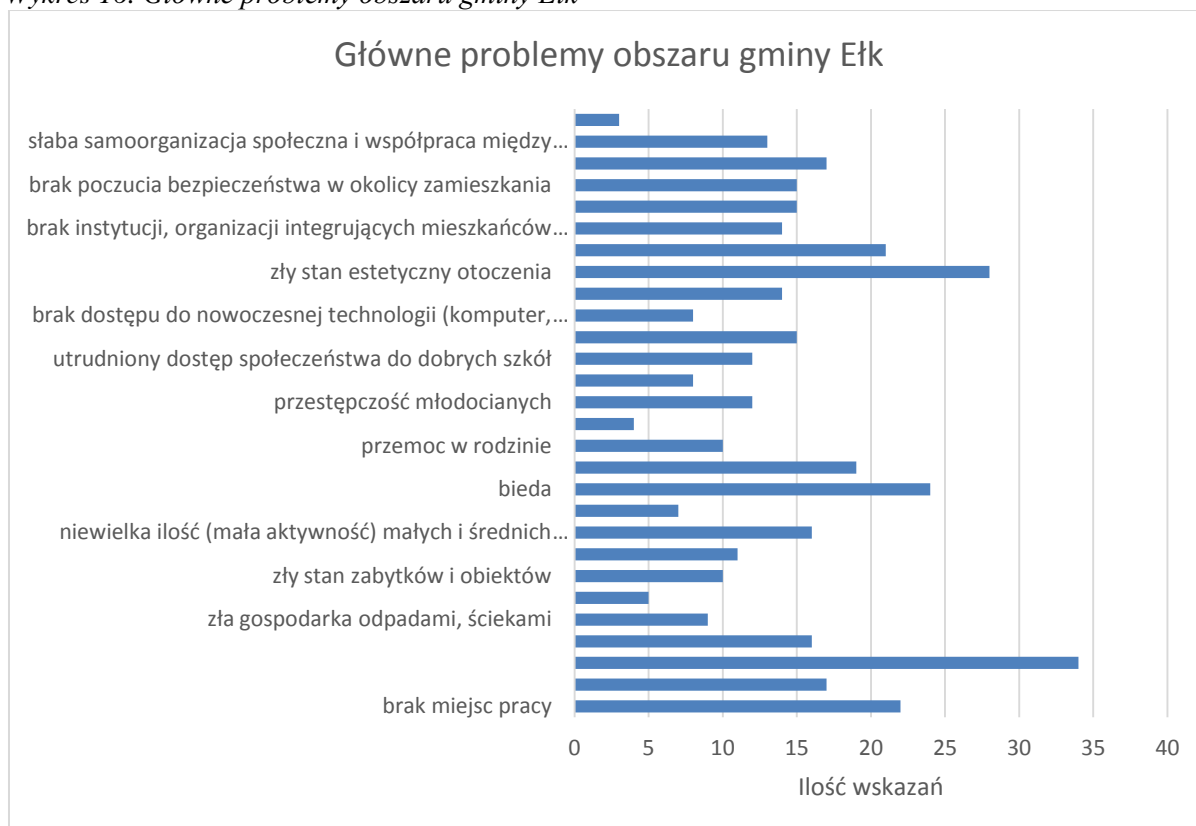
W wielu przypadkach respondenci zwracali uwagę na potrzebę objęcia działaniami rewitalizacyjnymi całego obszaru gminy Ełk. Głównymi działaniami realizowanymi w ramach Programu rewitalizacji zdaniem mieszkańców powinny być:

- zwiększenie aktywizacji społeczeństwa, organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży, działania przeciw wykluczeniu osób starszych,
- wsparcie środowiska biznesu, rozwój mikro i małych przedsiębiorstw jako miejsc pracy dla mieszkańców gminy,

- rozwój terenów inwestycyjnych,
- budowa sieci połączonych ze sobą i miastem Ełk ścieżek rowerowych stanowiąca szansę dla rozwoju turystyki na obszarze gminy,
- poprawa dostępności komunikacyjnej miejscowości na terenie gminy, przywrócenie połączeń komunikacyjnych, remonty dróg, budowa chodników, barierek oraz poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez spowolnienie ruchu w uczęszczanych przez pieszych miejscach,
- rozwiązanie braku oświetlenia w niektórych miejscowościach gminy, modernizacja oświetlenia ulicznego przez co wzrośnie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców,
- poprawa jakości wód, rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, wraz z rozbudową oczyszczalni ścieków, poprawa jakości wód w jeziorach,
- zagospodarowanie obszarów przybrzeżnych jezior co wpłynie na kształtowanie się turystyki na terenie gminy.

Podczas przeprowadzonego badania ankietowego (pytanie nr 3) poproszono respondentów o określenie występujących problemów na wskazanych wcześniej obszarach, które ich zdaniem powinny zostać rozwiązane w procesie rewitalizacji.

Wykres 16. Główne problemy obszaru gminy Ełk

Źródło: opracowanie własne na podst. badania ankietowego

Tabela 58. Udzielone odpowiedzi w badaniu ankietowym (pytanie nr 3) Główne problemy obszaru gminy Elk

Lp.	Rodzaj problemu	Waga problemu
1	brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami	5
2	zły stan estetyczny otoczenia	4
3	brak miejsc pracy	3
4	bieda	3
5	alkoholizm	3
6	zły stan infrastruktury wokół budynków	3
7	brak lub zła jakość terenów inwestycyjnych	2
8	brak wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw	2
9	słaby przepływ informacji z Urzędu Gminy w sprawach dotyczących najbliższego otoczenia miejsca zamieszkania	2
10	słaba samoorganizacja społeczna i współpraca między mieszkańcami a władzami publicznymi	2
11	brak lub słaba aktywność ośrodków kulturalno-rekreacyjnych i sportowych w pobliżu miejsca zamieszkania	2
12	brak poczucia bezpieczeństwa w okolicy zamieszkania	2
13	niedobór organizacji pomagających w znalezieniu pracy (przekwalifikowanie, szkolenia)	2
14	niewielka ilość (mała aktywność) małych i średnich przedsiębiorstw	2
15	utrudniony dostęp społeczeństwa do dobrych szkół	2
16	słaby rozwój handlu	1
17	zła gospodarka odpadami, ściekami	1
18	brak instytucji, organizacji integrujących mieszkańców danych osiedli	1
19	brak dostępu do nowoczesnej technologii (komputer, internet)	1
20	przestępczość młodocianych	1
21	chuligaństwo	1
22	emigracja z miasta młodych i dobrze wykształconych osób	1
23	przemoc w rodzinie	1
24	zły stan zabytków i obiektów	1
25	przestępczość	1
26	niewystarczająca ilość i niski standard mieszkań	1
27	narkomania	1
28	inne	1

Źródło: opracowanie własne na podst. badania ankietowego

Waga problemów została określona na podstawie częstości zaznaczeń danego rodzaju problemu w stosunku do ogółu udzielonych odpowiedzi. Im wyższa wartość wagi problemu tym problem dotyczy większej liczby mieszkańców stając się tym samym istotniejszy.

Najczęściej określanym problemem według mieszkańców gminy jest „**brak lub zbyt mała ilość połączeń komunikacyjnych z innymi ośrodkami**”. Wskazuje to na marginalizację mniejszych miejscowości gminnych oraz wykluczenie społeczne ze względu na brak możliwości korzystania z oddalonych ośrodków kultury i sportu. Wiąże się to z brakiem dostatecznej ilości połączeń publicznych środków transportu oraz niedostatecznym zapewnieniem ze strony Urzędu Gminy transportu gminnego młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych. Na problemy komunikacyjne składa się również zły stan jakości dróg, często brak chodników, ścieżek rowerowych oraz infrastruktury towarzyszącej tj. barier

ochronnych, progów zwalniających oraz oznaczeń drogowych wpływających na podniesienie poziomu bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów.

Zły stan estetyczny otoczenia stanowi podstawę do podjęcia działań rewitalizacyjnych. Problem ten dotyczy w szczególności miejsc, które utraciły swoje znaczenie np. obszary powyrobiskowe, popegeerowskie itp. Gmina Ełk posiada w swych granicach nieużytkowane obszary popegeerowskie. Działania rewitalizacyjne powinny skupiać się na zagospodarowaniu i uporządkowaniu nieatrakcyjnej przestrzeni. Realizując działania rewitalizacyjne należy uwzględnić w nich udział okolicznych mieszkańców, co zapobiec ma dewastacji i niszczeniom wspólnej przestrzeni publicznej.

Brak miejsc pracy i związane z tym bezrobocie, jest szeroko oddziałującym problemem dotyczącym zarówno pojedyncze jednostki jak i całe rodziny. Działania rewitalizacyjne powinny skupiać się na aktywizacji społeczeństwa poprzez organizację szkoleń i kursów pozwalających na zmianę kwalifikacji oraz pomocy w znalezieniu miejsca pracy lub założeniu własnej działalności. Wszelkie działania i programy wspierające rozwój przedsiębiorczości przyczynią się do wzrostu poziomu samozatrudnienia i tworzenia nowych miejsc pracy. Rozwiązaniem problemu będzie również rozwój terenów inwestycyjnych oraz przygotowanie atrakcyjnych obszarów dla lokalizacji biznesu.

Szeroko pojęta **bieda** społeczeństwa przyczyniać się może do powstania zjawiska wykluczenia społecznego, odtrącenia i marginalizacji przez resztę społeczeństwa. Obszary, w których bieda społeczeństwa odgrywa znaczną rolę należy integrować z całym obszarem gminy w tym głównie z obszarami sąsiednimi co zapobiegać ma koncentracji i skupieniu problemu. Działania podjęte w ramach rewitalizacji powinny skupiać się na pomocy osobom niezaradnym życiowo w sposób aktywizujący je. Wszelkie podjęte działania powinny skupiać się na podsunięciu narzędzi ułatwiających rozwój oraz poprawę sytuacji materialnej nie zaś na rozwiązaniu problemu biedy poprzez dofinansowanie. Wyłącznie działania polegające na stworzeniu aktywnej postawy społeczeństwa dotkniętego problemem biedy odniosą spodziewane skutki wyjścia z problemu.

Problem **alkoholizmu** wymaga podjęcia specjalistycznych działań nakierowanych na pomoc psychologiczną wraz z późniejszym wsparciem w walce z problemem. Organizację spotkań grup terapeutycznych oraz wsparcie specjalistów należy utrzymywać w sposób ciągły, gdyż problem alkoholizmu jest problemem długotrwałym, trudnym do przezwyciężenia w krótkim czasie. Alkoholizm często wiąże się z innymi problemami społecznymi w tym z biedą,

dlatego też działania powinny obejmować szerokie spektrum specyfiki problemu uzupełniając się.

Zły stan infrastruktury wokół budynków niekorzystnie wpływa na postrzeganie najbliższego otoczenia przez lokalną społeczność. Brak sieci wodo-kanalizacyjnej czy też dojazdów do budynków mieszkalnych czy też użyteczności publicznej stanowi znaczne utrudnienie w codziennym życiu mieszkańców gminy. Działania rewitalizacyjne powinny skupiać się na zagospodarowaniu i uporządkowaniu nieatrakcyjnych przestrzeni. Przedsięwzięcia te można połączyć z działaniami integrującymi społeczeństwo jako dbanie o „wspólną własność”.

Respondenci odpowiadając na pytanie nr 4 określili aktualny stan otoczenia w jakim żyją. Odpowiedzi obrazuje poniższy wykres.

Wykres 17. Udzielone odpowiedzi w badaniu ankietowym, pytanie nr 4

Źródło: opracowanie własne na podst. badania ankietowego

Wyrażony przez respondentów stosunek zadowolenia z otoczenia, w którym respondenci przebywają wskazuje, iż działania rewitalizacyjne na obszarze gminy Ełk są niezbędne. Żaden z ankietowanych nie zaznaczył, że jest zdecydowanie zadowolony z warunków jakie panują w najbliższej okolicy w której mieszkają. Raczej zadowolonych jest 50% respondentów natomiast pozostałe 50% jest niezadowolonych z jakości otaczającego ich środowiska. Lokalna społeczność gminy Ełk jest świadoma o konieczności i pozytywach jakie niesie ze sobą wdrożenie działań rewitalizacyjnych.

Ostatnim zadaniem w ankiecie pytaniem było „Gdyby był Pan(i) Wójtem Gminy Ełk i miał(a) do dyspozycji 2 mln zł, jaką inwestycję lub projekt/działanie zrealizowałby/aby Pan(i) w pierwszej kolejności?”

Większość respondentów jako zadanie priorytetowe określiło inwestycje w poprawę infrastruktury komunikacyjnej w tym głównie budowa i remonty dróg gminnych, budowa chodników dla pieszych oraz ścieżek rowerowych. Poprawa dostępności komunikacyjnej w obrębie obszaru gminy pozwoli na poprawę warunków życia lokalnej społeczności, ułatwi poruszanie się mieszkańcom oraz spowoduje zwiększenie i poprawę organizacji ruchu turystycznego.

Podsumowując przeprowadzone badanie ankietowe należy mieć na uwadze, iż udział w nim wzięła zaledwie część mieszkańców gminy. Mimo to wskazane podczas ankietyzacji obszary i problemy odnoszą się do wskazanych miejscowości jak i całości obszaru gminy. Konsultacje społeczne stanowią podstawę do wyróżnienia wskaźników delimitacyjnych obszarów problemowych, które poddane zostaną procesom rewitalizacji. Wyniki badań ankietowych uwzględniono przy określaniu czynników delimitacyjnych na potrzeby wyboru obszarów zdegradowanych oraz obszaru rewitalizacji (szczegóły rozdz. 4) w zakresie szczególnych obszarów zdegradowanych oraz przestępczości. Wskazane przez mieszkańców projekty i działania uwzględniono przy formułowaniu projektów rewitalizacyjnych.